

G. F. Moore

The Book of Judges

in Hebrew

BS
1302
M6

THE present edition of the *Sacred Books of the Old Testament* in Hebrew exhibits the reconstructed text on the basis of which our new Version in the *Polychrome Bible* has been prepared by the learned contributors mentioned on the inside page of the back cover.

5

Departures from the Received Text are indicated by critical marks: — ∞ (*i. e.* V = *Versions*) designate a reading adopted on the authority of the Ancient Versions (^α, ^β, &c. indicate that the respective glosses relegated to the foot of the page are omitted in the Versions, esp. 6 (*cf.* Jud. 18, 14); — ∞ (*i. e.* c = *conjecture*) are used for 10 Conjectural Emendations; and ∞ (*i. e.* נקוד = *נקוד*), for changes involving merely a departure from the Masoretic points (*e. g.* תשלחנה 5, 26), or a different division of the consonantal text. A פסק ∞ indicates transposition of the Masoretic סוף פסוק; — ∞ are used in cases where the קרי has been adopted instead of the כתיב, and ∞ for changes introduced by reason of Parallel Passages. A small 15 note of exclamation, ∞ (*e. g.* 4, 21) calls attention to readings deliberately preferred on the strength of some Heb. MSS or early printed editions of good authority. Doubtful Words or Passages are enclosed in notes of interrogation (∞). Occasionally two critical marks are combined, *e. g.* ∞, *i. e.* Deviations from the Received Text suggested by the Versions as well as by Parallel Passages; or ∞, *i. e.* De- 20 partures from the Masoretic points, supported by the Versions. — ∞ calls attention to transposed passages (*e. g.* 19, 30), the traditional position of the words in the Received Text being marked by ∞ while the transposed words are enclosed in ∞. In cases where two or three consecutive words are transposed the traditional sequence is indicated by ∞ ∞ ∞ &c. respectively prefixed to the individual words 25 (*e. g.* 9, 41). Transposition of consonants is indicated by figures above the respective letters (*e. g.* 5, 18). Passages corrupted beyond emendation are indicated by ∞ ∞ ∞, while ∞ ∞ ∞ point to *Lacunæ* in the original. *Cf.* English Translation of *Judges* in *The Polychrome Bible* (London, New York, Stuttgart, 1898), page v.

The Ancient Versions are referred to in the *Notes* under the following 30 abbreviations:—∞ = Masoretic Text; ∞ = LXX; ∞ = Targum; ∞ = Peshita; ∞^H = Syro-Hexaplar; ∞ = Arabic Version (from the Syriac); ∞ = *Vetus Latina*; ∞ (*i. e.* Jerome) = Vulgate (∞^A = Codex Amiatinus); ∞ = Ethiopic Version; ∞ = Coptic Version; ∞ = Aquila; ∞ = Theodotion; ∞ = Symmachos. ∞ denotes the Samaritan recension of the Pentateuch. ∞^A means Codex Alexandrinus (A), ∞^L = 35 Lucianic recension (Λ); ∞^S = Sinaiticus (∞), ∞^V = Vaticanus (B). The symbols ∞^{Bm}, ∞^{Bs}, ∞^{Cs}, ∞^{Lp}, ∞^N, ∞^{Sr}, ∞^{Vn}, &c. are explained on p. 22, ll. 15–29.

The heavy-faced figures in the left margin of the *Notes* (1, 2, 3, &c.) refer to the chapters, the numbers in () to the verses of the Hebrew text. The mark ∞ means *omit(s)* or *omitted by*; ∞^g = *margin*; *alt.* = *as an alternative*; 1°, 2° = 40 *first or second occurrence*, respectively.

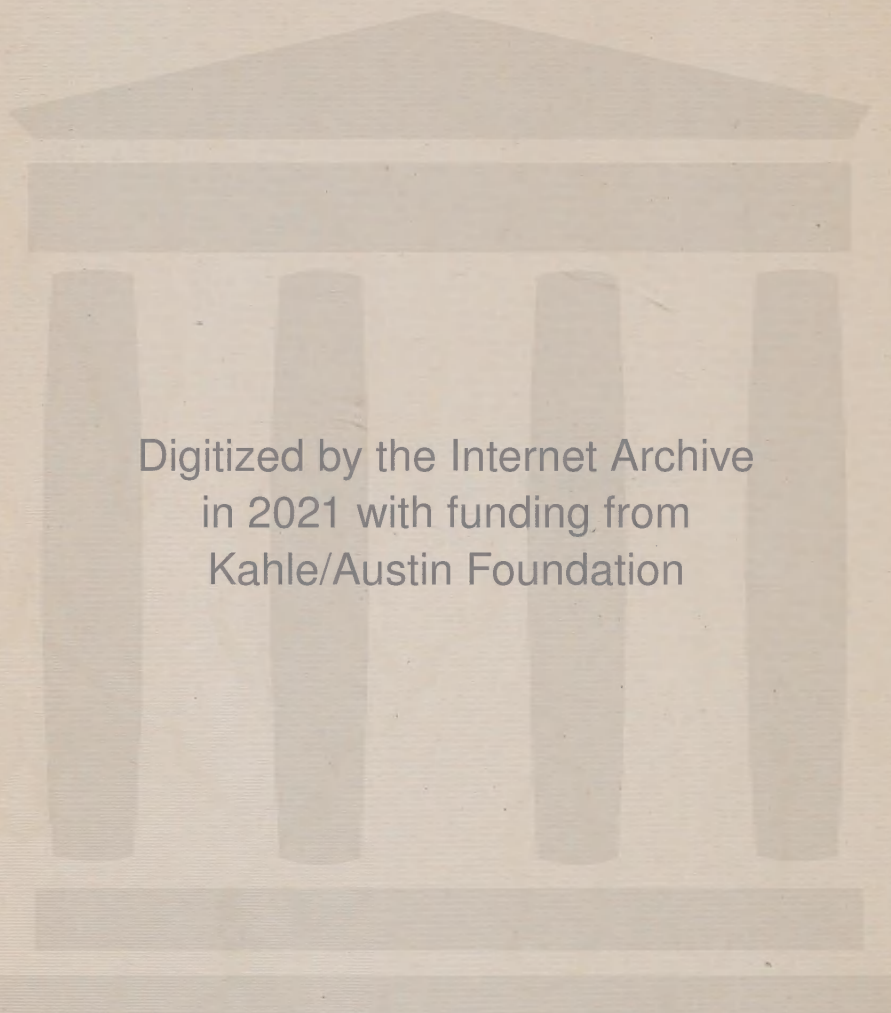
Jud.

The Library
SCHOOL OF THEOLOGY
AT CLAREMONT

WEST FOOTHILL AT COLLEGE AVENUE
CLAREMONT, CALIFORNIA

Digitized by the Internet Archive
in 2021 with funding from
Kahle/Austin Foundation

The Book of Judges

MOORE

THE SACRED BOOKS
OF
The Old Testament

A CRITICAL EDITION OF THE HEBREW TEXT

PRINTED IN COLORS, WITH NOTES

PREPARED

By eminent Biblical scholars of Europe and America

UNDER THE EDITORIAL DIRECTION OF

PAUL HAUPT

PROFESSOR IN THE JOHNS HOPKINS UNIVERSITY, BALTIMORE

PART 7

The Book of Judges

BY

G·F·MOORE

Leipzig

J·C·HINRICHS'SCHE BUCHHANDLUNG

1900

Baltimore

THE JOHNS HOPKINS PRESS

London

DAVID NUTT, 270-271 STRAND

BS
1302
M6

THE
Book of Judges

CRITICAL EDITION OF THE HEBREW TEXT

PRINTED IN COLORS

EXHIBITING THE COMPOSITE STRUCTURE OF THE BOOK

WITH NOTES

BY

The Rev. G · F · MOORE, D. D.

PROFESSOR IN ANDOVER THEOLOGICAL SEMINARY, ANDOVER, MASS.

Leipzig

J · C · HINRICHS'SCHE BUCHHANDLUNG

1900

Baltimore
THE JOHNS HOPKINS PRESS

London
DAVID NUTT, 270-271 STRAND

Theology Library
SCHOOL OF THEOLOGY
AT CLAREMONT
California

PRINTING BY W. DRUGULIN

POLYCHROMY BY J. G. FRITZSCHE

PAPER FROM FERD. FLINSCH

Leipzig

POLYCHROMY PATENTED FEB. 16, 1897

U. S. PATENT No. 577,253

D. R. G. M. No. 28,784

3 - OCT 28
Copy _____ 1957

[All rights reserved]

20

movement is narrated in due order. Examples of an infinitive construction continued, with change of subject, by finite tense, Gen. 18, 25; Ex. 33, 16; 2 S 13, 28. The consec. impf. in **¶** is a consequence of misinterpretation, under the influence of v. 41. [The alternative is to reject the whole verse as a repetitious interpolation, with BU., *Comm.*]

(41) עליו. Many codd. אלו.

(42) The verse was perhaps originally preceded by 35.36^a; see above p. 70, ll. 23ff. This accounts for the plur. ויפנו, for which, in the present surroundings, we should expect ויפן (BU., *Comm.*).

בזוך ואשר מהעיר משחיתים אותו conj. on exegetical grounds. The meaning of the half-verse seems to be that the ambush, after firing the city, sallied from it and attacked the retreating Benjamites in the rear; cf. Jos. 8, 22 העיר ואלה יצאו מן העיר לקראתם ויהיו לישראל בזוך אלה מזה ואלה מזה. So **¶** interprets, *sed et hi qui urbem succenderant, occurrerunt eis*; cf. **¶** οἱ ἐν τῇ πόλει (codd. 76.106.134. ἀπὸ τῆς πόλεως) διέφθειραν αὐτὸν ἐν μέσῳ αὐτῶν; GRÄTZ emends in a similar way, erroneously alleging **¶**, whose **¶**, if not a corruption of **¶**, represents a wholly different interpretation. **¶** מהערים . . . בתוכו; the plural may have arisen by dittography of the initial מ of the following word. The half-verse, with v. 43, is the work of a late writer, who probably had Jos. 8, 22 in mind; that the meaning is not very clearly expressed does not militate against the soundness of the restoration.

(43) כתתו את בנימן מנוחה עד נכה הנבע ממורח שמש. A perhaps overbold attempt to reconstruct the corrupt text. The verse describes the pursuit and slaughter of the Benjamites; for הנבעה of **¶**, we must substitute נבע: the pursuit cannot have ceased at a point *opposite Gibeah on the east*, while Geba lies in the line of flight toward Rimmon, and the difficult passage of the ravine between Geba and Michmash may well have checked the pursuit. For this *terminus ad quem* we require a *terminus a quo*, and can find it only in the word מנוחה which **¶** *al.* also take as a proper name, ἀπὸ Noua (so MERCIER, HOUB., STUDER); cf. נוחה 1 Chr. 8, 2, son of Benjamin, *i. e.* Benjamite clan or village (with which Jos. 16, 6, on the border of Ephraim, is scarcely to be combined). For the verb כתרו of **¶**, **¶** have κατέκοπτον, κατέκοψαν, ἔκοψαν which suggests כתתו, or כרתו (ZIEGLER). Possibly the author may have written כתרו in the sense *gave no respite to them, kept at them* (Aram., Syr.). The two other verbs in **¶**, הדריקו, הדריקו, are doublets, both corrupt, and perhaps originally a gloss. [On this verse see BU., *Comm.*]

(44^b) את כל אלה. GRÄTZ omits את as dittogram to the preceding איש; but in v. 46^b this explanation fails.

(45) ויפנו וינוסו המדברה אל סלע הרמון. The words are out of place here; they have been accidentally repeated from v. 47^a, where they belong, the error being occasioned by the preceding כל אלה אנשי חיל vv. 44^b.46^b (TORREY).

עז נבע, see above on v. 43; **¶** Γαβαα, Γαβα (fortunate accident), **¶** Γαλααδ, uncial corruption of Γαδααμ (codd. and **¶**), **¶**; GEDDES and GRÄTZ would emend: נבעון; but *Gibeon* is in the wrong direction; **¶** עז נדעם, which may be an infinitive.

(47^b) בסלע הרמון, as in ^a; **¶** article.

(48) מעיר מתם, as in Deut. 2, 34; 3, 6; Job 24, 12; so many codd. and some old edd. here, STUDER, KROCHMAL, WELH.; **¶** מתם, which is meaningless. GRÄTZ and BUHL (cf. also KAUTZSCH) conj. מאדם, as in Ex. 9, 25 &c. [For מתם cf. Crit. Notes on Isaiah, p. 110, l. 38; p. 197, l. 6.]

עז בהמה. Here and in the following some codd. ועז. [The expression מעיר מתים מעיר בהמה is singular; BU., *Comm.*, suspects that something has dropped out.]

5

45

50

- 20 ὑμεῖς εἰσελεύσεσθε ἐκεῖ καὶ ἀρεῖτε πυρσὸν εἰς ὕψος καὶ ἐπιστρέψομεν ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἐκκόψομεν αὐτούς. καὶ ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ Βενιαμιν εἰς ἀπάντησιν τοῦ λαοῦ καὶ ἐξειλκύσθησαν ἐκ τῆς πόλεως, κ.τ.έ. (beginning the verse again). Apparently a marginal comment, derived in substance from vv. 38ff.; the author rightly felt that some explanation was necessary.
- Before בשרה **M**, supported by all the Versions, has במסלות אשר אחת עולה ביהאל ואחת נבעתה. The roads are mentioned in vv. 32.45 (*cf.* 21, 19); but the words, which manifestly intrude, are probably a fragment of the preceding gloss, הנתקו מן העיר במסלות וגו'. For נבעתה some emendation is necessary; the road by which the Benjamites were advancing from 10 Gibeah would not be described as leading *to* Gibeah; נבע has been suggested (*cf.* v. 43); others, נבעון [so **BU.**, *Comm.*].
- (33) והאורב קם מהרה ממקומו **M**; and וכל איש ישראל קמו. The expression cannot be forced to mean, *they made a stand where they were, and 15 reformed their lines*. [**BU.**, *Comm.*, conj. ממקומם.]
- מַמְעָרָה לְנִבְעָה, with **GA**CsBsSLpVnSH $\alpha\pi\omicron$ δυσμῶν τῆς Γαββα, **I** *ab occidentali urbis parte* (*cf.* Jos. 8, 4.9.19), **HOUB.**, **KAUTZSCH**, **GRÄTZ.** **M** מַמְעָרָה נִבְעָה, **GV** Μαρα-γαβε, **GN** codd. Μααρα (τῆς) Γαββα; **S** مَعْرَاةٌ وَنَبْعَةٌ, **i. e.** *מַעְרָה cave; מַמְיִשָּׁר מַמְיִשָּׁר*. [**BU.**, *Comm.*, לְנִבְעָה.] 20
- (34) ויבאו מנגר לנבעה. Many codd. of **M**, and **C**, read מנגב, *south* of Gibeah, which **HOUB.** would adopt.
- (35.36^a) **TORREY** conjectures with much probability that these verses, which are manifestly premature before vv. 36^bff. (*cf.* **ZIEGLER**), and which **WELLH.** and others regard as a late addition, originally stood after v. 41, and were accidentally mis- 25 placed by a scribe whose eye, in copying, strayed from ננעת עליהם הרעה **בי**, at the end of v. 34, to the similar ננעה עליו הרעה **כי** at the end of v. 41. V. 42 connects very well with v. 36^a. The analysis of the passage is not affected by this transposition.
- (36^b) על הנבעה, so **JACOB KHAYYIM**, *al.*, reading of the Oriental schools; the Western 30 text has **אל**; **NORZI**, **BÄR**, **GINSBURG**.
- (38) והמועד היה לאיש ישראל עם האורב להעלותם וגו'. After **הָרָב** + **מַמְעָרָה**, for which some codd. and old edd. have **הָרָב**, **GA**CsSLpVnSH καὶ ἡ συνταγὴ ἦν ἀνδρὶ Ἰσραηλ πρὸς τὸ ἐνεδρον μάχαιρα, τοῦ ἀνενέγκαι αὐτοὺς πυρσόν κ.τ.έ. In **GS** πρὸς τὸ ἐνεδρον *sub ast.*; doubtless the signs are misplaced, and belong to μάχαιρα, 35 which **GB**SLp omit. **GVN** μετὰ τοῦ ἐνέδρου τῆς μάχης. **IS** do not translate the word. Probably **הרב** is a mutilation of **האורב** (**BERTH.**, **BU.**, **KAUTZSCH**, **GRÄTZ**); **הרב** a correction which at least gave a real word.
- להעלתם**. **BU.** and **GRÄTZ** conj. **להעלות** (ם dittogram). The omission of the suff. is necessary if **הרב** be retained (**STUDER**); but if **הרב** be dropped the suff. 40 is quite right.
- משאת העשן**. **BU.** emends: **עשן**; **C** does not express the article. If the emendation I have proposed in the next clause be accepted, the article would not be objectionable.
- (39) והפך איש ישראל במלחמה *and that (upon this signal) the men of Israel should 45 turn about in the battle*, and confront their pursuers; continuing the account of the plan agreed upon between the main body and the division in ambush, v. 38; *cf.* the execution of this stratagem in vv. 40.41. The verse-division should then come after **במלחמה**. **מַמְעָרָה**, which can only be taken as a narrative tense, with **GA** *al.* ἀνέστρεψαν, &c., and has led in **GVN** to the introduction of a narra- 50 tive gloss, καὶ εἶδον οἱ υἱοὶ Ἰσραηλ ὅτι προκατελάβετο τὸ ἐνεδρον τὴν Γαββα, καὶ ἔστησαν ἐν τῇ παρατάξει, κ.τ.έ. This leaves the statement of the plan incomplete, and, on the other hand, anticipates v. 41, where the execution of the

20

On grounds merely of transcriptional probability, we might be inclined to think that the clause had fallen out by *homoteleuton* (CLERICUS); but the intrinsic probability is here strongly in favor of the shorter reading. HOUB. takes the other alternative (the seven hundred are not the Gibeathites, whose number is not given because they were not in the field, but the corps of slingers), and emends: — והתפקדו מכל העם הזה שבע מאות איש בחור וגו' [See also BU., *Comm.*] The words אטר יד ימינו are removed to the foot of the page, as an old gloss (they are found in all the Versions) derived from 3,15; Ehud's tribesmen of בנימן had the same peculiarity as he.

כל זה איש מלחמה^b כל זה איש מלחמה^b. The words refer not to the Gibeathites only, but to all the Benjamites, whose skill in shooting was famous; see 1 Chr. 12,2.

השערה, so NORZI, BÄR, locative of שער Is. 7,20; the current text, השערה, is fem. (*nomen unitatis*).

יחמא Hif., score a miss; Qal is equally possible.

- (18) יועלו בית אל In most editions בית אל in two words (JACOB KHAYYIM, NORZI, GINSB.); the Jewish interpretation, of which I is here a representative (*in domum Dei, hoc est, in Silo*), shows that it was so written.

יהודה בתחלה יהודה בתחלה, with ὁ ἀναβήσεται, as in v. ^a and in 1,2; **MS** יהודה בתחלה; the ellipsis is not usual.

- (20) S omits v. 20^a, and incorporates the substance of v. 20^b in v. 21.

עם בני בנימן. Many codd. עם בני בנימן; similarly in v. 35; 21,6.

- (21) **MS** הנבעה; **MS** ACsBsSrLLpVnSH $\epsilon\kappa$ τῆς πόλεως; the name has probably been substituted in **MS** for greater definiteness.

- (22.23) GEDDES transposes the two verses; by which a rational connection is made. So also STUDER.

- (22) ויתחזק איש ישראל, with $\kappa\alpha\iota$ ἐνίσχυσαν ἀνὴρ Ἰσραὴλ, **SS** (**SS**SH * ὁ λαὸς ἔνισχυεν ἄνδρα Ἰ., which **GL** has received into the text); **MT** העם איש ישראל, doublet; cf. v. 26.

- (23) ביתאל, so BU., cf. v. 26; **MS** ויעלו בני ישראל ויבכו, so all the Versions; ביתאל was accidentally omitted after בני ישראל; see on 2,1.

MS עם בני בנימן אחי; **SS** $\sigma\upsilon\beta$ *ast.*; not improbably בני is secondary, cf. אחי and אליו. In v. 24 also $\sigma\upsilon\beta$ is asterisked in **SS**, and there it is lacking in **GLpE**; but cf. vv. 28.30.

- (26) כל בני ישראל; **MS** and all the Versions + וכל העם (**GL**⁷⁵, probably by accident); doublet, accommodated by the insertion of the conjunction; cf. v. 22 and above, 35 p. 67, l. 24.

MS וישבו שם; **SS** $\kappa\alpha\iota$ ἐκάθισαν ἐκεῖ *sub ast.*, **GLp**; **SH** ἐκεῖ *sub ast.*, **GL** **CsBsVn al.** **MS** ער הערב; **SS** $\epsilon\omega\varsigma$ ἑσπέρας *sub ast.*, **GL** **CsBsLpVn al.**

- (27) ושם ארון ברית האלהים. A good example of the uncertainty of the tradition in this phrase: **AS** **LLpVnSH** ἡ κιβωτός διαθήκης Κυρίου, so also **ST**; **GL** **CsBsN** Κυρίου τοῦ θεοῦ; **I** *arca foederis Dei*. These words, and the following to **הם** in v. 28 are a late gloss (WELLH.). GEDDES transposes the passage, placing it after v. 26, and bringing v. 27^a immediately before **לאמר** (v. 28), by which a better connection is secured. Doubtless this is the place for which the gloss was intended.

- (31) ויצאו בני בנימן לקראת העם, הנתקו מן העיר + **MS**, which the Versions also found here. The asyndetic perfect shows that this clause is not part of the sentence in which it now stands; it comes, moreover, too early in the narrative, and seems to be a gloss from Jos. 8,16, suggested by v. 32 **ונתקוהו מן העיר** (BERTH.). **GLp al.** have here a long passage which is not found in **MS** or the other Versions; after the words $\kappa\alpha\iota$ ἐξελακύθησαν ἐκ τῆς πόλεως, it continues, ἀπέστειλεν δὲ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ χιλίους ἄνδρας εἰς τὴν ὁδόν, καὶ ἐνετείλαντο αὐτοῖς λέγοντες, Πορεύεσθε πρὸς τὸν ἐπὶ τῶν ἐνέδρων τόπον, καὶ ἔσται ὅταν ἐκπορεύωνται ἐκ τῆς πόλεως

19 *šumu, šima* and *šunu, šina* or (with *h* instead of *š*) *humu, hima* and *hunu, hina* were used promiscuously.

In the course of time the original *m* disappeared entirely in Assyrian* and Aramaic, just as in the plural ending of the noun; so we have in Assy. *šunu* 'they,' fem. *šina*, Aram. הן—הין—. In Hebrew, Arabic, and Ethiopic, however, an arbitrary adaptation took place, the forms with the original *m* being reserved for the masculine, and the byforms with the secondary *n*, for the feminine; so we have in Heb. הם—, fem. הן—, and in Arabic هم, fem. هنّ. After this consonantal differentiation was established it was no longer necessary to observe the vocalic differentiation as we find it in Assyrian and in Aramaic: *hum*, fem. *hun*, 10 or *him*, fem. *hin*, were just as distinct as *hum*, fem. *him*, or *hun*, fem. *hin*. In Arabic the vowel of the masculine form prevailed: we find *hum*, fem. *humna* instead of the original *hunu*, fem. *hima* or *hunu*, fem. *hina*; in Hebrew, on the other hand, the masculine vowel *u* was entirely superseded by the feminine vowel *i*; therefore we have *hem*, *hen***. The *e*-vowel of these forms represents 15 the *i* of היא in the same way as the *u*-vowel in Arab. *hum*, *humna* is connected with the *u* in הוא. The idea that the *e*-vowel in להם or אֲנֵם is due to an obtusion of the original *u*-vowel (GES.-KAUTZSCH²⁶, § 27, v) is untenable. In Arabic we find a trace of this *e*-vowel in cases like كتابهم &c. Here it is not quite accurate to say, *-hum* has been changed into *-him*, but the form *-him*, which could at one 20 time be used in all cases, even when there was no *i*-vowel in the preceding syllable, has been preserved in this case under the influence of the preceding *i*-vowel. There is a difference between the survival of a byform and a modification of the standard form. The *-hi* in كتابه corresponds to the *-hi* in ابله 25 &c. (اِبْلَه = *kitābāhi*).

If we find in Old Hebrew texts הם as feminine suffix instead of הן (cf. GES.-KAUTZSCH²⁶, § 135, o) there may have been originally (not in all cases, but in some) a vocalic differentiation, viz., the masculine suffix הם may have been pronounced *hom*, while the feminine suffix הם was sounded as *hem*. If *hom* became *hōm*, and *hem*, *hiēm*, there was practically no difference so that the 30 consonantal differentiation became necessary. Cf. also Crit. Notes on Ezra-Neh., p. 33, l. 22. — P. H.]

הטוב. Many codd. בטוב. cf. GLP ως ἂν ἀρέσκη; preferred by HOUB.

לא תעשו. Many codd אל.

(25) ויוצא. Many edd. (among them VAN DER HOOGHT) have ויצא, against which see 35 the Masorah on Num. 17, 23 and Deut. 4, 20.

בעלות השחר Q^{re}, as in Jos. 6, 15; 1 S 9, 26; K^{ethib} בעלות השחר. A number of codd. have בעלות in the text without note.

(28) At the end of v. 28^a GVN + ὅτι ἦν νεκρά, gloss (ZIEGLER); G^{AC}S^{Bs}SrLVn^{SH} ἀλλὰ τεθνῆκει (GLP ἐτεθνῆκει). 40

(29) וישלח בכל נבול ישראל, so MGVN³ST; G^{AB}SrLLpVn^{SH} Ε εις πάσας (τάς) φυλάς 40 Ισραηλ, explaining the disposition of the twelve pieces.

(30) After the words *unto this day*, G^{AC}S^{Lp}Vn^{AE} + καὶ ἐνετείλατο τοῖς ἀνδράσιν οἷς ἐξαπέστειλεν λέγων, Τάδε ἐρεῖτε πρὸς πάντα ἄνδρα Ισραηλ, Εἰ γέγονε κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀναβάσεως τῶν υἱῶν Ισραηλ ἐξ Αἰγύπτου ἕως 45 τῆς ἡμέρας ταύτης; θέσθε ἑαυτοῖς περὶ αὐτῆς βουλὴν καὶ λαλήσατε, so *sub obel.* cod. 121, S^H (the variations are without significance); so also Josephus read the story (*Ant.* v, 2, 8). This is not a free addition or doublet in G, but is manifestly translated from Heb. We should expect that the Levite would put some word

* We must remember that Assyrian is but an older local variety of Aramaic; see *Johns Hopkins Circulars*, No. 114, p. 118^b, l. 23.

** See *Johns Hopkins Circulars*, No. 114, p. 118^a, footnote; cf. *ibid.* p. 118^b, l. 7.

- 18 ἐζων ἠθσαυπούς (GV ἠθσαυπού), in which the doublets (אָר עֶצֶר, CAPPEL) are to be noted; S וְלֵית דְּמִנּוּק פִּתְנָמָא בִּארְעָא יוֹרְתִין, אֶסְחַם, אֶסְחַם; חֶלְחַל אֶפְלָא וְלֵית מִסְבִּיחַ, ועירין, I nullo ei penitus resistente, magnarumque opum. 5
 MGVNJS אַרם עַם אַרם וּרְבֵר אִין לֵהֶם עַם אַרם; GACsSrLLpVnSHE μετὰ Συρίας, i. e. אַרם; so also in v. 9; otherwise in v. 28. The reading אַרם should probably have been received into the text; see BU., *Comm.* The confusion of אַרם, אַרם, אַרם is very common.
- (8) מַה אַתָּם מְשִׁיבִים what word do you bring back?, cf. 2 S 24, 13; Num. 13, 26 (GRÄTZ); M מה אַתָּם, the predicate having fallen out. G τί ὑμεῖς κἀθησθε; (as this question seemed to be appropriate only in the mouths of the explorers, 10
 GVN recast the sentence: καὶ εἶπον τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν, adopted by KAUTZSCH). BU. (R-S) conj. that κἀθησθε represents מַחֲשִׁים v. 9^b (accidentally misplaced there), and would emend accordingly: מַה אַתָּם מַחֲשִׁים; so KAUTZSCH. But in v. 9^b
 G renders מַחֲשִׁים by σιωπάτε, ἀμελείτε, ἡσυχάζετε; nor is κἀθημαι anywhere found in the G translations for הַחֲשָׁה or הַחֲרִישׁ. More probably κἀθησθε here represents a corruption of מַשְׁבִּיבִים; after the loss of מ by haplography the 15
 word was read וְשִׁבִּים. S וְשִׁבִּים, possibly read וְשִׁבִּים. [For other possibilities, see BU., *Comm.*]
- (9) קומו, with codd. (Q^{re} of the Oriental school) and old edd. of M, and all the Versions, including G; HOUB., STUDER, al.; M קומה. [The sing. may be defended 20
 by the analogy of לָקַח.] In GALLP al. (also, sub obel., in GSr and SH) we find a doublet to v. 9^a, with slight variations as follows: — Ἀνάστητε καὶ ἀναβῶμεν ἐπ' αὐτούς, ÷ ὅτι εἰσῆλθαμεν καὶ ἐνπεριεπατήσαμεν ἐν τῇ γῇ ἕως εἰς Λαῖσα, καὶ εἶδομεν τὸν λαὸν τὸν κατοικοῦντα ἐν αὐτῇ ἐν ἐλπίδι κατὰ τὸ σύγκριμα τῶν Σιδωνίων καὶ μακρὰν ἀπέχοντος (al. 25
 ἀπέχουσιν) ἐκ Σιδῶνος, καὶ λόγος οὐκ ἦν αὐτοῖς μετὰ Συρίας. ἀλλὰ ἀνάστητε καὶ ἀναβῶμεν ἐπ' αὐτούς: ὅτι εὐρήκαμεν (ἐωράκαμεν) τὴν γῆν, κ. τ. ἐ. (GSr). The first part of this, at least from εἰσῆλθαμεν to Λαῖσα, has the presumption of originality; in M the place to which the exploring party proposed to lead their clansmen is not named at all, though the words קומו ונעלה עליהם presume some such information. [BU. is led by this observation to suspect the word עליהם, the 30
 removal of which would relieve this difficulty.] What follows may be merely repeated from v. 7. Unskilful combination of the sources has given rise to other difficulties in these verses for which textual criticism has no remedy.
- וּנְאֻמָּה מַחֲשִׁים, cf. 1 K 22, 3; 2 K 7, 9; in the former of these passages, וּנְאֻמָּה מַחֲשִׁים, construed with מן; here perhaps originally with one of the following 35
 infinitives (לִבְּנוֹ, לִלְכַּת); the absolute use is also possible: you are doing nothing about it! [For another restoration of these verses see BU., *Comm.*]
- (14-18) A radical reconstruction of the text was attempted by WELLH. in BLEEK⁴, p. 199; withdrawn, *Composition*, p. 356.
- (14) לִרְגֹל אֶת הָאָרֶץ, לִרְגֹל אֶת הָאָרֶץ; M לִישׁ + אֶ; GsBsLpVn, GSrSH sub aster.; a gloss. BU. (R-S) retains 40
 Laish and omits אֶת הָאָרֶץ. דָּעוּ מַה תַּעֲשׂוּ. Analogy would suggest וְדָעוּ וְיָדָעוּ, BU., *Comm.*]
- (15) בֵּית מִיכָה, harmonistic note, identifying the residence of the Levite with that of his master.
- (16) וְשֵׁשׁ מֵאוֹת הָאִישׁ הַחֲגֹרִים, the six hundred spoken of before, cf. v. 17; G οἱ ἑξακόσιοι 45
 ἄνδρες; M אִישׁ חֲגֹרִים, indefinite. אֲשֶׁר מִבְּנֵי דָן. KAUTZSCH thinks the words a gloss, which was meant to follow וְשֵׁשׁ מֵאוֹת אִישׁ. GRÄTZ makes the same transposition.
- (17) בָּאוּ שְׁמָה לִקְחוּ וְאֵת הַפֶּסֶל וְנִי. The asyndetic perfects are anomalous in narrative 50
 prose. WELLH. formerly (see above, l. 38) proposed to read the verbs as imperatives [so BU., *Comm.*], בָּאוּ, לִקְחוּ (itself an anomaly; the imp. לָקַח Ex. 29, 1 is perhaps accidental, after לִי; the two other instances are both late and dubious), and to connect them with the end of v. 14: Now know what you must do; go

- 16 וישחק, as in the preceding half-verse and in v. 27; **¶** וישחק. Except Ez. 23,32 צחק is found only in the Pentateuch. The different spelling is perhaps not without critical significance. The older Greek Version has καὶ ἐνέπαιζον αὐτῷ, as if ויתעללו בו (19,25), which may have been altered in conformity with v. 25^a; cf. **¶** V καὶ ἐπαιζεν ἐνώπιον αὐτῶν· καὶ ἐράμιζον αὐτόν, καὶ ἔστησαν αὐτόν ἀνὰ μέσον τῶν κιδόνων. [צחק with ש (Ethiopic **ሥሐቅ**) is the original form; the צ in צחק is due to partial assimilation of the initial sibilant to the final p; cf. *Beitr. z. Assyriol.* 1,2. In Ez. 23,32 לצחק is canceled by CORNILL, following **¶**; see TOY *ad loc.*]
- (26) והמשני let me feel the columns, as the sense requires; **¶** K^{ethib} והינשני; Q^{re} והמשני. It is possible that מוש (as in Aram., Syr.) existed in Old Heb. by the side of מוש in the same sense, or that there was contamination in these forms (KÖNIG, 'י' analogy'); but more probable that המשי is to be set to the account of the scribes, who may have been influenced by Aramaic, or have meant to hint at a double sense, let me feel (מוש), and let me remove (מוש Mic. 2,3, see Qamhî) the columns. 15
- (27) הרואים. If the preceding clauses, from ושמח, were part of the original text, the participle would have to be indefinite, and the article should be struck out as an accidental repetition of the final ה in אשה; cf. **¶** ACsSrLLpVn. The removal of the words overlined in our text, which seem to contain two successive additions to the original narrative, leaves הרואים an unimpeachable connection: — והבית מלא האנשים והנשים הרואים וגו' כשלשת אלפים איש. **¶** V ὡς ἑπτακόσιοι, cod. 237 ὡς τρισχίλιοι ἑπτακόσιοι, conflate; Theodoret, *three thousand men and many times more women.*
- (28) הפעם, idiomatic, as in 6,39; 15,3; 16,18; **¶** +הוה; but as פעם is uniformly fem. (2 S 23,8 is corrected by the Q^{re}), the demonstrative is probably a late gloss. [An alternative is to suppose that הוה is accidental error for יהוה and האלהים an ill-fitting restoration (BU., *Comm.*); cf. note on ψ 45,7 and Crit. Notes on Ezekiel, p. 52, l. 52.]
- ¶** ואנקמה נקם אחת משתי עיני **¶** Jer. Sôlû 1,8, fol. 17^b, vengeance for one of my two eyes; **¶** ACsSrLLpVnSH ἐκδικήσω ἐκδίκησιν μίαν ἀντὶ τῶν δύο (Λ **¶** UL) ὀφθαλμῶν μου, **¶** VN ἀνταποδώσω ἀνταπόδοσιν μίαν περὶ τῶν δύο ὀφθαλμῶν μου, **¶** I ut ulciscar me de hostibus meis, et pro amissione duorum luminum unam ultionem recipiam; GRÄTZ accordingly emends: אחד. The preposition מן in משתי is, however, hardly reconcilable with the reading נקם אחד or נקמה אחת; usage requires על. On internal grounds also we should probably prefer **¶** S **¶** ואנקמה נקם אחת משתי עיני, without the numeral one. DOORN. would omit אחת; but the same objection from the preposition would lie against this; we should have to go further and omit משתי also, reading נקם עיני וגו' which would be free from difficulty, but is too violent a remedy to commend itself.
- (30) ויט **¶** Vn καὶ ἐβδस्ताξεν, **¶** Lp καὶ διέσεισεν; **¶** I concussisque fortiter. SCHARFENBERG conj. that they read וימט.
- (31) After v. 31 **¶** LpVn al. SH and the Slavic version (cited in H-P) add καὶ ἀνέστη μετὰ τὸν Σαμψων Σεμεγαρ (var. Εμεγαρ) υἱὸς Εναν· καὶ ἔκοψεν ἐκ τῶν ἀλλοφύλων ἑξακοσίους (Λ **¶** Vn, accidental omission of χ'; cf. cod. 121) ἀνδρας ἐκτὸς τῶν κτηνῶν, καὶ ἔκρινε (al. ἔσυσσε) καὶ αὐτὸς τὸν Ισραηλ. This verse stands in **¶** 45 and all the Versions (including these recensions of **¶**) in 3,31. Differences in the translation show that it was not brought over to this place from 3,31 in the **¶** text, but was found here by these translators or revisers in their copies of **¶**. In SH there are no critical signs; but in **¶** 121 the whole is *sub obel.* Beyond question, the Philistine fighter comes more appropriately after Samson than at the beginning of the period of the Judges; and it is perhaps not too bold to conjecture that this is the original position of the brief account of his exploit. On other grounds it is doubtful whether the name of the hero was originally

16

κεφαλῆς μου σὺν τῷ διάσματι | καὶ ἐγκρούσης τῷ πασσάλῳ εἰς τὸν τοῖχον, καὶ ἔσομαι ὡς εἰς τῶν ἀνθρώπων ἀσθενής, καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κοιμᾶσθαι αὐτὸν καὶ ἔλαβεν Δαλεϊδα τὰς ἐπτὰ σειρὰς τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ ὕφανεν ἐν τῷ διάσματι | καὶ ἔπηξεν τῷ πασσάλῳ εἰς τὸν τοῖχον, καὶ εἶπεν, κ. τ. ἐ. (so, with variations which may here be disregarded, **GN**; the other recensions show the results of conflation or contamination; cf. also **3**). Neither of these translations is entirely free from glosses; but by comparing them with each other and with the corresponding passages in the account of the other trials the Heb. original may be restored as in our text. The lacuna is supplied from **G** by HOUB., J. D. MICH., GEDDES, BERTH., DOORN. (*Tekstkritiek*, and *Theol. Tijdschrift* '94, pp. 27 f., reads ותתקעו ביה ובשנתו), MOORE, *Proc. Am. Or. Soc.*, '89, p. clxxvi ff., GRÄTZ, KAUTZSCH, *al.* [BU., *Comm.*, p. 106, restores the text after (*a*) above (p. 57, l. 48): — וקקעת ביהר וקליתי וקליתי באחר האדם ותישנהו ותארג את־שבע מק־פנות ראשו עם המפכת המפכת. This is methodically sounder.]

- (14) ויטע את הארג **א**; את היתר הארג **א**; the Versions also all represent the word. KAUTZSCH removes the grammatical difficulty by emending: יתר, as older scholars had done. More probably היתר is a gloss, originally written in the margin as a conjectural correction for הארג, by a scribe who understood that the pin in vv. 13^b.14^a was used to fasten the web to the wall (**G**) or ground (**3**), and thought that the verb ויטע here described the pulling out of this pin or nail. The יתר was a pointed piece of wood with which the woof was beaten up, corresponding to the σπάθη employed by the Greeks in the upright loom (BRAUN); מסכת is the web itself; ארג, the loom. On these and other technical terms connected with weaving see PAOS cited above (l. 11).

At the end of v. 14 **G**AcSLpNVn *al.* (**SH** *sub obel.*) + καὶ οὐκ ἐγνώσθη ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ, which would be suitable at this point (BU.), but may, for that reason, have been borrowed from v. 15.

- (16) כל הימים **G**ALLpVn *al.* **SH** ὅλην τὴν νύκτα.
 (18) כי הגיד לי, so Q^rê, many codd. and old edd. of **א** in the text, and all Versions; K^ethib לה, accidental repetition of לה in the same phrase just above.
 ויעלו אליה, so many codd. of **א**, STUDER, KEIL, *al.*; **א** ועלו, grammatically impossible.
 (19) על ברכיה **G**AcSrlLpVn**SH** ἀνὰ μέσον τῶν γονάτων αὐτῆς; DOORN. would read בין. Cf. **G** 4, 21; 5, 27.
א וקרא לאיש ותקרא **G** *rel.* **SH** τὸν κουρέα, **3** tonsorem, **S** **א** **א** **א**. The more specific word may have been suggested by the context.
 וינלח, as the context seems to require; what else was *the man* called in for? so CLERICUS (tacitly), J. D. MICH., KAUTZSCH, GRÄTZ, BU.; **א** ונתלח, conformation to the preceding and following verbs; **G3** are ambiguous. The alternative would be to strike out the words ותקרא לאיש (DOORN.²).
 ויחל לענות, with **G**AcSrlLpNVn**SH** καὶ ἤρξατο ταπεινοῦσθαι, DOORN., KAUTZSCH (לענות); **א** ויחל לענותו **3** interprets, *coepit abigere eum et a se depellere*. The passive seems to agree better with the meaning of ענה (cf. vv. 5.6 above) and the context; his humiliation began, and his strength departed from him. **א** may have arisen through dittography of ו, but the error was perhaps favored by a different interpretation of ענה (*torment*).
 (21) האסורים בבית האסורים K^ethib here and in v. 25; Q^rê in both: intended perhaps as plural, not of אסור, which would be at variance with the principle of the correction in Gen. 39, 20, but of אסור, 15, 14, cf. בית האסור Jer. 37, 15.
 (23) בידנו. Here and in v. 24 many codd. and old edd., בידנו. In both verses also איבינו is found in many; while חללנו is strongly supported.
 (25) כי טוב לבם K^ethib (כיטוב); Q^rê כטוב. In the K^ethib, טוב is perf.; the punctuation, not recognizing this form, unnecessarily substitutes the inf. On the variations of codd. and edd. see DE ROSSI.

- 15 (10) **א** עלינו; **GSrSH** ἀνέβημεν *sub ast.*; **GLp al.**; the word could well be spared.
- (14) **AGV** אשר בערו באש; **HAL al.** ἡνίκα ἂν ὀσφρανθῇ πυρός, conformation to 16, 9.
- (16) בלחי הקמור הקמור חמרתים *I heaped them all up*; **א** חמור חמרתים, or חמרתים (**BÄR**), a noun joined to its own dual, as in רחם רחמתי, רחם רקמה רקמתי, 5, 30; *cf. SC.* **Θ** ἐξαλείψων ἐξήλειψα (**GLN** ἐξαλείψω) αὐτούς, rightly recognizing in the words an infinitive absolute and its verb (*cf. J delevi eos*); so **HOUB.**, **J. D. MICH.**, **GEDDES**, **DOORN.**, **MATTHES**, **BUDDE**, **KAUTZSCH**, **GINSBURG**, **BUHL al.**, all making the verb **Qal**, חמור חמרתים, and, for the rest, interpreting very variously (**HOUB.**, *disturbavi*, as חמר in **Aram.**; **GEDDES**, *I have completely routed them*; **J. D. MICH.**, *Ich habe sie dicke über einander gehäuft*; &c.). **J. D. MICH.** referred in explanation of **Θ** ἐξαλείψω to the **Arab.** حمر *pare, peel, skin* (syn. سلك, حلق); with this verb **DOORN.** and numerous recent scholars connect the **Heb.** verb. There is, however, no other trace of such a meaning in **Heb.**; and it therefore seems safer to regard the verb as from the same root with חמר *heap, measure*; perhaps a casual denominative, invented for the paronomasia; if this be the case, we should probably regard the finite verb as **Piel**.
- (17) רמת לחי. In spite of the etymological explanation of the origin of the name (רמה *throw*), **AGI** correctly derive the word from רים.
- (19) **א** אלהים; **J** Dominus, **י** יהוה, **ס** **אלה**. Elsewhere in the context **א** יהוה. [**BU.**, *Comm.*, suspects that the word is redactional; if we pronounce **א** **יהוה** the 20 subj. is unnecessary; *cf.* also notes on 1 K 2, 19; Is. 16, 10; Ezr. 4, 15, &c.]
- (20) **א** and Versions עשרים שנה; *Jer. Sôta* 1, 8 ארבעים שנה.
- 16 (1) משם, with **GALLPESH** ἐκεῖθεν, **GSr** *sub obel.*; **א** וילך שמשון עותה. The adverb may have been omitted by accident after שמשון; or intentionally, because after 15, 20 it had lost its connection.
- (2) ויגר, following **Θ** ἀνηγγέλη, ἀπηγγέλη; the verb is indispensable, and has been supplied in all the Versions (**CLERICUS**, **HOUB.**, **ZIEGLER**, **STUDER**, **DOORN.**, **KAUTZSCH**, **GRÄTZ**). הלילה 1°; **STUDER** and **DOORNINCK** strike out the words as a gloss.
- עך אור הבקר נחפה והרגנו **AGsLLpVn** ἕως φωτός πρωῆ μείνωμεν καὶ ἀποκτείνωμεν αὐτόν (**GSrSH** μείνωμεν *sub obel.*); *cf.* 2 K 7, 9. With the ellipsis in **א** we might compare 1 S 1, 22.
- (3) **א** ויעלם; **AGsLLpVnSHC** καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὰς (*var.* αὐτὰ) . . . καὶ ἔθηκεν αὐτὰς (αὐτὰ) ἐκεῖ; **GV** καὶ ἀνέβη . . . καὶ ἔθηκεν κ. τ. ε. It is possible that the last clause is genuine (**DOORN.**); **GRÄTZ** emends: ויניחם שם.
- (4) שרק (**BÄR**, **GINSB.**) or שורק (**JACOB KHAYYIM**, **NORZI**, **MICHAELIS**), not שורק (**JABLONSKI**, **VAN DER HOOHT**).
- (5) **א** נתן, anomalous punctuation, which I see no reason for preserving. [It might be well to note, however, that the present of **Assyr.** *naddnu* (= נתן; see **HAUPT**, 40 *Sumer. Familiengesetze*, p. 43, n. 2) is not only *inâdin*, *inâmdin* but also *iddan* (see *op. cit.* p. 53) or even *ittan*, with ת (**DELITZSCH**, *Assyr. Handwörterbuch*, pp. 450^a. 488^a; *Assyr. Gramm.* § 100; *cf.* also above, p. 34, l. 33.)
- (6) לענות. **DOORN.** suspects that this is a gloss from v. 19; *cf.* vv. 10. 13. 15; so **BU.**, *Comm.*
- (13. 14) In **א** (**SC**) the end of what Samson said and the beginning of what Delilah did have been omitted by *homoteleuton* (עם המסכת 1° . . . עם המסכת 2°); *cf.* vv. 7-9. 11 f. 17-19. We have two **Θ** translations of the passage: (a) **GLp** (*cf.* **SH**) ἐὰν διδοῇ τοὺς ἑπτὰ βοστρύχους τῆς κεφαλῆς μου ἐν ἐκτάσει διάσματος | καὶ ἐγκρούσης τῷ πασσάλῳ εἰς τὸν τοῖχον καὶ ἐπυφάνης ὡς ἐπὶ πῆχυν, καὶ ἀσθενήσω καὶ ἔσομαι ὡς εἰς τῶν ἀνθρώπων. καὶ ἐκοίμισεν αὐτόν Δαλιδά, καὶ ἐδίδατο τοὺς ἑπτὰ βοστρύχους τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ μετὰ τῆς ἐκτάσεως, | καὶ κατέρκουσεν ἐν τῷ πασσάλῳ εἰς τὸν τοῖχον, καὶ ὕφανε, κ. τ. ε.; — (b) **GV** ἐὰν ὕφάνης τὰς ἑπτὰ σειρὰς τῆς

- 12 introduced into the Heb. text represented by \mathfrak{L}^p from 11, 34; in that case we should fall back on the reading of \mathfrak{S} or \mathfrak{G} (so, בעיר גלעד, HOUB.; בעירו גלעד EWALD); cf. the city of Gilead in Hos. 6, 8, perhaps the modern *Jal'ad*, three miles south of the Zerqâ (Jabbok); see BUHL, *Geogr.*, p. 262. J. D. MICH. suspects that the city Gilead is the same as Mizpeh. 5
- (11) אֶלֹן; אֵילִין; see on v. 12.
- (11.12) In \mathfrak{SH} vv. 11.12 are *sub ast.*, and a marginal note in cod. 85 observes that from καὶ ἔκριψε (v. 11) to the end of v. 12 is not in \mathfrak{G} .
- (12) אֶלֹן *bis*; אֵילִין ויקבר באֶלֹן... וימת אֶלֹן, cf. Jos. 19, 42. 43. The punctuation which thus distinguishes the name of the Judge from that of the town is artificial (cf. 10 \mathfrak{G}); both should be read *Ēlôn*, Gen. 46, 14 (NÖLDEKE). In the spelling of this word there is much diversity, not only in codd. and edd., but apparently among the Masoretic schools. BÄR writes the name of the Judge in vv. 11.12 אֶלֹן, as also in 4, 11, appealing to *Massora finalis* אֵי²²; but on this rubric see FRENSD., *Massor. Wörterb.*, p. 265, n. 6, and cf. GINSBURG, *Massora Magna*, I, p. 47. 15
- (15) ויקבר בפרעתון בהר אפרים בארץ שעלים, \mathfrak{L}^p ἐν ὄρει Εφραιμ ἐν γῇ Σελλημ, cf. I S 9, 4, ויעברו בארץ שעלים... ויעברו בהר אפרים (\mathfrak{G} Σεγαλειμ, *var.*; \mathfrak{G}^A Σααλειμ); אֵילִין בארץ העמלקי, so $\mathfrak{G}^V\mathfrak{N}\mathfrak{S}\mathfrak{C}$; $\mathfrak{G}^C\mathfrak{S}\mathfrak{B}\mathfrak{S}\mathfrak{V}\mathfrak{n}$ ἐν γῇ Εφραιμ; $\mathfrak{G}^A\mathfrak{L}\mathfrak{E}$ ἐν ὄρει Λανακ. Pirathon is to be looked for, not at *Fer'atâ* NW of *Nâbulus*, but further south (I Macc. 9, 50, Joseph. *Ant.* xiii, 1, 3); *Abdon* occurs in the genealogical lists in Benjamin, I Chr. 8, 23; 8, 30 = 9, 36. This agrees well with the situation of the district of Shaalim in Samuel. *The mountain of the Amalekites* of אֵילִין is commonly brought into connection with Jud. 5, 14, מני אפרים שרשם בעמלק, where the text is irremediably corrupt. 25
- 13 (4) ואל תשתי; ואל; similarly in v. 14.
- (5) וַיִּלְחָק, consec. perf.; אֵילִין וַיִּלְחָק as in v. 7, Gen. 16, 11, an intentionally ambiguous punctuation, holding the mean between the perf. and the part. וַיִּלְחָק. See KÖNIG, I, 404-406.
- (6) אֵילִין and Versions מלאך האלהים; so also in v. 9. Elsewhere in this chapter always מלאך יהוה (vv. 3.13.15.16.17.20.21). Perhaps the variation in vv. 6 and 9 is accidental, occasioned by the proximity of אֵילִין האלהים. See note on 6, 20. [It may be reasonably suspected that אֵילִין האלהים (note the article) was altered by a later hand from an original האֵילִין (BU., *Comm.*); and, similarly, that for כמראה אֵילִין the author wrote merely כמראה אלהים, BÖHME, HOLZINGER, BUDDE.] 35
- אֵילִין שאלתיו; ואל; $\mathfrak{G}^A\mathfrak{B}\mathfrak{S}\mathfrak{L}\mathfrak{L}\mathfrak{p}\mathfrak{N}\mathfrak{V}\mathfrak{n}\mathfrak{S}\mathfrak{H}\mathfrak{C}\mathfrak{E}$ καὶ ἡρώτων (ἡρώτησα) αὐτόν (\mathfrak{SH} αὐτόν *sub ast.*).
- (9) אֵילִין וישמע האלהים; $\mathfrak{S}\mathfrak{S}$ *Dominus*; יהוה elsewhere throughout this chapter. Cf. וַיִּלְחָק v. 6, and note there. — For some codd. of אֵילִין, and \mathfrak{I} have וַיִּלְחָק.
- (10) אֵילִין. The expression has no exact parallel; if the text be sound, we must 40 compare the idiomatic uses of כיום and כהיום. $\mathfrak{G}^A\mathfrak{L}\mathfrak{L}\mathfrak{p}\mathfrak{V}\mathfrak{n}$ αὐτὸς ἡμέρᾳ ἐκείνῃ (\mathfrak{SH} \mathfrak{O}^A *sub obel.*), similarly \mathfrak{S} , and even \mathfrak{C} ; probably only from the feeling that the sense requires it. HOUB., כיום הזה; GRÄTZ, היום.
- (11) אֵילִין ויבא; $\mathfrak{G}^A\mathfrak{L}\mathfrak{L}\mathfrak{p}$ αὐτὸς, \mathfrak{SH} *sub ast.*
- (12) עתה יבא דברך sing., so many codd. and old edd. of אֵילִין, $\mathfrak{G}^C\mathfrak{S}$, HOUB.; אֵילִין דברך plur. (see NORZI). In v. 17, where the same phrase occurs, the plur. is corrected by the Q^{re}.
- (14) אֵילִין מנפן היין; $\mathfrak{G}^C\mathfrak{S}\mathfrak{B}\mathfrak{S}\mathfrak{L}\mathfrak{L}\mathfrak{p}\mathfrak{N}\mathfrak{V}\mathfrak{n}\mathfrak{C}$ ἐξ ἀμπέλου *sine addit.*, \mathfrak{SH} τοῦ οἴνου *sub ast.*
- (15) ונעשה לפניך. BUDDE, *Comm.*, suggests ונשימה; cf. I S 9, 24; 28, 22, &c.
- (16) At the end of this verse אֵילִין and the Versions have כי לא ידע מנפן יהוה הוא. 50 This is not a reason for the Messenger's reply in v. 16, but an explanation of something which Manoah said or did. HOUB. (following an observation of CLERICUS) and BÖHME accordingly transpose v. 16^a and ^b, so that the words

- II the word is a late substitute for לָקִיץ, to remove the last plain trace of the human sacrifice.
- 12 (1) מַּלְאִכִּים; G^{ALB}L^{Vn} al. S^{HE} Σεφεινα (Σεφηνα, Σεφίνα). See MEZ, *Bibel des Josephus*, p. 17.
- (2) רַבֵּי עֲמֹן עֲנֵנִי מֵאֵר, with G^{AC}B^{SL}L^pN^{Vn}S^{HE} και οἱ υἱοὶ Ἀμμων ἐταπείνουν με σφόδρα. In M (followed by G^V3ST) עֲנֵנִי has been omitted by transcriptional error after עֲמֹן (DOORN., BU., al., — not before it, GRÄTZ). The origin of the error was perceived by SEMLER.
- וְאִזְעַק אֶתְכֶם, with G (except G^V) ἐβόησα πρὸς ὑμᾶς; M^GV³ST אֶתְכֶם וְאִזְעַק. Construction of זָעַק c. acc. (Neh. 9,28) is rare, and confusion of אֶת and אֵל common. Less probable is וְאִזְעַק אֶתְכֶם / I called you out.
- (3) מַּלְאִכִּים; G (except G^V) οὗκ ἦν ὁ σὺψζων; BU., *Comm.*, accordingly אֵין. וְאִשְׁמָה, with NORZI, BÄR. The Received Text, וְאִשְׁמָה, is a mere blunder; the note וְאִשְׁמָה קָרִי appears to be an addition of modern editors (later than JACOB KHAYYIM; see NORZI). See also GINSBURG, *Massora Magna*, 2,615 (§§ 273.274), and J. H. MICHAELIS *ad loc.*
- (4) The end of the verse in M is, כִּי אָמְרוּ פְּלִיטִי אַפְרַיִם בְּתוֹךְ אַפְרַיִם בְּתוֹךְ נִלְעַד אֲתָם. In S^H the entire half-verse from וַיְכֹּ is asterisked as a Hexaplar addition to G (the asterisk has been placed by mistake before *Ephraim* 1°; see RÖRDAM and LAG.), and it is lacking in G⁵⁸64.75; the other codd. of G¹ (54.59.82.106. [108 n. b.], 128.134) omit from כִּי אָמְרוּ to the end of the verse, from which it is to be inferred that the asterisk in Hexaplar MSS originally stood after *Ephraim* 2°. The words כִּי אָמְרוּ פְּלִיטִי אַפְרַיִם were copied out of place from v. 5, and the sentence completed by the insertion of אֲתָם. KAUTZSCH thinks it possible that this clause originally stood at the end of v. 6^a. The following words, בְּתוֹךְ נִלְעַד אַפְרַיִם, are perhaps a doublet to נִלְעַד אֶת אַפְרַיִם (וַיְכֹּ אֲנִשְׁ) above, adapted to the context; בְּתוֹךְ מִנְשָׁה, finally, — observe the asyndeton (corrected to וּבְתוֹךְ in many codd., as in Versions generally), — seems to be a marginal correction made by a scribe who naturally did not see how the Gileadites could be said to be in the midst of *Ephraim*. In this state of the text, we need not go afield for parallels to the supposed taunting speech of the Ephraimites, with which JACOB (*Studien zu den altarab. Dichtern*, 3,37) compares Μαῦ ἡδὶ, *Marj*, 6,145, where the Taiy are reviled as *zusammengelaufene Nabatier*. — On this verse see WELLMAN in Bleek⁴, p. 195, and DOORN. GRÄTZ conj. כִּי אָמְרוּ אַפְרַיִם פְּלִיטִים אֲתָם. מתוך. 35
- (6) שִׁבְלָת. G understands that the word was a password or countersign; so most fully G¹ και ἔλεγον αὐτοῖς, Εἶπατε δὲ σύνθημα. και λέγοντες σύνθημα οὐ κατήθυσαν τοῦ λαλήσαι οὕτως.
- כִּן וְלֹא יָבִיל לְדַבֵּר כִּן, with GRÄTZ, cf. 33; M^G וְכִן, explained as an elliptical instance of the idiom לֵב הַכִּן; the imperf. must then be taken as frequentative. But 40 the meaning, *he did not give heed, take pains, to say it right*, is hardly natural; the ellipsis is not attested by old examples; and in the sequence of narrative tenses a perfect is expected. The error may be ascribed to the influence of the following כִּן. Some codd. and old edd. have יָבִין.
- (7) וַיִּקְרַב בְּעִירוֹ בְּמִצְפָּה נִלְעַד, cf. G¹ ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ ἐν Σεφε (var. Σεφ) Γαλααδ, 45 Joseph. v. 7, 12 ἐν τῇ αὐτοῦ πατρίδι Σεβή (Lat. *Sebethi*); M^G וַיִּקְרַב בְּעִירוֹ, G ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ (al. + ἐν) Γαλααδ, 3 in civitate sua Galaad, 3 جَعْلَا، جَعْلَا. The reading of G¹ probably represents בְּמִצְפָּה in a Heb. copy in which מ had been accidentally lost; and as Jephthah's home was at Mizpeh (11,34), we may with some confidence restore the name here, with STUDER, DOORN., BUDDE. MEZ 50 (*Bibel des Josephus*, p. 16) proposes בְּמִצְפָּה נִלְעַד (another name for בְּמִצְפָּה), comparing v. 1 (where he would read צִפְיָה for צִפּוֹנָה Σεφεινα), thus inverting DOORN.'s explanation of the variant of G¹. It is, of course, conceivable that בְּמִצְפָּה was in-

- 10 **איש מישכר**, cf. \mathfrak{LST} ; **איש ישכר** \mathfrak{M} , which is definite, and, with rare and doubtful exceptions, collective. [BU., *Comm.*, thinks \mathfrak{M} unobjectionable in \mathfrak{R}^P .]
בשמר; $\mathfrak{GASrCsBsLLpVnSH}\mathfrak{E}$ ἐν Σαμαρείᾳ.
- (4) **ושלשים ערים**, *cities*, so, with all Versions, J. D. MICH.; \mathfrak{M} **ערים**, accidental conformation to the preceding **ערים asses**. (According to BÄR, p. 106, the Oriental school 5 read **ערים** without note.) [*cities* may have been pronounced *êrim*; see Crit. Notes on Isaiah, p. 101, l. 4; and this form **ערים** may have suggested the insertion of the **ערים** from 12, 14. — P. H.]
אשר בארץ גלעד comes unexpectedly at the end of the verse; without **אשר** the words might well stand after **להם** 1°. [BU., *Comm.*] 10
 \mathfrak{G} in all three cases gives 32 for 30. So 70 is frequently raised to 72; the reason is not obvious.
- (6) **ואת אלהי ארם**, \mathfrak{G}^{Lp} *al.*, \mathfrak{S}^{H} *sub aster.*; in \mathfrak{G}^{A} after *the gods of Zidon*. The variation **אֲרָם** is found in \mathfrak{S} .
- (8) **וירעצו**, Ex. 15, 6; \mathfrak{M} and Versions + **וירעצו**, doublet (BÖTTCHER, who regards the 15 second as original). SCHARFENBERG suggests **וירעצו**.
בשנה ההיא שונה עשרה שנה. \mathfrak{M} carries the second of these conflicting statements over to the following half-verse; $\mathfrak{G}^{\text{Lp}}\mathfrak{I}$ omit the first; $\mathfrak{G}^{\text{rel}}$ translate ἐν τῷ καιρῷ ἐκαίῃς, *i. e.* **בעת ההיא**, which would be free from difficulty. BÖTTCHER emends: **מהשנה**. In 11, 26 these 18 years seem not to be included in the reckoning. 20
- (10) **כי עובדו**, with numerous codd.; \mathfrak{M} **וכי**. Of the Versions only \mathfrak{C} expresses the conjunction, which is intolerable.
את יהוה אלהינו, GEDDES; so 7 codd. of \mathfrak{M} , $\mathfrak{G}^{\text{A30}}\mathfrak{C}$ (Venice edd., BUXTORF, *al.*; not Antwerp. ed., cod. Reuchl. ed. LAG., cod. Br. Mus. 2210), \mathfrak{I} (Vulgate; introduced by Clementine editors, apparently without any Latin attestation); sporadic cor- 25 rections evincing the feeling that the name is indispensable; cf. \mathfrak{C} *we have left Thee, our God*; \mathfrak{M} **את אלהינו**.
- (11) \mathfrak{M} **הלא ממצרים ומן האמרי ומן בני עמון ומן פלשתים**, so $\mathfrak{GVN}\Sigma\mathfrak{C}$. The anacoluthon is extremely harsh; and neither **הושע** (v. 12) nor **הציל**, which we might be tempted to supply (HOUB. **הצלתיכם**, accidentally omitted after **מצרים**), is in Jud. ever 30 construed with simple **מן**. $\mathfrak{G}^{\text{ACsBsLLpVnSH}}\mathfrak{C}\mathfrak{I}\mathfrak{S}$ take the names of these peoples, like those in v. 12^a, as subj. of the verb **לחצו אתכם**, and I have emended accordingly. The error probably originated with a scribe who began to transcribe the verse thinking of **אתכם ממצרים העליתי אתכם** (cf. 6, 13), and having discovered his mistake boldly went on with it rather than mar his copy by a correction. The 35 alternative is to suppose that the scribe or editor who introduced the string of names spoiled a sentence which began in some such way as **ממצרים העליתי אתכם**; cf. 2, 3. [BU., *Comm.*]
- (11.12) The list of oppressors exhibits considerable variations, which are in part accidental, in part to be ascribed to the desire for completeness. In \mathfrak{M} the names of *Moab* 40 (c. 3) and *Midian* (cc. 6-8) are conspicuously absent; in $\mathfrak{G}^{\text{ACsBsLLpVn}}\mathfrak{S}^{\text{H}}$ (*sub obel.*) \mathfrak{C} *Moab* is introduced after *the Ammonites*, in \mathfrak{S} immediately after *the Egyptians*. For **מעון** in v. 12 \mathfrak{GVNL} have Μαδιαμ, so also (transposing, Μαδιαμ καὶ Αμαληκ) $\mathfrak{G}^{\text{ALp}}\mathfrak{C}$; $\mathfrak{G}^{\text{CsBsVn}}$ *al.* ΣSH Χανααν, \mathfrak{I} *Canaan* (c. 4); \mathfrak{S} **חמני**. The Maonites are first mentioned as enemies of Judah in the days of Jehoshaphat (2 Chr. 20, 1; see 45 also 26, 7; 1 Chr. 4, 41); and as OT knows nothing of a Maonite invasion in the days of the Judges, we should probably emend: **מדין** (BERTH., DOORN., GRÄTZ, KAUTZSCH; cf. STUDER). HOUB., following \mathfrak{I} , reads **כנען**. It is conceivable, however, that the late author of this list wrote the name of a people of his own 50 time, **מעון**, instead of that of *Midian*. Other variations in the Versions need not be discussed here.
- (16) \mathfrak{M} **ויעבדו את יהוה**; \mathfrak{G}^{V} *al.* + μόνη ($\mathfrak{G}^{\text{ALLpSH}}$); GEDDES inserts **לברו**. $\mathfrak{G}^{\text{ALLpVn}}$ + καὶ οὐκ εὐηρέστησεν (\mathfrak{G}^{Lp} Κύριος) ἐν τῷ λαῷ, \mathfrak{S}^{H} *sub obel.* **לחצו אתכם** —; ἐν τῷ 7

- 9 Hebrew declaration of revolt; in v. 29 he challenges Abimelech to come out from his capital, Shechem, to meet the Israelites in the field (see esp. W. R. SMITH). Following then the doublet κατεδουλώσατο τοὺς ἄνδρας Εμμωρ in ὩΛ, WELLM., OORT, W. R. SMITH, STADE, BU., *al.* read יַעֲבִירוּ:—*Who is Abimelech, and who is Shechem (his city), that we should be subject to him? Should not the son of Jerubbaal and his lieutenant Zebul subject the people of Hamor, the father of Shechem? But why should we (Israelites) be subject to him?* (HOUB. suggested that *in servitutem egerunt* would suit the context, but is deterred by the Qal; he transposes: חֹבֹל עֲבָדוּ פָקִידוֹ. GEDDES renders, *Have not a son of Jerubbaal's and his deputy Zebul made slaves of the Hemorite Sichemites?* i. e. הָעֲבִירוֹ.) 10 SMITH thinks, further, that vv. 28 f. should stand immediately after v. 22 (see against this theory STADE, *Gesch.*, I, p. 194, n); BU. would put vv. 28 f. after v. 25. KAUTZSCH emends יַעֲבִירוּ: *Is he not the son of Jerubbaal, and Zebul his lieutenant? Then let him (Zebul) serve him, together with the Hamorites, &c.* WINCKLER conj. אֲבוֹתוֹ עֲבָדוּ, which he translates, *If the Hamorites serve* 15 *him, &c.*

The assumption on which all these conjectures rest is at variance with the plain tenor of the narrative. The men whose confidence Gaal gains (v. 26), at whose vintage festival in the temple of their god he makes his incendiary speech (vv. 27-29), and at whose head he goes out to battle against Abimelech (v. 39), 20 are the בְּעָלֵי שָׁכֶם, the very men who made Abimelech king (v. 6). In v. 28, therefore, Gaal is not inciting the Israelites to rise against the Canaanite rule of Shechem; but is stirring up the native Shechemites to throw off the yoke of the half-Israelite Abimelech, which they had unwisely taken upon them. In doing so, he appeals to their pride of race: *Should Shechem, should the Hamorite* 25 *aristocracy, be subject to those who had been their own subjects?* With this understanding of the situation it is only necessary to read (with SC) the perfect, עָבְדוּ, instead of the imperative of אֱבָדוּ (so GRÄTZ; cf. WINCKLER above, l. 15; see also BU., *Comm.*): *Who is Abimelech? And what are the Shechemites, that we should be subject to him? Were not the son of Jerubbaal and his lieutenant* 30 *Zebul subject to the Hamorites? Why, then, should we be subject to him?*—STUDER suggested יַעֲבִירוּ, *let them (Abimelech and Zebul) serve, &c.*; so OORT formerly.

אָבִי שָׁכֶם. Gloss from Gen. 34, 6.

- (29) וַיֹּאמֶר, Ὡ καὶ ἔρῳ, cf. A; continuation of Gaal's speech, *I would say to Abimelech,* 35 GEDDES, DOORN., GRÄTZ, KAUTZSCH, *al.*; וַיֹּאמֶר, narrative, Gaal sent this defiance to Abimelech; in conflict with the following verse. The conflict is not removed by making the subject of וַיֹּאמֶר indefinite (I dictum est), as CLERICUS would do. BU. (*Comm.*, p. 75) thinks that the difficulty is not to be disposed of by emending the text; the words which follow originally belonged to the message 40 of Zebul to Abimelech, before v. 33^a or ^b.

רָבָה, with some codd. and edd., the regular form; רָבָה, an anomaly of which no very satisfactory explanation has been given.

- (31) בָּאֲרוֹמָה as in v. 41; Zebul sent messengers to Abimelech, who was at Arumah; 45 STUDER, DOORN., GRÄTZ (as the name of a place, probably identical with Arumah, *Tormah* was taken by some medieval Jewish commentators); בְּתַרְמָה, Ὡ ἄς ἐν τῇ τῶμα μετὰ τῶν ἄνδρων; Ὡ ἐν τῇ τῶμα, SC clam, S حبل, connecting the word with תַּרְמִית, מַרְמָה. But the form of the noun is without analogy; *secretly* attributes to it a meaning for which there is no warrant; *deceitfully, fraudulent-* 50 *ly*, in the context could only mean, with intent to deceive Abimelech. It would be possible to read בְּעֶרְמָה, Jos. 9, 4, &c., *craftily, cunningly*; but the emendation adopted in the text is preferable. J. D. MICH., on the contrary, suspected that in v. 41 בְּתַרְמָה should be read for בָּאֲרוֹמָה. [BU., *Comm.*, surmises that we should

9 (17) מננדר. HOUB. conj. מננדר.

(21) בארהּ אִל (S^H sub obel.) ἐν ὁδῷ (בִּאֲרֶחַ); Joseph. *Ant.* v, 7, 2 ἐν τοῖς ὁρεοῖ (בְּהָרִים); S^H חֲבִיבִי.

(24) לשון + אִל. That the word is a gloss might be suspected from its position; more decisive is the harsh change of subject in לשון ורמם חמם . . . לבוא חמם. The 5 accentuation in אִל (וּרְמָם לְשׁוֹן) does not do much to relieve the difficulty. אִל gives the inf. the same uncial error; (ἐπαγαγεῖν . . . ἐπιθεῖναι); but it is rash on this account to emend: להביא (GRÄTZ). Possibly ורמם is itself a gloss [with ו explicative; see note on 17, 3^b and for חמם = רמים cf. note on Ezek. 9, 9], added by some one for whom חמם was not explicit enough; ושון was introduced by a scribe who 10 missed the government of this noun. Cf. the result of successive glosses in 3, 2. WINCKLER questions the whole verse, particularly ^b.

(26) גַּעַל בֶּן עֶבֶר (also in vv. 28. 30. 31. 35. 36. 37. 39. 41). For אִל גַּעַל (Γαὰδ in many codd. by a common uncial error; ΓΑΥ Γαλαὰδ) and אִל, Joseph. has Γαδης; WELLM. 15 (*Isr. und jüd. Gesch.*², p. 44) regards this as the true form of the name, Arab. جَعَل beetle, scarab [in Arab. also applied to a black and ugly and small man, or to a contentious one; LANE]; cf. MEZ, *Bibel des Josephus*, p. 13; note also S^H جَعَل (Urmia ed. جَعَل).

For אִל עֶבֶר (G^{ABSLpVnE} Αβεδ), אִל has *Obed*; so also some codd. of אִל (3° Ωβηδ, 5° Ωβδ, 6° Σωβηδ, — dittography), i.e. עֹבֶד (HOLLENBERG); אִל (for 5° Ιωβηδ 20 by the same confusion of Α and Δ noted above in the case of Gaal) is also simply עֹבֶד; see אִל in 1 Chr. 11, 47, אִל al. in 1 Chr. 2, 37; 26, 7; 2 Chr. 23, 1 (HOLLENBERG; similarly ZIEGLER, ΓΩΒΗΔ). EWALD (*Gesch. des Volkes Isr.*, 2, 485) thought יוֹבֵל, an old Canaanite name, the more probable reading; many recent 25 scholars (KUENEN, DOORN., STADE, KAUTZSCH, BU., KITTEL, al.) suppose that the name was יוֹבֵעַל, which being offensive to the scribes was altered to עֶבֶר (*son of a slave*); it would follow that Gaal was of Israelite extraction. Some Heb. codd. have here and below עֶבֶר; cf. S.

יִיעֲבֹדוּ בַשֶּׁכֶם. *Passed through Shechem* seems to conflict with the following verses, in which Gaal and his kinsman have taken up their residence in Shechem; a 30 pregnant construction, *passed over to Shechem and dwelt in it*, is without parallel. The beginning of the story, which should have introduced Gaal to us, has been lost; perhaps some abridgment in v. 26 is the cause of the difficulty we find in the words under consideration. The Versions do not appear to have had a different text, though some of them have tried to straighten it out. 35

(27) הָלוּלִים. אִל ΑΒΣΒΣLVnS^H χορούς, cf. 21, 21 לחול במחלות; 21, 23 המחללות; Θ, αἰλούς, as if חלילים (SCHARFENBERG, ZIEGLER).

(28) On this difficult verse see OORT, *Godgeleerde Bijdragen*, 1866, pp. 983 ff. (cited by DOORN.); KUENEN, *Theol. Tijdschrift*, 1, pp. 703 f., *Godsdienst van Israël*, 1, pp. 299 f.; WELLM., *Sam.*, p. xiii, cf. *Comp. des Hex.*, pp. 353 f., n.; STADE, *Gesch.*, 40 1, pp. 194 f.; W. R. SMITH, *Theol. Tijdschrift*, 20, pp. 195-198; KAUTZSCH, *ZAT* 10, pp. 299 f.; KITTEL, *Gesch.*, 1, 2, pp. 77 f.; MOORE, *Comm.*, p. 257; BU., *Comm.*, p. 75.

So far as the consonant text goes, אִל is supported by the Versions with but slight variations (אִל reading עֶבֶר). In the second clause אִל has υἱὸς Συχεμ; 45 adopting this, and transposing שכם בן ירבעל and בן ירבעל, some critics obtain: — *Who is the son of Jerubbaal, that we should serve him? Is he not a son of Shechem* (i.e. a Shechemite), &c.; but to this it is a conclusive objection, that שכם בן is not an idiomatic expression for a Shechemite (W. R. SMITH); GRÄTZ ומי בני שכם. In the absence of external evidence, the textual critic can only be guided by 50 exegetical considerations. Most recent interpreters set out with the premise that Gaal, the son of Jobaal (see on v. 26), was an Israelite who incited the Israelite part of the population to rebel against the King of Shechem; v. 28 is a

- 8 (31) Joseph., *Ant.* v, 7, 1 νόθος δ' εἷς ἐκ παλλακῆς Δροῦμας Ἀβιμέλεχος; cf. *Arumah* 9, 41; see MEZ, *Bibel des Josephus*, pp. 13-15; BU., *Comm.*
- (32) בעפרה; \mathfrak{M} and all Versions + אבי העזרי. The grammatical difficulty may be removed by the slight emendation בעפרת, as in 6, 24 (STUDER, DOORN., KAUTZSCH); or by transposition, putting בעפרה after ויקבר or at the end of the verse (KAUTZSCH, 5 formerly). It is quite as probable, however, that אבי העזרי is a gloss from 6, 24.
- (33) בעל ברית, 9, 4; cf. אל ברית 9, 46. GEIGER (*Urschrift*, p. 294) suspects that the last is the true name, which in the first two places has been changed; cf. DOORN.
- (35) וירבעל; \mathfrak{M} GALSHZ + גרעון, doublet. Even as a gloss, הוא גרעון is necessary, cf. \mathfrak{G}^{VN} *al.* αὐτός ἐστιν Γεδεων and S. 10
- 9 (5) Cf. the Panammu inscription, l. 3.
- (6) אלון המצבה; \mathfrak{M} points מצב (part. Pual); cf. Σ3 *juxta quercum quae stabat in Sichem.* $\mathfrak{G}^{\text{ACsBSL}} \mathfrak{SH}$ πρὸς τῇ βαλάνῳ τῆς στάσεως (\mathfrak{G}^{VN} τῇ εὐρετῇ τῆς στάσεως; doublet, הנמצא, cf. \mathfrak{G}^{Lp}) read [ה]מצב (Jos. 4, 3, cf. 1 S 13, 23); so also 'A, ἐπὶ πεδίου στηλώ- 15 ματος, \mathfrak{C} עם מישר קמתא. Since we have no evidence that there was a noun מצב with the same meaning as מצבה (STUDER, *al.*), it is safest to emend here: המצבה [so BU., *Comm.*]. The stone is the same the erection of which by Joshua is described in Jos. 24, 26 f., יהוה אשר במקדש יהוה. When the old standing stones had fallen under the ban of a more advanced religion, 20 the name מצבה became offensive, and was sometimes replaced by a harmless word, e. g. מובה Gen. 33, 20 (WELLH.), 2 K 12, 10 (STADE); מצפה Gen. 31, 49, cf. v. 45; so also Jud. 9, 6 in the Heb. text from which S was translated; אבן \mathfrak{M} Ex. 24, 4 (\mathfrak{M} omits the verb), and probably in many other places.
- (8) מלכה Q^{rê}; K^{ethf} מלוכה; similarly מלוכי v. 12. See KÖNIG, I, pp. 163-166; PRÄTORIUS, ZAT 3, 55.
- (9) ותאמר. and edd. ויאמר.
- הַחֲדֹלְתִּי (also v. 11. 13) Hif., shall I cause to cease, stop (transitive); so in the margin of the first two Bomberg edd., and in an Erfurt cod.; OLSH., STADE, *al.*; \mathfrak{M} הַחֲדֹלְתִּי, which has given rise to much discussion (see KÖNIG, I, pp. 240-242); 30 the most probable explanation is that the punctuation intends a Hof'al with ה interrogative and the elision of ה preformative: shall I be compelled to give up &c. Many recent scholars explain the form as Qal with ה interrogative (הַחֲדֹלְתִּי); so STUDER, BERTH., KAUTZSCH, *al.* For this view it is urged that the Hif. and Hof. of חרל are not found in OT; on the other side it is to be observed that in 35 prose חרל Qal is construed with מן (cease from something), not with accus. דמניה מיקרין קדם יהוה ומוניה מתפנקין בני \mathfrak{C} , $\mathfrak{G}^{\text{ACsBSLLpNVn}} \mathfrak{SH} \mathfrak{C}$. \mathfrak{G}^{V} ἐν ἣ δοξάσουσιν τὸν θεὸν ἄνδρες, \mathfrak{C} \mathfrak{I} qua et dii utuntur et homines; cf. the translations of v. 13. The emendation בו (GEIGER, GRÄTZ) is necessary. For the Nif. 40 ויכברו, the Pual ויִכְבְּרו [BU., *Comm.*], or the Piel with indefinite subj. ויכברו, is also possible. On the motive for the change, see GEIGER, *Urschrift*, p. 327.
- (10) מלכי. Some codd. have מלוכי K^{ethf} מלכי Q^{rê}, as in v. 12 (cf. מלוכה v. 8); so BÄR. Most codd. and edd. have in v. 10 מלכי.
- (11) החדלתי. See on v. 9. 45
- (12) מלכי Q^{rê}; see on vv. 8 and 10.
- (13) החדלתי. See on v. 9.
- \mathfrak{M} \mathfrak{G}^{V} והמשמח אלהים ואנשים; $\mathfrak{G}^{\text{LSH}} \mathfrak{C}$ τὴν εὐφροσύνην (τοῦ) θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων; $\mathfrak{G}^{\text{BSLpVn}}$ *al.* \mathfrak{S} τοῦ θεοῦ καὶ, \mathfrak{G}^{A} τὴν εὐφροσύνην τὴν παρὰ τοῦ θεοῦ τῶν ἀνθρώπων, \mathfrak{G}^{N} τὸν εὐφραίνοντα τοὺς ἀνθρώπους, — so many different ways of 50 mitigating the anthropomorphism; see also \mathfrak{C} . Cf. v. 9.
- (16-19) DOORN. regards the whole of vv. 16^b-19^a as editorial amplification; similarly SMEND, FRANKENBERG, MEZ, HOLZINGER, and BU., *Comm.*

- 8 (1) ויאמרו. A few codd. of א: ויאמר (in formal concord with איש ישראל); so Gal. Similarly in v. 22. קראות, BÄR; the common edd. have קראות.
- (2) בכם, so א and the Versions, rightly. Both here and in v. 3 some codd. and old edd. have בכם, *what have I done to you?* (Ex. 12, 12; 2 S 18, 13). 5
- (3) אלהים; Kúpiος, Dominus, יהוה; adopted by GEDDES.
- (4) ויבא נרעון הירדנה עבר + א. This use of the participle is anomalous; if the word were genuine it would be necessary to emend: ויעבר, as GSS translate (so GRÄTZ); more probably, however, עבר is a gloss added by a scribe who missed an explicit statement that Gideon crossed the river. 10
עפים ורופים. The order of the words is singular; GVN agree with א; S transposes the verbs: *עפים ורופים* (cf. A); I freely, *et prae lassitudine fugientes persequi non poterant*; GABsLLpVnSH ὁλιγοψυχοῦντες καὶ πεινῶντες. HOUB. conjectured that the last translation represents the true text, עפים ורעבים [so BU., Comm.]; GRÄTZ would restore this or רעבים ועפים. It is certain that Gal. al. did 15 not read רופים; but their text seems to be merely a double translation of עפים. The words are not at all necessary in the context; a bold critic might perhaps conjecture that they were glosses derived from v. 5 (כי עפים הם ואנכי רודף וגו').
- (5) The names of the two kings are pronounced in א: זבחה וצלמנע, a kind of etymological prophecy of their fate; Zεβεε καὶ Σαλμανα. In צלמנע we may prob- 20 ably recognize the name of a god צלם; cf. צלמשוב in an inscription of Teimâ (NÖLDEKE, Proc. Berlin Acad. '84, p. 815). With the second element cf. ימנע (1 Chr. 7, 35) and חמנע (Gen. 36, 40), the latter an Edomite name.
- (6) ויאמרו, with all the Versions, as the grammatical concord requires; א: ויאמר, for which some codd. read ויאמרו; while others note it as a conjecture (סביר) in the 25 margin, in accordance with the Masorah on Jud. 11, 15. הכף זבח... בידך. This use of כף is perhaps to be explained by the custom of cutting off the hand of a foe slain in battle as a proof of the warrior's prowess. In Egyptian texts entries like the following are frequently found: *Here I captured and carried off a hand, mention of which was made to the royal reporter, and 30 there was given me the golden collar of valor. There was fighting a second time at this place, and a second time I captured and carried off a hand* (FLINDERS PETRIE, *Hist. of Egypt*, 2, 22). GRÄTZ unnecessarily conj. האף; so also in v. 15.
- (7) את קוצי המדבר ואת הברקנים א. The only grammatical interpretation is I cum 35 spinis, but this is hardly a natural mode of expression; we should expect על (S), or ב (G éν) as in v. 16. Perhaps the words are a gloss from v. 16 [so BU., Comm.]; see note there.
- (11) The words השכנוי באהלים, דרך, which describe the route taken by Gideon, are manifestly corrupt. ἡ δὲ ὁδοὶ κατοικοῦντων (al. ἀσκηνοῦντων) ἐν ἀσκηναίς; similarly 40 I S. The grammatical difficulties might be removed by emending: דרך השוכנים באהלים. This would not mean, however, the road used by the nomads in their annual forays (perhaps a trail which avoided the larger towns), as many interpret, but *the way to the dwellers in tents* (דרך בשכונין). But this is not a very natural way of designating 45 a particular route; more probably a proper name originally stood here. [BU., Comm., conj. שוכני באהלים in the direction toward the Bedouin road.]
- (12) אחריר, supported by the Versions (but note GL ἐξέστρεψεν, SH אפך, Gal. al. ἐξέστρεψεν). As the panic in the camp seems to come too late in the story, after the flight and the capture of the kings, SCHARFENBERG, EWALD, al. conj. אחרים 50 (cf. Joseph. διέφθειρε); GRÄTZ suggests the same emendation; SCHLEUSNER הכרית; still more probable would be הכחיר, Ex. 23, 23 (ἐκτρίβω, cf. 9, 15); ψ 83, 5. But א may be defended; see Ez. 30, 9; Zech. 2, 4; 2 S 17, 2 (STUDER).

- 7 היה לו מצפון מגבעת המורה, ומחנה מדין היה מצפון לגבעת המורה. In our ignorance of the topography, the emendation is very uncertain. The cause of the corruption appears to be contamination from v. 8; I therefore omit **לו** and **במעמ**, and for **מגבעת**, which, if sound, would require a *terminus ad quem* (. . . **ער**), write **לגבעת**. We might also think of **היה לו מצפון בגבעת המורה**, but according to v. 8 the camp was in the valley (**במעמ**). BU., conforming more closely to v. 8, would restore: **היה לו מתחת מצפון לגבעת המורה במעמ**; but the statement that the camp of Midian was below him, which in v. 8 is preparatory to the following narrative, is in v. 1 less relevant.
- לגבעת המורה** ΘV Γαβαθαμωρα, ΘAL *al.* ΣH ἀπὸ (τοῦ) βουνοῦ (*vel* βωμοῦ) τοῦ $\Lambda\mu\kappa\alpha\iota$ ($\Lambda\beta\omega\rho$, $\Lambda\beta\omega\rho\alpha\iota$, &c.), ⁵⁸ τοῦ Ἀμορραίου; *cf.* Hexapla here, and on Gen. 12,6; Deut. 11,30.
- (3) **מי ירא וחרר ישב**. The words which follow in \mathfrak{M} , **ויצפר מהר הגלעד**, are unintelligible, and doubtless corrupt. The verb, which is not found elsewhere, is rendered by the Versions (probably guided merely by **ישב** and **מן** in the context) *depart, set forth quickly*, &c.; $\Theta ACsBsLLpVn\SHE$ ἐξώρμησαν (-σεν), ΘVN ἐκώρπειτω. Modern interpretations, following etymological combinations, *make a circuit, or leap, spring*, are hardly more satisfactory. GRÄTZ conj. **מהר יופרץ** *break through*; or (later) **ויעבר**. A greater difficulty lies in the words **מהר הגלעד**, since *Gilead* is remote from the scene of operations. J. D. MICH. conj. **מָהֵר**, *flee quickly to Gilead*; but this conflicts with vv. 7.8. CLERICUS' emendation, **מָהֵר הגלבע**, is adopted by HOUB., GEDDES, HITZ., BERTH., GRÄTZ, DOORN., REUSS, and others; but if, as these critics assume, Gideon was encamped on Mt. Gilboa (see v. 1), the words are wholly superfluous (DATHE, STUDER). EWALD explains the words as an old Manassite saying, in which *Gilead* is proverbially used for the battle-field, — a theory more ingenious than plausible. Observing that in the present text the execution of the divine command at the beginning of the verse is not narrated, while its consequences are (**וישב מן העם וגו'**), we may perhaps suspect that the author wrote **ויצרפם גרעון** and *Gideon put them to the test* (*cf.* v. 4), *scil.* of the proclamation **מי ירא וחרר ישב** (Deut. 20,8); *cf.* \mathfrak{C} **ויתבחר**, assuming *metathesis*, as does R. Jesaia. KROCHMAL conj. **גלעד יוצרף וישב** *from the camp of Gilead*.
- (5) **תציג אותו לבדו**, with $\Theta ALLpN\SHE$ μεταστήσεις αὐτὸν καθ' αὐτόν (*cf.* also $\Theta CsBs$); similarly $\mathfrak{J}\mathfrak{S}$. The words are accidentally omitted in \mathfrak{M} .
- (6) **המלקקים**, \mathfrak{M} **ביום אל פיהם +**, so ΘVN (probably Θ); see GRABE, *Ep. ad Millium*, 35 p. 14; FIELD *ad loc.* This explanation of **לקק**, which contradicts **בלשונו** (v. 5), is obviously false; in its place $\Theta ALLp\mathfrak{K}\mathfrak{C}$ have the correct gloss ἐν τῇ γλώσσῃ αὐτῶν; conflation of the two has occurred in $\Theta CsBsVn\SHE$. The gloss in \mathfrak{M} was probably intended for the words **לשתות מים** at end of v. 6, where it would rightly express the sense (so DOORN.; BU., *Comm.*); not so likely genuine at the end of v. 5 (BU., *R-S*; KAUTZSCH), where we should expect the sing. **בירו אל פיו**. On the manner of drinking here described see STADE, ZAT 16, 183-186.
- (8) **נצה העם**, \mathfrak{M} **ויקחו את פדי העם**. The grammatical objection may be removed by reading **צרת** (DOORN., GRÄTZ), or **ציר** (Jos. 9,5,14); and the text then has the support of all the Versions. But the verse is evidently a preparation for the story of Gideon's stratagem in vv. 16 ff.; it is essential to explain where he got so many jars as well as the horns, and quite irrelevant to comment on his supply of provisions. Emend therefore: **ברי**; in the old alphabet the error might easily be made. Perhaps we should also read **ויקה**, to agree with the following **שלה**, and **מירם** [BU., *Comm.*]. STUDER conjectures that the beginning of v. 8 (as far as **שופרותיהם**) should be joined to the preceding, reading **ויקחו**, jussive.
- (12) **לרב** 2°. GRÄTZ thinks the word erroneously repeated from the end of ^a.
- (13) **צלול** Q^erê; K^ethîb **צלול**. Perhaps **לחם** is a gloss to the rare word. G. HOFFMANN

- 6 this pronoun is *šā* with long *ā*; see *Johns Hopkins University Circulars*, No. 114, p. 111^a. — P. H.]
- (19) המִקֶּרֶק, so here and in v. 20 Qamhī, NORZI, BÄR, GINSB.; the common text has המִקֶּרֶק.
- (20) מִלֵּאךְ יְהוָה, with $\mathfrak{G}^{ACsBsL} al. SHJS$, GEDDES, as in vv. 11, 12, 21, 22; \mathfrak{M}^{GVN} מִלֵּאךְ 5 האלהים, \mathfrak{G}^{LP} ἄγγελος Κυρίου τοῦ θεοῦ, conflate; cf. 4, 23. Compare the tradition of the divine names in c. 13; Num. 22.
- (24) Read יִקְרְאוּן יְהוָה שְׁלוֹם with BÄR, GINSB., *al.* The punctuation יְהוָה שְׁלוֹם represents an ingeniously perverse interpretation. See also NORZI *ad loc.* Houb. remarks that \mathfrak{G} (εἰρήνη Κυρίου) and \mathfrak{T} , also, found the name of the altar a 10 stumbling-block.
- (25) הפֶּרֶשׁוֹן, a perhaps too bold conjecture in this *locus desperatus*; cf. $\mathfrak{G}^{ABSLpVn}$ \mathfrak{L}^{SHE} τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν. \mathfrak{M} פֶּרֶשׁוֹן, \mathfrak{G}^V τὸν μόσχον τὸν ταῦρον (\mathfrak{G}^N + τὸν σιτευτόν). \mathfrak{S}^3 (*taurum patris tui*) do not translate פֶּרֶשׁוֹן. — \mathfrak{M} continues, וּפֶרֶשׁוֹן שְׁנִים 15 (\mathfrak{G}^{ALLp} \mathfrak{A} conjunction); cf. הפֶּרֶשׁוֹן vv. 26, 28. Here פֶּרֶשׁוֹן \mathfrak{G}^{CsBsLp} , \mathfrak{SH} *sub ast.*; the whole clause is lacking in \mathfrak{G}^N . Apparently פֶּרֶשׁוֹן and שְׁנִים are doublets, and both corrupt; in v. 26 also פֶּרֶשׁוֹן is not represented in $\mathfrak{G}^{CsBsLpVn} al.$, while in v. 28 these codd., with \mathfrak{G}^{AL} and \mathfrak{SH} , translate σιτευτός. Graphically, פֶּרֶשׁוֹן comes nearest to the doublet in \mathfrak{M} (cf. 1 S 15, 9, on which see WELLH. and DRIVER); otherwise we might conjecture המִרְיָא (GRÄTZ), cf. A 2 S 6, 13; ZIEGLER 20 suggests רֶשֶׁן. EWALD interprets שְׁנִים (from שָׁנָה) *annosus*; if the sense were acceptable, we should prefer to emend: הִישָׁן (the opposite error Cant. 7, 10, cf. \mathfrak{G}). KUENEN (in DOORN., p. 70, n.) suspects that פֶּרֶשׁוֹן אֲשֶׁר לֵאבִיךְ is an attempt to restore a corrupt text; the original read: קָח עֶשְׂרֵה אֲנָשִׁים מִעֲבָדֶיךָ וּפֶרֶשׁוֹן שְׁנִים; the words פֶּרֶשׁוֹן and שְׁנִים are still later glosses; so KAUTZSCH. With שְׁנִים it 25 seems impossible to do anything.
- (26) \mathfrak{M} לִיהוָה אֱלֹהֵי; \mathfrak{G}^{ALLpVn} (\mathfrak{SH} *sub obel.*) + τῷ ὁφθέντι σοι. המִעֲוָה הַזֶּה בַּמִּעֲרָבָה. For מִעֲוָה, which does not occur elsewhere in the Historical Books, some good codd. and old edd. of \mathfrak{M} have המִעֲוָה, according to a marginal note in a MS the reading of the school of Sora (see BÄR). The word מִעֲוָה seems 30 to mean *sanctuary, place of refuge*; cf. Dan. 11, 19. GRÄTZ, with a query, מוֹבָחָה. \mathfrak{G} takes the word as a proper name (with the doublet τοῦ ὄρους in many codd.); \mathfrak{G}^{LP} τοῦ ὄρους *sine addit.* בַּמִּעֲרָבָה, \mathfrak{G}^{LP} ἐν τῇ καταδύσει τῆς παρατάξεως, doublet, בַּמִּעֲרָבָה. 35 הפֶּרֶשׁוֹן, see note on v. 25.
- (27) עֶשְׂרֵה; \mathfrak{G}^{ALLp} τρεῖς καὶ δέκα (\mathfrak{SH} *treis sub lemn.*).
- (28) הפֶּרֶשׁוֹן, see note on v. 25.
- (31) וַיֹּאמֶר יוֹאֵשׁ. \mathfrak{G}^V Γεδων υἱὸς Ιωας, against the context and the entire tradition. אֲשֶׁר יִרִיב לוֹ. The phrase אֲשֶׁר יִרִיב לוֹ cannot be taken in a different sense from that which the same words have in the preceding האֲתָם תִּרְיֹבֹן לְבָעַל, as is done by \mathfrak{G} 40 (in various forms) and \mathfrak{T} , which render — though they probably did not read — *contend against* (21, 22; Jer. 12, 1; Job 33, 13), in which sense the author writes just below, רִיב בִּי. GRÄTZ conj. בּוֹ. In יִרִיב לוֹ at the end of the verse the suffix must be reflexive. This was misunderstood by the author of the gloss 45 כי נִתַּן אֶת מוֹבָחוֹ, if the words were originally meant for this place; more probably, however, the gloss was designed for the end of v. 32 (where it also stands), and was introduced at the end of v. 31 by a transcriptional accident (GRÄTZ).
- (34) \mathfrak{M} וַיִּנָּקֶם. KAUTZSCH conj. וַיִּנָּקֶם.
- (39) עַל הַנּוֹה, with some codd. and old edd., as in v. 37; \mathfrak{M} אֶל.

- 7 (1) הוּא נִדְעָן. These words (not יִרְבֵּעַל, KITTEL) are a gloss. עֵין דָּאָר. GRÄTZ formerly (*Gesch.* 1, 121) conj. עֵין דָּאָר. [Contrast WELLHAUSEN on ψ 83, 11 and his *Skizzen und Vorarbeiten*, part 6 (Berlin, 1899), p. 180. — P. H.]

5

queen (ψ 45, 10; Neh. 2, 6), which is adopted by WELLH., STADE, DOORN., KAUTZSCH, GRIMME, *al.*

Other conjectures are: שָׁלַל לְצוּאָרִי שָׁלַל for the neck of him who takes the spoil (W. GREEN); *cf.* שָׁלַל לְצוּאָרִי שָׁלַל; שָׁלַל לְצוּאָרִי שָׁלַל for his neck, as a spoil (STUDER, E. MEIER), *cf.* ὩC^sB^s τῷ τραχήλῳ αὐτοῦ σκῦλα, ὩA περὶ τράχηλον αὐτοῦ σκῦλον; 5 לְצוּאָרִי שָׁלַל, *cf.* I ad adornanda colla, ὩL^p περὶ τράχηλον αὐτοῦ sine addit.; שָׁלַל לְצוּאָרִי (or לְצוּאָרִי) for my neck, as a spoil (TELLER, BÖTTCHER, REUSS, GRÄTZ, *al.*). DOORN. restores the lines:—

שָׁלַל צָבַע צְבָעִים לְסִיסְרָא

שָׁלַל רִקְמָה רִקְמָתִים לְצוּאָרִי שָׁנָה

BU., *Comm.*, makes three symmetrical lines:—

שָׁלַל רִחַם רִחְמָתִים לְרֹאשׁ נָבֵר

שָׁלַל צָבַע צְבָעִים לְסִיסְרָא

שָׁלַל רִקְמָה רִקְמָתִים לְצוּאָרִי

Note the remarkable doublets to vv. 29, 30 in ὩL^p.

- (31) E. MEIER regards this verse as a later addition to the Ode, on account of its 15 contents, and because it does not fit into his system of strophes; WINTER also doubts its genuineness, on theological grounds (ZAT 9, 223 ff.), and is followed by BU. (*Comm.*), MARQ., *al.*

אוֹהֲבִיךָ, with ὩS, as the parallelism requires, HOUB., DATHE, GEDDES, GRÄTZ, *al.*; ὩC^s אוֹהֲבִיךָ. An alternative is to read אוֹיְבִי in the preceding line. 20
הַשִּׁמְשׁ. GRIMME, שָׁמַשׁ, on metrical grounds.

6

- (2) הַמִּנְהָרוֹת. A word of uncertain meaning; ὩC^sB^sL^vB^mṬ^sH μάνδρας, ὩVⁿ τραυαλίδς, I *antra*. GRÄTZ conj. מִנְהָרוֹת (from נָחַר *bore, pierce*).

וְאֵת הַמַּעֲרוֹת. BU. suspects that the words are a gloss to the מִנְהָרוֹת. 25

- (5) וַיָּבֹאוּ; Ὡ K^ethib, ὩVⁿ וַיָּבֹאוּ; Q^erê וַבֹּאוּ (which some codd. and old edd. have in the text), conforming to the preceding ὩL^p and ὩC^sB^s and τὰς σκηνὰς αὐτῶν παρέφερον (יָבֹאוּ) καὶ παραφέροντο κ.τ.έ., ὩL^p παρέφερον, καὶ τοὺς καμήλους αὐτῶν ἦγον, καὶ παραφέροντο; so ὩH (παρέφερον . . . ἦγον *sub lemnisco*) P. S omits וַיָּבֹאוּ and translates וַיָּבֹאוּ; *cf.* I. GRÄTZ strikes out וַיָּבֹאוּ as an accidental repetition 30 of the following וַיָּבֹאוּ.

וַיָּבֹאוּ; ὩL^p אָרְבָּה.

- (7^a) The first half of this verse, omitted in ὩVⁿὩS, is canceled by GRÄTZ as doublet to v. 6^b. The repetition in ὩL^p is not due to transcriptional accident.

- (9) וַאֲנִישׁ, so BÄR, with a few codd. and old edd., and STUDER; the context requires 35 the impf. consec. (ὩS^sṬ^sṬ^s). The received reading is וַאֲנִישׁ, *cf.* 20, 6; other instances of this anomaly (in some cases expressly prescribed by the Masorah) in BÖTTCHER § 973, 2; *cf.* GES.-KAUTZSCH²⁶ § 49, c.

- (11) BU. (*Comm.*) surmises that the true order of the words is אֲשֶׁר הָעוֹרִי אֲשֶׁר 40 לְיוֹאֵשׁ.

- (13) ὩL^p נִשְׁמָנוּ יְהוָה; ὩALL^p *al.* Ἐ ἀπώσατο ἡμᾶς Κύριος, (ὩH Κύριος *sub ast.*); Ὡ *rel.* Ὡ Κύριος.

- (14) ὩL^p וַיִּפֶּן אֵלָיו יְהוָה; Ὡ ὁ ἄγγελος Κυρίου, as in v. 11, adopted by GEDDES, GRÄTZ.

מִכֶּנֶף מְדִין; ὩC^sB^sL^vn *al.*, ὩH *sub ast.* (?).

- (15) ὩL^p בִּי אֲדֹנָי; the punctuation, in distinction from אֲדֹנָי v. 13, indicates that Gideon 45 now recognized his visitor as divine.

- (16) ὩL^pὩVⁿὩH^sṬ^s וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוָה כִּי אֲהִיָּה עִמָּךְ; ὩVⁿ καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν ὁ ἄγγελος Κυρίου, Κύριος ἔσται μετὰ σοῦ. Conformation to Ex. 3, 12 is to be suspected in ὩL^p; the author probably wrote simply וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוָה יְהִיָּה עִמָּךְ i S 17, 37 (BU., GRÄTZ); *cf.* ὩC^sB^s *al.* καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, Κύριος μετὰ σοῦ (as in v. 12). 50

- (17) מְדַבֵּר; ὩL^p שְׁאֵתָהּ *that it is Thou who speakest with me*; *cf.* Gen. 45, 12; ὩL^p מְדַבֵּר; the article, which is necessary to the sense, is omitted by haplography. [For שְׁ (elsewhere before gutturals שְׁ) it will be well to remember that the original form of

- τέλος (לעלמים) ἀχρεῖωσαι. The commonly received translation is that of A, εἰς σφύραν κοπιώντων, so $\mathfrak{G}^{\text{VBmN}}$, \mathfrak{I} (*ad fabrorum malleos* = הלמות), \mathfrak{S} לְיָמֵינוּ , all guided by 4,21 (המקנה). MARTI (in BUDDE, *Comm.*) conj. להלם תעמל *her right hand smites with great effort*.
 והלמה \mathfrak{H} and Versions + סיסרא. The symmetry of the distich gains by the omission of the name, which may have been added by a scribe for greater explicitness. Some codd. of \mathfrak{H} הלמה, without the conjunction.
 MARQ. cancels מחקה as a gloss to מחצה following.
 ומחצה וחלפה רקתו. Many codd. of \mathfrak{H} have מחצה, without the conjunction, which may be a transcriptional error (*haplography*); as, on the other hand, ומחצה may be dittography; STUDER prefers to omit the conjunction.
 (27) \mathfrak{H} $\mathfrak{G}^{\text{VBmNL}}$ (cf. \mathfrak{SH}) + בין רגליה כרע נפל שכב, an accidental repetition (REUSS, A. MÜLLER, BU.). The words are lacking in \mathfrak{SA} , and only partially attested in the other recensions of \mathfrak{G} . In numerous codd. of \mathfrak{H} the first line is omitted. — The Greek translators, connecting שכב בין רגליה, render ἐκοιμήθη μεταξὺ τῶν ποδῶν αὐτῆς, or καὶ ἀφύπνωσεν ἀνὰ μέσον τῶν σκελῶν αὐτῆς, &c. This interpretation has resulted in contamination in several recensions of \mathfrak{G} in 4,21; cf. also 16,19. MARQ. strikes out שכב as gloss to נפל.
 כרע באשר נרע, so \mathfrak{H} $\mathfrak{G}^{\text{ABSLpVnSH}}$ (ἐν \mathfrak{P}). \mathfrak{GVN} καθώς, i. e. כאשר, which is found in one or two codd. of \mathfrak{H} . — Note the doublet in \mathfrak{G}^{LP} καθὼς ἐσκήρτησε ταλαίπωρος, cf. 4,21. In place of כרע we might expect עמר; accidental conformation to the preceding line is possible (BU., *Comm.*).
 (28) ותיבב. This word is very doubtful. In the Targums יבב is the usual equivalent of Heb. הרע. תרועה. In Syriac the meaning is the same. It is of course possible that, like ἀλαλᾶζω, the verb could also be used of a loud cry of pain or distress; so probably \mathfrak{S} here סִבְבָּל (cf. \mathfrak{I} *et ululabat*), though other examples of this sense have not been produced. \mathfrak{C} , however, does not so understand the word, but translates מריקא (or אוריקא, Qamhi) *kept close watch*. Similarly \mathfrak{GAL} , \mathfrak{SH} *sub ast.*, κατεμάνθανε, which we find elsewhere for verbs of seeing, gazing, and the like; KLOST. and MARQ. emend ותתבנן. Cf. further ἐπιβλέπουσα ἐπὶ τοὺς μεταστρέφοντας μετὰ Σισαρα, which in most codd. of \mathfrak{G} stands in the second line of the distich, but contains apparently a variant translation of the first line (עם סיסרא; אם סיסרא; ותיבב derived from טוב = שוב); DOORN. however supposes μεταστρέφοντας to represent a corruption of אשנאב. $\mathfrak{G}^{\text{VBmN}}$ have neither this clause nor κατεμάνθανε.
 פעמי מרכבותיו. BICKELL makes the prosaic observation, *currus non facit gressus*, and cancels פעמי.
 (29) תענינה 3 pl. fem., as required by the subj. חכמות שרותיה; so \mathfrak{G} ; \mathfrak{H} תענינה, or תענינה (NORZI), 3 sing. fem. c. suff. 3 sing. fem.; cf. \mathfrak{I} *una sapientior ceteris uxoribus*, \mathfrak{SU} $\text{سَحِيْبَة حَكِيْمَات}$, \mathfrak{G}^{LP} (in a doublet) φρόνησις ἰσχύος αὐτῆς, i. e. חָכְמָה. The Masorah treats the form in \mathfrak{H} as plur.; see *Ochla we-Ochla*, No. 369, and cf. *Dikduke* § 55. An alternative is to emend חכמות, as HITZIG, DELITZSCH, *al.* do in Prov. 14,1; cf. 9,1; or חָכְמָה the wisest one (MARTI in BU., *Comm.*).
 תשיב אמריה לה. BICKELL conj. לנפשה. $\mathfrak{G}^{\text{ALLpSH}}$ ἐν ῥήμασιν αὐτῆς, reading תשיב באמריה (DOORN).
 (30) רחם רחמים \mathfrak{S} مِفْطَل a mule, which gives slender support to GRÄTZ's conj. חמור *aceruus*; cf. 15,16.

The last two lines in \mathfrak{H} are:—
 שלל צבעים רקמה
 צבע רקמתים לצוארי שלל

The words שלל צבעים are accidentally repeated from the preceding line (REUSS, A. MÜLLER; BICKELL would strike out לסיסרא also); two or three codd. omit these three words (*haplography*?); צבע also is out of place (REUSS, MÜLLER). There is manifestly some error in the words לצוארי שלל of \mathfrak{H} ; EW. conj. שָׁנָל

5

עורי עורי דבורה
העירי רבבות עם (עמד)
חוק קום ברק
שבה שביך בן אבינעם

Here Deborah is not summoned to sing a song — whether of battle or of victory — but to arouse the myriads of her countrymen, which certainly agrees better with the words addressed to Barak. — The second line in **Al**, עורי עורי שיר, is readily explained as a corruption of the corresponding line thus restored; the opposite is not so probable. — The imperative חוק is attested by the double translation of ll. 4, 5 in the Greek above; in l. 5 it was read as Pi'el 10 and the context supplied. — Finally, the symmetry of the quatrain is restored, and the metrical difficulty presented by the words שבה שביך בן אבינעם in **Al** removed, as well as the singular expression דברי שיר. MARQ. strikes out קום ברק, because they do not make a complete stichos.

Al removed, as well as the singular expression דברי שיר. MARQ. strikes out קום ברק, because they do not make a complete stichos. **Al** read as a part. plur., שביך, thy captors; so **SA**, LUTHER, J. D. MICH., WELLH., STADE, BU., KAUTZSCH, MARQ.; cf. Is. 14, 2. GRIMME rejects this as unmetrical. (13) אז ירד ישראל כאדירים

עם יהוה ירד לו בנבורים

Two lines, perfect in form and parallelism, are thus conjecturally restored; cf. 20 v. 23^b. **Al** אז ירד שריר לאדירים עם יהוה ירד לי בנבורים. For ירד, which is intended as an apoc. impf. Pi. from ירה, the context requires in both cases the perfect tense (**VBmN**); so J. D. MICH., SCHNURRER, DATHE, STUDER, EW., BÖTTCHER, BERTH., and most recent critics. In **Al** עם is wrongly joined to the first line; **VBmN** λαὸς Κυρίου κατέβη αὐτῷ ἐν τοῖς κραταιοῖς connects it with the following, 25 as do some Heb. codd. (DE ROSSI); so W. GREEN, J. D. MICH., SCHNURRER, STUDER, GRÄTZ, and many others. The αὐτῷ of **VB** (לו) is also preferable to לי of **Al** (KÖHLER, GRÄTZ). — The second line being thus restored, it is a natural conjecture that the unintelligible שריר in the first line is a corruption of ישראל, corresponding to עם יהוה in the second. **GALLP** al. **SHC** ὁπότε (πότε, τότε) ἐμε- 30 γαλύνθη (**GA** ἐμεγάλυνεν) ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ, Κύριε, ταπεινώσόν μοι τοὺς ἰσχυροτέρους μου, apparently reading ירבה for ירד 1° and omitting שריר; their second line was read (or interpreted as if reading) מני לי הנבורים מני (ירדה). — For שריר WINCKLER conj. שדר (= סדר) Schlachtreihe. MARQ. writes לשערים (as in v. 11) in place of לאדירים. 35

(14) The first two lines in **Al** are:—

מני אפרים שרשם בעמלק
אחריו בנימין בעממין

in which only the names of the tribes can be made out. For בעמלק **ACsLLpVn** ΘΕΣΗΕ have ἐν κοιλᾷ, i. e. בעמק, which is probably the original reading (Houb.; 40 cf. v. 15); in שרשם we must seek a verb, as the ancient translators felt; for אחריו the **G** version cited above, l. 30f., has ἀδελοῦ σου, i. e. אחיו. BICKELL, WINCKLER, al. omit בנימין בעממין as a gloss from Hos. 5, 8; but see BU., Comm. WINCKLER writes:—

מני אפרים שרו בעמק
מני מכיר ירדו מחקקים
ומובולן משכים בשבת

45

שרו is thought by WINCKLER to be a synonym of ירדו; cf. Assy. שור [DEL. HW 647^b]. See also on v. 15. MARQ. adopts this reconstruction.

בשבת סופר. W. GREEN (1753) carried the last word over to the following verse, and read קפרי שרים ונו; similarly BU. (see on v. 15). On the סופר γραμματεὺς as 50 a military official see now DEISSMANN, *Bibelstudien*, pp. 106-108; LOMBROSO, *Recherches*, 231; FLINDERS PETRIE, *History of Egypt*, 2, pp. 196. 197. 247; HOMMEL, *Neue kirchl. Zeitschrift*, '90, p. 69.

- 5
יָצְחוּ *companies of travelers*, so BÖTTCHER (1849); אָחֻזִּים and Versions אָחֻזִּים *ways, roads*; the same correction is required in Job 6, 18, 19. אָחֻזִּים אָחֻזִּים βασιλείς (so also אָחֻזִּים doublet); GRABE conj. βάσεις; others βασιλικάς (*sc.* δόους, Num. 20, 17); see SCHLEUSNER. DOORN. suggests that מַלְכִּים may have been corrupt doublet to הַלְכִּי. RUBEN emends: מַלְכִּים = Aram. מַלְכִּים *leaders of caravans* (הַלְכִּי, Job 6, 19); cf. 1 K 10, 28.
- אָחֻזִּים and Versions *præm.* אָחֻזִּים, repeated, either by accident or for greater explicitness, from the preceding line (BRIGGS, LEY, GRIMME). For a more radical reconstruction see MARQUART.
- (7) פָּרוּן. A few codd. of אָחֻזִּים have פָּרוּן, which is adopted by HOUB. and STU., and 10 is not improbably the true reading. [If פָּרוּן be right, we should probably read חָרָל (sing.) for חָרָל 1°, BU., *Comm.*] אָחֻזִּים οἱ κατοικοῦντες, אָחֻזִּים Theodoret οἱ κρατοῦντες, אָחֻזִּים δυνατοί, אָחֻזִּים φραζῶν; cf. אָחֻזִּים (אָחֻזִּים) אָחֻזִּים אָחֻזִּים.
- חָרָל 2°. A subject, synonymous with פָּרוּן, seems to have fallen out, either 15 before or after חָרָל, leaving this verb as the only remnant of a line. [BU. suspects traces of this subject in the following line, עָרָר—דְּבוֹרָה, עָרָר—עָרָר.] GRIMME carries the verb over to the next *stichos*; BICKELL omits it. RUBEN rejects v. 7^a as containing only fragments of vv. 6, 11, and transposes v. 7^b after v. 8.
- אָחֻזִּים אָחֻזִּים εἰς οὐ ἀνέστη (*al.* ἐξανέστη) Δεββώρα; אָחֻזִּים *donec* 20 *surgeret Debhora*; so also in the next line. אָחֻזִּים קָמְתִי is now generally explained as 2 sing. fem., with the old ending *i* (RÖDIGER, BÖTTCHER, GRÄTZ, WELLH., A. MÜLLER). This explanation is satisfactory, so far as אָחֻזִּים is concerned; but it does not account for the 3 sing. in אָחֻזִּים; if these translators had read קָמְתִי, they would certainly have rendered in the *first* person. As Deborah is elsewhere in 25 the poem spoken of only in the third person, it is more probable that the original reading was קָמָה (a 3^d sing. fem. קָמָה — HOUB., who emends thus, WELLH. formerly, BICKELL — is also conceivable, but not probable), which was altered to קָמְתִי (*first pers.*), on the supposition that Deborah was the author and singer (*cf.* v. 1). BU. regards v. 7^b as a gloss (in which the 1st person is natural); so 30 also MARQUART. BICKELL omits קָמְתִי 2° for metrical reasons.
- (8) The first two lines are corrupt.
- אָחֻזִּים אָחֻזִּים אֱלֹהִים חָרָשִׁים אוֹ לָחֶם שָׁעֲרִים (in many codd. לָחֶם). For the first line, אָחֻזִּים ἡρέτισαν (אָחֻזִּים ἐξελέξαντο) θεοῦ καινούς (many codd. κενούς, so also אָחֻזִּים); אָחֻזִּים *nova bella elegit Dominus*; אָחֻזִּים אֱלֹהִים אֱלֹהִים *God chose a new thing*, — all supporting 35 אָחֻזִּים. It is possible that a scribe may have tried to restore the partly illegible words of the MS before him by the help of Deut. 32, 17 (COOKE). The second line is rendered by אָחֻזִּים τότε ἐπολέμησαν πόλεις ἀρχόντων (? עָרִים, שָׁעֲרִים corrupt doublets, DOORNINCK, *cf.* GRÄTZ); *cf.* v. 11. אָחֻזִּים αἱ κλῆσεις, ὡς ἄρτον κλῆσιν, *i. e.* לָחֶם שָׁעֲרִים (7, 13); *cf.* Theodoret, Ephrem, Augustine. BU. reads accordingly, and surmises that אָחֻזִּים אֱלֹהִים is a corruption of [חָרָל] (חָרָל) (or 40 חָרָל) and חָרָל are new-moons. The two lines described in some way the rarity of sacrifices (and thus of flesh to eat), and the rough fare to which the Israelites were reduced. KAUTZSCH conjectures that the original text may have been אָחֻזִּים אֱלֹהִים חָרָשִׁים אוֹ לָחֶם שָׁעֲרִים *then God chose for them chiefs*; to which it may be 45 objected that אָחֻזִּים, not אֱלֹהִים, is used throughout the poem. The same objection holds against KLOSTERMANN's conj. חָרָשִׁים for חָרָשִׁים. RUBEN conj. חָרָשִׁים. MAYER LAMBERT (RÉJ 30, 115), dividing the words differently, reads אָחֻזִּים אוֹ לָחֶם שָׁעֲרִים, and thus obtains the lines: —

אז לחמש ערים מגן אם יראה
ורמח בארבעים אלף בישראל

By bold transpositions and conjectures MARQUART reconstructs vv. 7.8 thus: —

Jud.

5

- 4 ותכסהו. DOORN. strikes out the word.
- (20) עמרי. The fem. is required (OLSH.); מ עמר, but the masc. imperative addressed to a woman is anomalous.
- (21) בלם, as elsewhere; מ לאם.
- והוא נרדם ויעף וימת. For נרדם there is excellent Masoretic authority (see NORZI 5 *ad loc.*); the current edd. have נרדם. This difference is connected with a difference of accentuation in מ, והוא נרדם ויעף וימת (*e. g.* BÄR), or נרדם ויעף וימת (WICKES, *Prose Accents*, p. 140). Neither of these is satisfactory, as the various interpretations of the words prove. The simplest remedy seems to be to pronounce ויעף (adj.), regarding the whole as a parenthetic circumstantial clause: 10 — *he being sound asleep and exhausted* —; GALLP *al.* καὶ αὐτὸς ἀπεσκάρισεν (*cf.* ἐσκήρισε 5,27, GLP) ἀνὰ μέσον (*al.* ἐν μέσῳ) τῶν ποδῶν (ἡ γονάτων) αὐτῆς καὶ ἐξέψυξεν καὶ ἀπέθανεν; SH translates this text (ἐν μέσῳ — αὐτῆς *sub obel.* — the words come from 5,27); GCSBs *al.* καὶ αὐτὸς ἀπεσκάρισεν καὶ ἐξέψυξεν. VN καὶ αὐτὸς ἐξεστῶς ἐσκοτώθη καὶ ἀπέθανεν. Σ, κεκαρμένον αὐτοῦ. 15 ὁ δὲ ἐλειποθύμησεν. ἀποθανόντος δὲ αὐτοῦ (ἐφάνη Βαρακ).
- (22) ויכנע אלהים; GVBmN ὁ θεός, VN Κύριος, GALLP SH Κύριος ὁ θεός; *cf.* on 6,20. GEDDES emends: יהוה.
- 5 (1) MAGALLP NVn SH ותר, καὶ ἦσεν; so also ST; GVΘ, καὶ ἦσαν, J *cecinerunt.* 20
- (2) בפרע פרעות. See *Comm.* *ad loc.*; MAYER LAMBERT, RÊJ 24,140 (synonym of (התנרב) and on the fem. פרעות, GRUNWALD, *Eigennamen*, p. 5, n. בהתנרב עם. GRIMME conj. בעם (*cf.* v.9), on metrical grounds (ב lost by haplography). [MARQUART rejects v.2 as a marginal gloss to v.9 intruded into the text in a wrong place. BU. (*Comm.*) notes that the diction of vv. 2.3 is late through- 25 out; the poem begins with v.4.]
- (3) אנכי 2° ^ GACsBsLLP *al.*, SH *sub ast.* אומר ליהוה אלהי ישראל is struck out by MARQUART for metrical reasons.
- (4) שמים, GCSBsLVnE ἐταράχθη (ἡ ἐξεστάθη, GLP ἐξέστη), E *turbatum est*, SH 30 מנינו; BU. (*R-S*) accordingly conj. גמנו or נמונו. [BU., *Comm.*, returns to M.] מנינו, GVBm ἐσταξεν, GVΘ ἐσταξεν δρόσους; accidental repetition of the verb in the next clause.
- (5) מ הרים גולו, J *montes fluxerunt*; ὁ ἐσαλεύθησαν, E ועו, S 31, reading גולו, as M 35 in Is. 63,19 (from גול); *cf.* OLS L. c.; so DOORN. would emend here. מנינו יהוה 2°. MAGALLP (*et Sinai*) E *praem.* מנינו; GVBm ἀπὸ προσώπου 35 Κυρίου ἔλκει, τοῦτο Σινὰ ἀπὸ προσώπου Κυρίου θεοῦ Ἰσραήλ, VN Κυρίου θεοῦ ἔλκει τοῦ Σινὰ (contamination from ψ 68,9, SCHARFENBERG), GLP Κυρίου τοῦ θεοῦ Σινὰ; GCSBsVn *al.* Κυρίου ἔλκει *sine addit.*; SH מנינו, transcribed by mistake from the next line and canceled by the scribe himself. (According to FIELD מנינו is written in very pale ink in the lower margin; neither 40 RÖRDAM nor LAC. mentions this correction.) E *Montes commoti sunt a facie domini Dei Israel ex Sina* (the abridgement may be accidental — *homoteleuton* — as in 64:54). The words מנינו יהוה are a gloss (Σ correctly, τοῦτέστι τὸ Σινὰ), as the form of expression shows [so now BU., RUBEN]; *cf.* similar glosses in Ex. 32,1; 1 K 14,14; Is. 23,13; it may be older than ψ 68,9. The rhythm of the 45 verse also requires the omission of the words. GRIMME, who also finds the line too long, emends: הרים גולו מנינו יהוה (ג = ל; *Sinai's Herr*); following in this interpretation of מ PAREAU, KEMINK, DOORN. GEDDES restored the balance of the lines by omitting יהוה 2°. WINCKLER sees in מ the remains of רנו; MARQUART reads רנו מנינו לפניו, omitting the words יהוה אלהי as in v.3. 50
- (6) בימי יעל. GEDDES regards the words as a gloss; so BICKELL, COOKE, MARQUART, BU., *al.* For יעל EWALD thinks that יאיר (10,3) is meant; KROCHMAL and GRÄTZ conj. עתניאל.

- 4 *Sisera* also (unlike *Jabin*) seems to be non-Semitic; cf., however, *ססראל* on an Aramaic seal (LEVY, Taf. I, 3, in DRIVER's *Samuel*, p. xii), and *Sassariël* = *Sarsariël* on an Assyrian-Aramaic bilingual (F. JEREMIAS, in SAUSSAYE's *Religionsgeschichte* I, 225). NIEBUHR's hypothesis, that *Sisera* is an Egyptian name, is more ingenious than plausible.
- (4) *היא שפטת*. Many codd. and old edd. of *היא* read *והיא*, construing v. 4^a as a complete sentence. *שפטת*, participle, interpreting in the sense of v. 5; so also the Versions, as far as can be judged from their renderings. But v. 5 is by a different hand; and the author of v. 4 probably intended the preterit, *שפטת*; see Translation.
- (5) *והיא יתבא בקרתא בעטרו דברה מתפרנסא מן דילה ולה דיקלון ביריחו פרדסין ברמתא זיתין עבדון משה בבקעתא בית שקיא בביחאל עפר חזיר בטור מלכא וסלקין לותה בני ישראל לדינא* *She dwelt in the city Athroth-Deborah, being supported by her possessions; for she had palm-trees at Jericho, orchards at Ramah, oil-bearing olives in the Valley, irrigated fields at Beth-el, white earth on the King's Mount; and the Israelites went up to her to judgment*; cf. *Megillā* 14^a. Such additions are infrequent in Jud. (except in c. 5).
- (6) *והיא שפטת* *והיא שפטת* *והיא שפטת*.
- (7) *והיא שפטת* *והיא שפטת* *והיא שפטת*; *והיא שפטת* *והיא שפטת* *והיא שפטת*. We 20
[JHVH] will march with thee ... against *Sisera*, &c. (*והיא שפטת* intrans., as in v. 6). This is supported also by the reading *והיא שפטת* (*והיא שפטת*) *והיא שפטת*, and (as a doublet) *והיא שפטת* (*והיא שפטת*); *והיא שפטת* is perhaps Hexaplar correction.
- (8) *והיא שפטת*. Many codd. and old edd. of *והיא שפטת*; *והיא שפטת* *והיא שפטת* *והיא שפטת*; see preceding note.
- (9) At the end of the verse *והיא שפטת* (*SH sub obel.*) + *והיא שפטת* *והיא שפטת* *והיא שפטת*. The words are meant to exclude an unfavorable interpretation of Barak's refusal to go without Deborah, and were naturally suggested by v. 14^a. They are not part of the original 30
text (HOUB., GRÄTZ; more cautiously, STUDER). On the other hand, the words are clearly a translation; comparing *והיא שפטת* in v. 14, *והיא שפטת* *והיא שפטת* *והיא שפטת*, we may infer that *והיא שפטת* here represents an old Heb. gloss.
- (10) *והיא שפטת* *והיא שפטת* *והיא שפטת* + *והיא שפטת* *והיא שפטת* *והיא שפטת*; *והיא שפטת* *והיא שפטת* *והיא שפטת*.
- (11) *והיא שפטת* *והיא שפטת* *והיא שפטת*; *והיא שפטת* *והיא שפטת* *והיא שפטת* (should perhaps be a *lemniscus*).
- (12) *והיא שפטת*. Some codd. and edd. less correctly in v. 10, *והיא שפטת*.
- (13) *והיא שפטת*. If *והיא שפטת* *והיא שפטת* *והיא שפטת* is subject — the most natural construction — we should emend: *והיא שפטת*.
- (14) *והיא שפטת*, as in v. 6, and according to rule; *והיא שפטת*.
- (15) GEDDES transposes v. 11, putting it after v. 17.
- (16) *והיא שפטת*, so JACOB KHAYYIM and most edd.; *והיא שפטת*, *והיא שפטת*; cf. 12, 11. 12.
- (17) *והיא שפטת*, rightly defended by CAPPEL; *והיא שפטת*, conforming to Jos. 19, 33, *והיא שפטת*.
- (18) *והיא שפטת* and all Versions + *והיא שפטת*, introduced by a scribe's error from v. 16. 45
- (19) *והיא שפטת* *והיא שפטת* *והיא שפטת*; cf. on 1, 35; 8, 13.
- (20) On the proposal of W. MAX MÜLLER, approved by JENSEN, to read *והיא שפטת* *והיא שפטת* *והיא שפטת*, and connect the word with the name of a place *Qi-na* mentioned in Egyptian texts in the neighborhood of Megiddo, see BU., *Comm.*, p. 37.
- (21) *והיא שפטת*. GRÄTZ conj. *והיא שפטת*; cf. *והיא שפטת* *והיא שפטת* *והיא שפטת* (some codd.) *והיא שפטת*. 50
CLERICUS suggested *והיא שפטת*.
- (22) *והיא שפטת* *והיא שפטת* *והיא שפטת* — *והיא שפטת* *והיא שפטת*, which perhaps originated with a scribe who had in mind the later orthography *והיא שפטת*.

- 3 (22.23) ויצא אהור המסדרונה. Both nouns are unknown; for the former ח (apparently rendering in the dark by a Greek word of somewhat similar sound) has τὴν προστάδα (Ἄ, παραστάδα; Σ, τὰ πρόθυρα); for the latter, τοὺς διατεταγμένους. The Palestinian exegetical tradition connects פֶּרֶשׁ with פֶּרֶשׁ *contents of the bowels* (Ex. 29, 14 &c.); so C, I *statim per secreta naturae alui stercora proruperunt*. NÖLDEKE accordingly emends: ויצא הפרש. The alternative, strongly suggested by the parallel construction of the clauses, and similar unusual form of the nouns, is that the two clauses are doublets (from different sources, WINCKLER), one (or both) of which is corrupt (GRÄTZ); or that one of them is a gloss to the other (EW., STU., BÖTTCHER, BERTH., *al.*). [פֶּרֶשׁ does not mean 10 *dung* or *excrement*, but *fecal matter* inside the body, the contents of the intestines (so, correctly, SIEGFRIED-STADE *s. v.*; see note in the English translation of *Leviticus*, p. 66, l. 34, and *cf.* Arab. فِرْسٌ and Assyr. *pīršu*, which have the same meaning. The water in the stomach of a camel is called, in the cuneiform account of Assurbanipal's Arabian campaign, *me pīršī*; see my note in *Hebraica* 15 3, 110, n. 7. The original meaning of פֶּרֶשׁ is not *separation, secretion*, but *rupture*, that is, what comes out when an intestine is cut or perforated (*cf.* Syr. ٱفَرَس). הפרש seems to be not accidental conformation (MOORE, *Comm.*, p. 98, below) but intentional, artificial assimilation to the following word המסדרונה, for the purpose of disguising the objectionable word הפרש as much as possible. — P. H.] 20
- (23) At the end of the verse ח adds ונעל, a gloss — as the false tense shows — suggested by נעולות, v. 24.
- (24) מסך, from מסך; מסך. The form is explained by ע"ו analogy (KÖNIG); but it is more probable that the scribe who wrote מסך derived the participle from נסך (מסך); see Qamḥi on I S 24, 4, Menaḥem b. Sarūq *s. v.* סך, *Aruch*, *s. v.* סך; *cf.* also V (AO), and Hexapla on I S 24, 4. GRÄTZ conjectures in a similar sense, מריק מימי רגליו.
- (25) ויחילו. *Cf.* Gen. 8, 10; perhaps we should rather read ויחילו; BU., *Comm.*
- (26) ואהור נמלט עד התמהמהם; ח + καὶ οὐκ ἦν ὁ προσνοῶν αὐτῷ; SH *sub obel.*
- (27) והוא עבר את הפסילים. WINCKLER conj. עבר *he made an offering* (!). 30
- (28) ויהי בבואו ח. VNCsVa *al.* ח + εἰς γῆν Ἰσραῆλ, a natural addition on the supposition that Eglon's residence was in Moab. It is possible, on the other hand, that the words are genuine, and were omitted in ח in consequence of the erroneous assumption that the scene of Ehud's deed was Jericho. [For a conjecture about the original order of vv. 26–28 see BU., *Comm.*] 35
- (29) וירדו אחרי, with ח (GRÄTZ, KAUTZSCH); *cf.* וירדו אחרי in the next half-verse; ח רדפו. 35
- (30) ח כל איש מלחמה. ח πάντας τοὺς μαχητάς (*codd. mu.* + τοὺς ἐν αὐτοῖς; V πάν λιπαρόν = ח). The rendering suggests that the strange expression in ח, for which we should expect at least כל איש שמן, is a mutilation of מלחמה.
- (31) At the end ח + καὶ ἔκρινεν αὐτοὺς Αωδ ἕως οὗ ἀπέθανεν; adopted by KAUTZSCH, 40 on account of v. 31, ואחרי; but see below, l. 44.
- (32) מלמד. Beside various renderings in ח, we find the variant reading ἐκτὸς μόσχων = מלמד.
- On Shamgar see note on 16, 31.

45

- 4 (1) חCsbLp *al.*, *sub ast.* SH (in the cod. the sign is misplaced).
- (2) חרששת הניים; ח Αρισθ. גיים (Versions, *gentium*) would seem to be, as in Gen. 14, the name of a particular people or tribe (probably a foreign name distorted by popular etymology), preserving the memory of an older invasion or conquest; *cf.* Σκυθόπολις, Σκυθών πόλις (Beth-shean; *cf.* English Translation of *Joshua*, 50 p. 84, l. 24). [MARQUART, *Fundamente israelitischer und jüdischer Geschichte*, p. 3, surmises that the city of Sisera was the Hittite Kadesh (קדש החתי), *cf.* 2 S 24, 6 ח; this conjecture is adopted with confidence by RUBEN, JQR 10, 554.]

- 2 (23) וינה ΘV καὶ ἀφῆσει, Θ *rel.* ἀφῆκε.
 מיר יהושע. It is possible that יהושע has been substituted for an original ישראל (DOORN.); the alternative is to regard the whole clause as a gloss.
- 3 (1) מ אשר הניה יהוה Θ *GALLP al.* ΣH ἡσθῶς, conformation to v. 21. 5
 כל מלחמה; כל ΘAVJ ^ כל; מ is supported by $\Theta BsLLpNVn$ ΣSH Θ , as well as by ΣC .
 (2) למען דעת דרות בני ישראל ללמדם מלחמה Θ ; מ. A bolder emendation would be למען דעת בני ישראל מלחמה, regarding דרות as corrupt doublet to דעת (so GRÄTZ), and ללמדם as a gloss; for the construction cf. Jos. 4,24; so MOORE, *Comm.*, BU., *Comm.* EWALD thinks it possible to retain מ by merely reading 10 ללמדם (Qal); so Σ .
 רק אשר לפנים לא ידעום. The suffix is in the wrong number as well as in the wrong gender; but it is attested by Θ , and in this gloss may be original, the author having in mind the מלחמות כנען, v. 1; ΣS and even Θ evade the difficulty. CLERICUS, HOUB., *al.* emend ידעוה. STU. suspects that the whole clause was 15 originally a marginal note. [See also BU., *Comm.*]
 (3) וכל הכנעני, perhaps a gloss; BU., *Comm.*
 והחתי, so E. MEY., BU., *al.*; מ and Versions והחיי; the same error occurs in מ and most of the Versions in Jos. 11,3, where the correct reading is preserved in ΘVLP *al.* Θ (WELLH.). The Hivvites were a petty people in Central Palestine 20 (Gen. 34,2, cf. 30; 36,2; Jos. 9,7, &c.), while Coe-Syria and the Lebanon was the country of the Hittites (1 K 10,29; 2 K 7,6 &c).
 (7) ואת האשרות. This form of the plur. is late (2 Chron. 19,3; 33,3 $\dot{\nu}$), and probably a consequence of the identification of האשרה with עשתרת. Σ here *Astaroth*, which BUKENTOP defends, and HOUB., DATHE, and others regard as the original 25 reading here; עשתרות is found in one or two codd. of מ; Σ , which is also alleged, proves nothing.
 (8) כושן רשעתי Θ Χουσαρσαθαίμ (-θεμ); Josephus Χουσάρσαθος.
 מלך ארם נהרים. V. 10 מלך ארם (conformed to v. 8 in some of the Versions). GRÄTZ suspects that the author wrote ארם. Cushan is elsewhere the name of a tribe 30 connected with Midian; Num. 12,1, cf. Ex. 2,16ff; Hab. 3,7.
 (13) ויירש, sing., with $\Theta \Sigma$, KAU., BU. (*Comm.*); מ ויירשו, which might be referred to the allies; but the change of number after ויך is harsh. Σ makes the preceding verbs also plur.
 (16) שני פיות. Many codd. have שתי; false correction. 35
 (17) At the end of this verse מ and all the Versions have: ועגלון איש בריא מאד, which may be regarded as an anticipation. Dr. FURNESS makes the very probable suggestion that it is a misplaced gloss, originally meant to explain the words ועגלון בעד הלהב in v. 22.
 (18) מ העם נושאי המנחה Θ τοὺς φέροντας (προσφέροντας, αἶροντας) τὰ δῶρα. 40 DOORN. suspects that נושאי המנחה is a gloss.
 (19) הפסילים. According to HITZ., a false gloss which has displaced the original נציבים; so also in v. 26.
 ויצאו מעליו, so Θ *GALLP* (in doublet) ΘSH , cf. Σ ; ΘVN *al.* Σ , who take the preceding command as addressed to Eglon, render causatively; DOORN., BU. [but see 45 *Comm.*], and WINCKLER would accordingly emend ויצא.
 (20) After פליך Θ adds βασιλεῦ = המלך, which may have been accidentally omitted; cf. v. 19 [BU., *Comm.*].
 At the end of this verse, Θ + Εγλωμ ἐγγυς αὐτοῦ, gloss.
 (21) וישלח אהור וגו' Θ *praem.* καὶ ἐγένετο ἅμα τῷ ἀναστῆναι (αὐτόν), following which 50 DOORN. and BU. emend ויהי קדמו.
 (22) מ ויבא גם הנעב Θ ἐπεισήγεκεν, *i. e.* ויבא, adopted by BU.
 For a gloss to v. 22^a see note on v. 17.

- 2 sense, οὐ προσθήσω τοῦ μεταίχθαι τὸν λαὸν ὃν εἶπα τοῦ ἐξῶσαι (ἐξολοθρεῖσαι) αὐτοῖς. This is apparently the translation of an interpolation in the Heb. text used by \mathfrak{G} , meant to bring out more clearly the fact that not *all* the peoples were left; DOORN., לא אוסיף לנרש העם אשר אמרתי להורשם; cf. v. 21.
- לצרים, so DRUSIUS, STUDER, BERTH., S. DAVIDSON, DOORN. \mathfrak{M} לצרים, which 5 may be mutilation of an original לצנינים בצרים (Num. 33, 55) or לשטם בצרים (Jos. 23, 13); but it would be hazardous to emend the text after these passages. \mathfrak{G} εἰς συνοχάς, \mathfrak{L} in angustias, in pressura, \mathfrak{I} hostes, \mathfrak{T} למעין, read (or conjectured) לצרים or לצורים, cf. וצורו אתכם Num. 33, 55^b. Abulwalid, connecting צדים with צוד, interpreted *traps, snares*; so FRIEDRICH DELITZSCH, comparing Assyr. *caddu* 10 [initial צ not certain; might be י]. HOUR. renders *venatores*, tacitly reading צרים (cf. צרה Ex. 21, 13; 1 Sam. 24, 12). GRÄTZ conj. לצנינים.
- (5) \mathfrak{M} בלים. The true name of this place was probably הבכאים; cf. 2 Sam. 5, 23 f.; Ψ 84, 7, where \mathfrak{G} renders as here, Κλαυθμὸν. The place cannot, however, be the same which is meant in Sam. STU. thinks that בלים is perhaps the same as אלון 15 בבית Gen. 35, 8; HITZ. connects it with the עמק הבכא Ψ 84, 7, which he locates near Beth-el.
- (6) \mathfrak{M} לבחלו \mathfrak{M} אש; \mathfrak{G} C¹ B¹ N¹ al. \mathfrak{L} ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἕκαστος εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ; so, omitting ἕκαστος 2°, \mathfrak{G} A¹ L¹ 4¹ \mathfrak{E} and (with εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ *sub obel.*) S¹ H¹. 20
- (9) \mathfrak{M} \mathfrak{G} A¹ Z¹ O¹ חרם. In Jos. 19, 50; 24, 30 סרה 'ת, and so some codd. of \mathfrak{M} , \mathfrak{I} S¹, and a few codd. of \mathfrak{G} here. GEDDES, STU., EW., BERTH., al. regard חרם as a transcriptional error; on the contrary, it is the true name, and סרה either an accidental corruption, or more probably an intentional transposition to remove a word which might suggest sun-worship (JUVENBOLL; so also BU., *Comm.*); cf. 25 the variants in Is. 19, 18 חרם, חרם, חרם and חרם [see Crit. Notes on Isaiah, p. 153, l. 36]; a few codd. and the Soncino Bible of 1488 have חרם in our verse, as in 1, 35 above.
- (13) \mathfrak{M} ויעברו לבעל; \mathfrak{M} and Versions, ויעברו, but עבר in this sense is not construed with ל. 30 This emendation is suggested by Jer. 44, 3; cf. Jer. 7, 9; 11, 13, 17; Hos. 11, 2, &c.; ויעברו is the result of unintentional conformation to v. 11.
- לבעל. \mathfrak{G} A¹ B¹ L¹ 4¹ N¹ V¹ τῇ Βααλ, as often, e. g. 3, 7 (\mathfrak{G} C¹ S¹ L¹ al.); a kind of Greek \mathfrak{Q}^{re} , the reader substituting ἀλαχύνῃ, as in the Heb. text בשת sometimes takes the place of בעל, e. g. Hos. 9, 10. \mathfrak{G} V¹ O¹ τῇ Βααλ. Cf. DILMANN's paper, *Über Baal mit dem weiblichen Artikel*, in the Proceedings of the Berlin Academy, 1881, pp. 601 ff. 35
- לעשתרת sing.; \mathfrak{M} and Versions, לעשתרת plur.
- (14) \mathfrak{M} וימכרום, sc. JHVH; \mathfrak{G} A¹ C¹ B¹ καὶ ἀπέδοντο, \mathfrak{I} vendiderunt; see on v. 16.
- (15) \mathfrak{M} ויצר להם \mathfrak{G} καὶ ἐξέθλιψεν αὐτούς; KAUTZSCH, BUDDÉ, al. conj. ויצר. [After ויצר להם מאד BU. (*Comm.*) conjectures that the words ויצרעקו אל יהוה have been accidentally omitted; they are an indispensable part of the *schema*, and are presupposed by מנאקתם in v. 18.] 40
- (16) \mathfrak{M} ויושעו \mathfrak{G} καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς Κύριος; editions of \mathfrak{L} also have the sing. verb.
- (18) ורוחקיה. In \mathfrak{L} רחק is the usual translation of לחץ; here perhaps a late doublet, or gloss (\mathfrak{G} codd., among them 19, 59).
- (21.22) \mathfrak{M} ויחזק ימיו; \mathfrak{G} καὶ ὡς κατέλιπεν Ἰησοῦς (\mathfrak{G} V¹ + υἱὸς Ναυη 45 ἐν τῇ ῥῇ) καὶ ἀφήκεν τοῦ πειράσαι κ.τ.ε.; reading ויחזק (v. 23; 3, 1) in place of ימיו. The expression in \mathfrak{M} is unusual; if ימיו were the true reading we should suspect that it was a gloss. On the other hand, if v. 22 is by a different hand from v. 21, ויחזק (scil. יהוה) is necessary to it.
- (22) \mathfrak{M} ביהוה ללכת בם; דרכי יהוה ללכת בם; \mathfrak{M} דרך, which would require us to correct בם to ביהוה; so (sing.) 50 \mathfrak{G} I¹ S¹; \mathfrak{M} סביר בה, as in Is. 6, 13; 63, 19 (see GINSB., *Introd.*, c. viii.), which reading occurs sporadically in codd., and is adopted by HOUR., STU., DOORN., al. It is more probable, however, that the error lies in יהוה דרך (*haplography*).

- I (30) נהלל, some codd. נחלל. \mathfrak{G} Εναμμαμ, Δωμανα; $\mathfrak{A}\Sigma\Theta$ Νααλαλ.
- (32) יושבי. \mathfrak{M} codd. יושב; similarly in v. 33; cf. $\mathfrak{G}\mathfrak{J}$ (GRÄTZ). — [At the end of the verse BU. (*Comm.*) restores להורישו כי לא יכל להורישו.]
- (33) V. 33^b is regarded by DOORN. as a gloss, dictated by national vanity; similarly 35^b.
- (34) האמרי, without variation here and in v. 35; also in \mathfrak{G} Jos. 19,48. As throughout this chapter the author uses the name *Canaanites* for the native population of the land, it is a natural surmise that in vv. 34.35 האמרי has supplanted an original הכנעני, perhaps through a working back of the error in v. 36.
- (35) בחר חרם. Some codd. חרם, as also in 8,13; Jos. 19,19. $\mathfrak{G}\mathfrak{V}$ ἐν τῷ ὄρει τῷ ὀστρακῷδαι (חרש), with the doublet ἐν τῷ μυσσινῶνι (הרם); others τοῦ μυσσινῶνος, or τοῦ δρυσινῶνος (חרש).
- \mathfrak{M} ותכבר יד בית יוסף; \mathfrak{G} (\mathfrak{SH} *sub obel.*) adds ἐπὶ τὸν Ἀμορραῖον, which may be genuine (BU.); Jos. 19,47 ἐπ' αὐτοῦς (KI.).
- ויהיו להם לנס, as in v. 33, with $\mathfrak{G}\mathfrak{V}\mathfrak{N}$ *al.* \mathfrak{J} ; $\mathfrak{M}\mathfrak{G}\mathfrak{AL}$ להם לנס.
- (36) \mathfrak{M} וגבול האמרי ממעלה עקריבים מהסלע ומעלה. $\mathfrak{G}\mathfrak{ALLP}\mathfrak{G}\mathfrak{SH}$ (ὁ ἰδουμαῖος *sub obel.*) τὸ ὄριον τοῦ Ἀμορραίου ὁ ἰδουμαῖος; a doublet in which the true and the false reading are combined, as often. The restoration of האמרי was suggested by HOLLENB., and is adopted by BU., KI., and KAU. HOLLENB. himself preferred to follow \mathfrak{G}^A *al.* more closely, and read הגבול האמרי האמרי.
- הסלע; \mathfrak{M} מהסלע, but the *terminus ad quem* is required; the מ of \mathfrak{M} is dittogram of the final ם עקריבים. $\mathfrak{G}\mathfrak{ALP}\mathfrak{G}$ ἐπὶ τῆς πέτρας, correction of ἀπό suggested by the context.
- 2 (I) אל ביתאל; \mathfrak{M} אל הבכים (v. 5); \mathfrak{G} , with substantial unanimity, ἐπὶ τὸν κλαυθμῶνα καὶ ἐπὶ Βαιθηλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραήλ; in \mathfrak{SH} the critical signs are confused, but were no doubt meant to athetize all after κλαυθμῶνα. GEDDES inserts אל בית ישראל. ZIEGLER rightly saw that אל הבכים was an interpolation from v. 5; ἐπὶ τὸν οἶκον l. an erroneous doublet or gloss to the preceding words (cf. \mathfrak{G} in 1,23). WELLH. therefore restores: ויעל מלאך יהוה מן הגלגל אל ביתאל. BU., KI., and GRÄTZ, on the contrary, think that אל בית ישראל is genuine (omitted by *homoteleuton*); BU. further suspects that בית ישראל is an editorial correction of בית יוסף; if this were to be adopted, we should prefer to emend further, את בית יוסף, as in 1,22.
- אעלה \mathfrak{M} ואעלה. The future is impossible in the context (cf. the following ואביא); a clause has been accidentally omitted; the פפקא is perhaps evidence that a lacuna was recognized by the Masoretic editors, as it was by the translators of $\mathfrak{G}\mathfrak{V}\mathfrak{N}$ (τάδε λέγει Κύριος) \mathfrak{S} . STUDER (*alt.* העליתי) and BERTHEAU supply אמרתי; BÖTTCHER conjectures ואמר בכם, or בחרתי בכם ואמר אעלה (cf. Ex. 40 3,16f.; Gen. 50,24); DOORN. adopts this, only putting for the last two words ואעלה [so also BU., *Comm.*], which gives an unimpeachable sentence and sense. \mathfrak{G}^A *al.* Κύριος ἀνεβίβασεν . . . εἰσῆγαγεν . . . ὤμοσεν . . . εἶπεν, cf. \mathfrak{G} 6,16.
- (2) \mathfrak{G} has a considerably longer text: καὶ ὑμεῖς οὐ διαθήσεσθε διαθήκην τοῖς ἐγκαθήμενοις εἰς τὴν γῆν ταύτην, οὐδὲ τοῖς θεοῖς αὐτῶν οὐ μὴ προσκυνήσητε, ἀλλὰ τὰ γλυπτὰ αὐτῶν συντρίψατε καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτῶν κατασκάψατε ($\mathfrak{G}\mathfrak{L}$, so in substance the rest; \mathfrak{SH} οὐδὲ . . . συντρίψατε *sub obel.*). GEDDES, DOORN., and BU. think that this is the original text; \mathfrak{M} has been abridged or mutilated. Quite as probably \mathfrak{G} is the result of amplification (in Greek or Heb.) from the parallels in Ex. 34,12.13; 23,24.32; Deut. 7,2-5.25, &c. [Before מובחותיהם in \mathfrak{M} we should 50 doubtless have in good Heb. כִּי rather, as BU. suggests; whether the author of this patchwork of reminiscences must have written כִּי is not so clear.]
- (3) $\mathfrak{M}\mathfrak{G}\mathfrak{V}\mathfrak{N}\mathfrak{B}\mathfrak{m}$ לא אנרש אותם; \mathfrak{G} *rel.* $\mathfrak{K}\mathfrak{G}\mathfrak{G}\mathfrak{SH}$ (*sub obel.*), with variations not affecting the

- I (17) E. MEY. regards צפת as a transcriptional error for ערר, the correction of which found its way into v. 16; see above, p. 25, l. 32.
- (18) וילכד יהודה. Θ harmonizing, οὐκ ἐκληρονόμησεν, which is preferred by J. D. MICHAELIS, and adopted by ZIEGLER, GEDDES, DOORN., GRÄTZ; DOORN. explains וילכד as a transcriptional error for ולא לכד. Joseph., mediating, *they took Ashkelon and Ashdod, but were not able to take Gaza and Ekron* (*Ant.* v, 2, 4; cf. v, 3, 1). At the end of the verse Θ adds καὶ (*var.* οὐδὲ) τὴν Ἀζωτον καὶ (οὐδὲ) τὰ περι-
σπόρια αὐτῆς (Θ LP δρια). The rendering περισπόρια, instead of δριον or δρια as in the preceding instances, betrays a different hand, and makes it probable that the gloss is of relatively late date (DOORN.). Cf. Josephus cited above (l. 6). 5
- (19) לא יכל להוריש, with HOUB., STU., *al.*, cf. Θ BC, Jos. 15, 63; 17, 12; \mathfrak{A} לא להוריש. The verb יכל was canceled by a redactor or scribe in conformity to the theory that not inability but unwillingness prevented the expulsion of the Canaanites; cf. v. 21. \S 11, cf. v. 27 &c. 10
- Θ (with or without the doublet καὶ ἄρματα σιδηρὰ αὐτοῖς, cf. \mathfrak{B}) 15
ἔτι Πηγαῖ διεστέλλατο αὐτοῖς; cf. Θ LP in 4, 3.
- (20) כאשר דבר משה. Jos. 15, 13 יהושע אל פי יהוה ליהושע; cf. Θ .
- (21) יושב. \mathfrak{A} codd. יושבי, a Q^rc of the Oriental schools. 20
- לא יכלו. Jos. 15, 63 להורישם. . . להורישם, doubtless the original text of J, as in v. 19 above. *Benjamin* (Jos.), not *Judah* (Jud.), is also original.
- (22) ויעלו בית יוסף, Θ οἱ υἱοὶ Ἰωσῆφ, \mathfrak{A} codd. בני יוסף; adopted by DOORN., BERTHEAU, KI.; see also on v. 23. The change is not grammatically necessary, and the variation of Θ is of little significance, cf. Jos. 17, 17; 18, 5. 25
- ביתאל, one word. So BÄR (see his note on Gen. 12, 8); according to GINSB. this is the orthography of the Oriental Jews. 25
- \mathfrak{A} ויהוה עמם; Θ ALLP καὶ 'louδας μετ' αὐτῶν. BU. and KI. conjecture that the author (J) wrote ויהושע עמם; this was first altered to יהודה, and this again to יהוה. BU., *Comm.*, argues that Joshua must have been named in this connection. The present text may, however, be the result of abridgment (cf. v. 19); יהוה for יהודה is an easy error, cf. 2 S I, 12, \mathfrak{A} and Θ . 30
- (23) ויתירו בית יוסף בביתאל. The text is not exempt from suspicion; in Num. 13, 14, where the verb frequently occurs, it is found in Qal, with the accusative, and we should accordingly expect here ביתאל . . . ויתורו (cf. Θ VN καὶ κατεσκέψαντο Βαιθηλ). SCHARFENBERG and STADE conjecture ויצורו, which would probably be construed with על rather than ב (cf. however 2 Sam. 20, 15). Θ , in all recensions, has beside, or instead of, this verb, καὶ παρενέβαλον, *i. e.* ויחנו; cf. Joseph. *Ant.* v, 2, 6. For בית יוסף Θ ALVa *al.* have οἶκος Ἰσραηλ, Θ LP υἱοὶ Ἰσραηλ, Θ VN *vac.*; \mathfrak{A} codd., DOORN., *al.*, בני יוסף, as in v. 22. The subject is superfluous after v. 22, and perhaps came in only by accident; cf. Θ in 2, 1. 35
- (24) ויאמרו לו. BU. (*Comm.*) suspects that before these words ויאמרו or ויאמרו may have fallen out. 40
- (25) ולא יכלו. Jos. 17, 12 להורישם. . . להורישם; see on v. 19 above. 45
- את בית שאן וגו'. There is some lack of uniformity in this verse, יושבי being inserted before the last three names but not before the first two; which may suggest the suspicion that the text has been glossed.
- יושבי Q^rc, as elsewhere in this verse and chapter; so many codd. in the text.
- דאר, as in Jos. 17, 11 (cf. 21, 32); 1 Kings 4, 11; cf. ψ 83, 11; so \mathfrak{A} codd. here, against the Masorah. The orthography is confirmed by Phœnician (CIS i, 1, 3, l. 19), Assyrian, and Egyptian inscriptions. \mathfrak{A} here and in three other places דור. 50
- (26) וישב הכנעני בקרב בניו. Θ + καὶ ἐγένετο (αὐτῷ) εἰς φόρον, adopted by GEDDES. Jos. 16, 10 וישב הכנעני בקרב אפרים עד היום הזה ויהי למס עובר דור; the redactor of Jud. appears to have abridged his source (BU.).

(1894); but many contributions to the correction of the text are scattered through the exegetical literature, in periodicals, and elsewhere.* I have not essayed the impossible task of recording all these, nor does it lie in the plan of the present series to do so; but I have thought it proper to note more fully the conjectures of earlier critics, such as HOUBIGANT (1753), DATHE (1784), ZIEGLER (1791), 5 and GEDDES (1797), who often anticipated corrections which are now generally accepted. The obvious emendations have been made over and over again, independently; claims of priority are nowhere more difficult to establish.

- I (5) ארני בוק. The name is attested here by \mathfrak{M} and all the Versions; \mathfrak{G} has Αδωνι-βεζεκ in Jos. 10, 1 ff. also, where \mathfrak{M} and the other Versions read ארני צדק. WELL- 15
HAUSEN infers that ארני בוק is in all places the true form of the name; ארני צדק in Jos. 10 is a harmonistic differentiation, imitating מלכי צדק (King of Jerusalem) 15
in Gen. 14. But ארני בוק is a wholly anomalous formation (בוק, name of a place), while ארני צדק is normal (צדק Σουκ, name of a god), and is supported by the analogy of מלכי צדק. It seems more probable, therefore, that the latter is the original form of the name, and that in Jud., by accident or design, it has been changed to ארני בוק. Another variation is Αδωνιβεζεκ (Joseph., Steph. 20
Byz., Procop., 2 codd. of \mathfrak{G} in Jos. 10, 1).
בבוק $\mathfrak{G}^{56-59, 108}$, probably by *homoteleuton*. The topographical difficulty (see note on the Translation *ad loc.*)* gives room for the suspicion that there is an error in this name also. An old commentator suggests that בוק is identical with בצקת (Jos. 15, 39). Jos. 10, 10. 11 would rather lead us to think of עוקה. This 25
would be the scene, not of the battle, but of the capture of Adonizedec; note וימצאו (\mathfrak{G}^{VN} κατέλαβον, κατέλαβosan, perhaps influenced by v. 6), and cf. Jos. 10, 17. V. 5^a would be in place after v. 6^a, and a different theory of the composition of vv. 4-6 would be necessary. — BUDDE (*R-S*) conjectures that in the original context of J the words ran וינחמו בו וגו' ירושלם וילחמו בו וגו' [If ארני בוק 30
be the original form of the name, בבוק must be struck out; if ארני צדק is right, בבוק must remain; BU., *Comm.*]
וינחמו בו וגו' וינחמו בו וגו'. DOORNINCK regards these words as a marginal gloss intended to follow בידם in v. 4.
(7) שבעה מלכים. Perhaps the source had שבעה (KITTEL). 35
(11) ויעל, so \mathfrak{G}^{V} *al.* (καὶ ἀνέβησαν), and \mathfrak{M} with all Versions in Jos. 15, 15; \mathfrak{M} here וילך, $\mathfrak{G}^{\text{ALLP}} \mathfrak{SH}$ ἐπορεύθησαν, conformed to the beginning of v. 10 (DOORN., HOLLENB., *al.*).
קרית ספר: \mathfrak{G}^{VN} \mathfrak{C} καριασσωφαρ, \mathfrak{S} حمصية صفا, \mathfrak{A} قرية الكاتب.
(13) הקטן ממנו \mathfrak{M} \mathfrak{G}^{AL} ; \mathfrak{SH} \mathfrak{S} \mathfrak{S} * \mathfrak{S} \mathfrak{S} ; cf. 3, 9: $\mathfrak{G}^{\text{VNCsBsLpVn}}$ ὁ νεώτερος, *sine addit.* 40
(14) וימיתה, as the context seems to require, and the Versions in various ways have

* BUDDE's *Richter* (in MARTI's *Kurzer Hand-Commentar*, 1897) was published after the text of the present volume was in type and the manuscript of the Critical Notes was in the Editor's hands. I have therefore been able to take account of the valuable contributions which BUDDE has made in this work to the restoration of the text only in the form of supplementary notes. BUDDE's earlier work, *Richter und Samuel* (1890), in part previously published in ZAT ('87-'88), is distinguished when necessary as BU. (*R-S*); the more recent volume, as BU. (*Comm.*). — The emendations in KAUTZSCH's AT are cited, not in the name of the translator of Judges (KITTEL), but in that of the editor (KAUTZSCH), who assumes the responsibility for this apparatus (see *Zweites Vorwort*); though, doubtless, most of them were proposed or adopted by the translator.

** SCHICK (PEF, Qu. St. '98, pp. 20-23) would find the site of Bezek at Kūfin, between Bethlehem and Hebron.

ants to the other translation (*GV*, *ed. Romana*); but it would be comparatively easy, if we possessed a few accurate collations of typical manuscripts, properly arranged.

None of these witnesses exhibits a pre-Hexaplar state of *Θ*; all show in different ways and degrees the result of revision meant to bring *Θ* into closer conformity with *ℳ*. In some the correction has generally supplanted the original rendering; in others the two stand side by side, with more or less stylistic accommodation. It is in the most systematically conflated recension that the most of the pre-Hexaplar translation has been preserved. In Judges this is *ΘLP*, which the testimony of Theodoret proves to have been the recension current in Syria in the 5th cent., and which is doubtless of Syrian origin.

From the Greek translation represented by *ΘACsBsSrLLpVn* are derived the Old Latin (*ℒ*; fragments only), the Ethiopic, edited by DILLMANN (*℄*), and the Hexaplar Syriac, edited by RÖRDAM and by LAGARDE (*SH*); further the Armenian and the Slavic Versions, which are not used in the accompanying apparatus.

The other Ancient Versions, the Latin of St. Jerome in its Vulgate form (*℔*), the Syriac (*ℳ*), and the Jewish Aramaic Targum (*℣*), are all based on the Palestinian Hebrew Standard Text of the 2d cent. A. D., as are also the new Greek translations of *ΑΣΘ*, and the revision of *Θ* after these, and in the main the translation found in *ΘVBmN*. The pre-Hexaplar *Θ* alone represents a Hebrew text older than the official revision made in the school of R. Aqiba.

The text presented above, in accordance with the plan of the series, is the Masoretic Text, emended where it seemed necessary by the aid of Heb. MSS, the Ancient Versions, or critical conjecture. For the more difficult undertaking of an edition of the Hebrew Text as it was, say, in the 4th cent. B. C., a critical edition of *Θ* on sound philological principles is indispensable; such problems as it presents cannot be solved *ambulando*. In the Notes, however, the editor has indicated, in a considerable number of instances, what in his judgment was the earlier reading.

The critic of the Hebrew text of the Pentateuch and the Historical Books is confronted by peculiar difficulties arising from the composite character of the narrative. Many of the faults which he finds in his text are not due to the errors of transmission which alone fall within the province of textual criticism, but to the unskilful combination of different sources, to the efforts of a redactor to connect or harmonize his sources, or to subsequent editorial interference. The task of the textual critic is not to restore the text of the *sources*, nor even of some earlier state of the composite work, but only the form in which it left the hand of the last redactor. Cf. below, p. 50, l. 10; p. 62, l. 33.

In the present edition, the analysis, and the redactional changes which the higher criticism conjectures to have been made in the text, are explained in the Notes to the English Translation (1898), by which the Notes on the Hebrew Text are therefore to be supplemented. The exegetical grounds upon which emendations of the text by conjecture often rest will be found more fully set forth in the author's *Commentary on Judges* (1895).

The most glaring inconsistencies of the Masoretic orthography have also been emended in this edition; but without any attempt at strict consistency. The *ō* of the inf. abs., the Qal active participle, and the fem. plur., is uniformly written *plene*; in other cases the prevailing spelling is made uniform. These departures from the Masoretic orthography are indicated by "i".

The only systematic attempts to employ the Versions for the emendation of the Hebrew text of Judges are the dissertation of A. v. DOORNINCK, *Bijdrage tot de Tekstcritiek van Richteren i.-xvi.* (1879) and the *Emendationes* of GRÄTZ,

❧ Critical Notes on Judges ❧

IN FORMING the present text, the following editions of **A** have been chiefly used: — JACOB KHAYYIM (Venice, 1525, 4 vols. fol., with the Masorah) in the reprint of 1547; VAN DER HOOGHT (Amsterdam and Utrecht, 1705, which has attained the character of a *textus receptus*); J. H. MICHAELIS (Halle, 1720); 5 RAPHAEL KHAYYIM (Mantua, 1742, with the critical commentary of NORZI, **מנחת שי**); BÄR (Leipzig, 1891), and GINSBURG (London, 1894); together with the Masorah as edited by JACOB KHAYYIM and by GINSBURG, and the *Massoretisches Wörterbuch* of FRENSDORFF (1876); also the various readings of Heb. MSS and early printed editions compiled by KENNICOTT (1776) and DE ROSSI 10 (vol. 2, 1785).

Of **G**, besides the fragments of **AΣΘ** collected by MONTFAUCON and by FIELD, two translations have been preserved complete (see LAGARDE, *Septuaginta-Studien*, 1892). The younger of these is represented by the *Codex Vaticanus* 1209 (**G^V**); *Cod. Mus. Brit.* 20,002, collated by LAGARDE for cc. 1-5 (**G^{Bm}**), and a considerable group 15 of minuscules (16.30.52.53.58.63.77.85.131.144.209.236.237 of HOLMES and PARSONS), to which the text printed in the *Catena Nicephori* (Leipzig, 1773) belongs (**G^N**). From this version is derived the Sahidic, fragments of which have been published by CIASCA (**G**).

The older Greek translation is contained in all the remaining MSS so far 20 as known. Among these are the following uncial codices: *Alexandrinus* (**G^A**), *Coislinianus* (**G^{CS}** = X of H-P), *Basiliano-Vaticanus* (**G^{BS}** = XI of H-P), *Sarravianus* (**G^{Sr}** = IV and V of H-P), and many minuscules.

Among the latter, three well-defined groups are easily separated, to two of which, at least, the character of recensions must be ascribed; *viz.* codd. 19.108.118 25 of H-P, whose text is exhibited by the Complutensian Polyglot, and has been edited by LAGARDE, 1883 (**G^L**); 54.59.75.82 of H-P, and the fragments of a Leipzig uncial palimpsest, inedited (**G^{Lp}**); 120.121 of H-P, represented by the Aldine edition, Venice, 1518 (**G^{Vn}**). A fourth group, which stands intermediate between **G^{Lp}** and **G^L**, is not cited in our apparatus.*

A complete *stemma*, exhibiting the filiation of these MSS and recensions, cannot be made from the collations in H-P, in which the internal variations of the representatives of this version are exhibited (in inextricable confusion) as vari-

* For an attempt to distinguish the recensions of **G** in Jud. see FRITZSCHE, *Liber Judicum secundum LXX interpretes*, 1867.

- וזה הדבר אשר תעשו כל זכר וכל אשה וידעת משכב זכר תחרימו: וימצאו 2I,12.11
 מיושבי יבש גלעד ארבע מאות נערה בתולה אשר לא ידעה איש למשכב זכר
 ויביאו א-ת-הן אל המחנה שלה אשר בארץ כנען: וישלחו כל העדה וידברו אל 13
 בני בנימן אשר בסלע יהרמון ויקראו להם שלום: וישב בנימן בעת ההיא ויתנו 14
 להם הנשים אשר היו מנשי יבש גלעד ולא מצאו להם כן: והעם נהם לבנימן 5
 כי עשה יהוה פרץ בשבטי ישראל: ויאמרו זקני העדה מה נעשה לנותרים 16
 לנשים כי נשמדה מבנימן אשה: ויאמרו <אין> ת-א-ש-ע-ה פליטה לבנימן ולא 17
 ימחה שבט מ-ישראל: ואנחנו לא נוכל לתת להם נשים מבנותינו כי נשבעו בני 18
 ישראל לאמר ארור נ-יתן אשה לבנימן: ויאמרו הנה חג יהוה בשלהי מימים 19
 ימימה אשר מצפונה לביתאל מזרחי השמש למסלה העולה מביתאל שקמה 10
 ומנגב ללבונה: ויצא את בני בנימן לאמר לכו וארבתם בכרמים: וראיתם 21. כ
 והנה אם יצאו בנות ש-להי לחול במחלות ויצאתם מן הכרמים וחטפתם לכם
 איש אשתו מבנות ש-להי והלכתם ארץ בנימן: והיה כי יבאו אבות-ן או 22
 אחיה-ן לר-אם אליו ואמרנו אליהם חנו-א-ת-הן כי לא לקחו איש אשתו
 במלחמה כי ל-אתם נתתם להם כ-עתי-ה תאשמו: ויעשו כן בני בנימן וישאו 15
 נשים למספרם מן המחלות אשר גזלו וילכו וישבו אל נחלתם ויבנו את הערים
 וישבו בהם: ויתחלכו משם בני ישראל בעת ההיא איש לשבטו ולמשפחתו ויצאו 24
 משם איש לנחלתו: בימים ההם אין מלך בישראל איש הישר בעיניו יעשה: 25 כה

- 20,26 חרב: ויעלו כל בני ישראל^א ויבאו ביתאל ויבכו וישבו שם לפני יהוה ויצומו
 27 ביום ההוא עד הערב ויעלו עלות ושלמים לפני יהוה: וישאלו בני ישראל ביהוה
 28 ושם ארון ברית האלהים בימים ההם: ופינחס בן אלעזר בן אהרן עומד לפני
 29 בימים ההם לאמר האוסף עוד לצאת למלחמה עם בני בנימן אחי אם אחדל
 5 ויאמר יהוה עלו כי מחר אקננו בידך: וישם ישראל איירבים אל הנבעה סביב:
 6 ויעלו בני ישראל אל בני בנימן ביום השלישי ויערכו אל הנבעה כפעם בפעם:
 31 ויצאו בני בנימן לקראת העם^ב ויחלו להכות מהעם חללים כפעם בפעם בשדה
 32 כשלשים איש בישראל: ויאמרו בני בנימן נגפים הם לפנינו כבראשונה ובני
 33 ישראל אמרו ננוסה ונתקנוהו מן העיר אל המסלות: וכל איש ישראל קמו
 34 ויערכו בבצל תמר ואיירב ישראל מניח ממקומו ממערב^ב >ל-גבעה: ויבאו
 10 מנגד לגבעה עשרת אלפים איש בחור מכל ישראל והמלחמה כבדה והם לא
 לה ידעו כי נזוגעת עליהם הרעה: וינף יהוה את בנימן לפני ישראל וישחיתו בני
 ישראל בבנימן ביום ההוא עשרים וחמשה אלף ומאה איש כל אלה שיהלכו
 36 חרב: ויראו בני בנימן כי נגפו ויתנו איש ישראל מקום לבנימן כי בטחו אל
 37 האיירב אשר שמו אל הנבעה: והאיירב החישו ויפשטו אל הנבעה וימשך
 15 האיירב ויד את כל העיר לפי חרב: והמועד היה לאיש ישראל עם האיירב
 38 להעלותם משאת העשן מן העיר ויפך איש ישראל במלחמה: ובנימן החל
 39 להכות חללים באיש ישראל כשלשים איש כי אמרו אך נגוף נגף הוא לפנינו
 מ כמלחמה הראשונה: והמשאת התלה לעלות מן העיר עמוד עשן ויפן בנימן אחריו
 41 והנה עלה כליל העיר השממה: ואיש ישראל הפך ויבהל איש בנימן כי ראה
 42 כי נגעה עליו הרעה: ויפנו לפני איש ישראל אל דרך המדבר והמלחמה
 43 הדביקתה ואשר מהעיר^ג משחיתים אותו בתוך: כת-תו את בנימן >מג-חה
 44 >עד נכח הנבעה ממזרח שמש: ויפלו מבנימן שמנה עשר אלף איש את כל
 מה אלה אנשי חיל: ויפנו ויניסו המדברה אל סלע הרמון ויעלליהו במסלות חמשת
 46 אלפים איש וידביקו אחריו עד גבע: ויכו ממנו אלפים איש: ויהי כל הגויפלים
 25 מבנימן עשרים וחמשה אלף איש שיהלך חרב ביום ההוא את כל אלה אנשי
 47 חיל: ויפנו ויניסו המדברה אל סלע הרמון שש מאות איש וישבו בסלע הרמון
 48 ארבעה חדשים: ואיש ישראל שבו אל בני בנימן ויפוס לפי חרב מעיר מתים
 עד בהמה עד כל הנמצא גם כל הערים הנמצאות שלחו באש:
 21,א ואיש ישראל נשבע במצפה לאמר איש ממנו לא יתן בתו לבנימן לאשה:
 30 ויבא העם ביתאל וישבו שם עד הערב לפני האלהים וישאו קולם ויבכו בכי
 גדול: ויאמרו למה יהוה אלהי ישראל היתה זאת בישראל להפקד היום מישראל
 3 שבט אחד: ויהי ממחרת וישכימו העם ויבנו שם מזבח ויעלו עלות ושלמים:
 4 ויאמרו בני ישראל מי אשר לא עלה בקהל מכל שבטי ישראל אל יהוה כי
 ה השבועה הגדולה היתה לאשר לא עלה אל יהוה המצפה לאמר מזת יומת:
 35 וינחמו בני ישראל אל בנימן אחיו ויאמרו נגדע היום שבט אחד מישראל: מה
 7.6 נעשה להם^ד לנשים ואנחנו נשבענו ביהוה לבלתי תת להם מבנותינו לנשים:
 8 ויאמרו מי אחד משבטי ישראל אשר לא עלה אל יהוה המצפה והנה
 9 לא בא איש אל המחנה מִיִּבֶשׁ גלעד אל הקהל: ויתפקד העם והנה אין שם
 40 איש מיושבי יבֶשׁ גלעד: וישלחו שם העדה שנים עשר אלף איש מבני החיל
 ויצו אותם לאמר לכו והפיתם את יושבי יבֶשׁ גלעד לפי חרב והנשים והטף:

31 (ב) הִתְקַן מִן הָעִיר

א) 20,26 וכל העם

(ד) 21,7 לנותרים

ב) 21,7 לנותרים

ופילגשו וּצִיָּאָה נָא אֶת־הֶן־וְעָנוּ אֶת־הֶן־וַעֲשׂוּ לֵהֶן־הַטּוֹב בְּעֵינֵיכֶם וְלֹא־יִשׁ 19
 הַזֶּה לֹא תַעֲשׂוּ דְבַר הַנִּבְלָה הַזֹּאת: וְלֹא אָבוּ הָאֲנָשִׁים לִשְׁמַע לוֹ וַיִּחָזֶק הָאִישׁ כֹּה
 בְּפִלְגָּשׁוֹ וַיִּצְאָה אֵלֵיהֶם הַחוּץ וַיִּדְעוּ אוֹתָהּ וַיִּתְּעַלְלוּ בָּהּ כָּל הַלַּיְלָה עַד הַבֹּקֶר
 וַיִּשְׁלַחֶהָ בְּעֵלּוֹת הַשָּׁחַר: וַתֵּבֵא הָאִשָּׁה לַפְּנוֹת הַבֹּקֶר וַתִּפְּל פֶּתַח בֵּית הָאִישׁ אֲשֶׁר 26
 אֲדִינָה שָׁם עַד הָאוֹר: וַיָּקָם אֲדִנָּה בַּבֹּקֶר וַיִּפְתַּח דְּלָתוֹת הַבַּיִת וַיֵּצֵא לִלְכַּת לְדַרְכּוֹ 27
 וְהִנֵּה הָאִשָּׁה פִּלְגָּשׁוֹ נִיפְלַת פֶּתַח הַבַּיִת וַיִּדְּיָה עַל הַסֵּף: וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ קוּמִי 28
 וּנְלַכְהָ וְאֵין עֵינֶיהָ וַיִּקְחָהּ עַל הַחֲמֹר וַיָּקָם הָאִישׁ וַיֵּלֶךְ לִמְקוֹמוֹ: וַיֵּבֵא אֶל בֵּיתוֹ 29
 וַיִּקַּח אֶת הַמֵּאכֶלֶת וַיִּחָזֶק בְּפִלְגָּשׁוֹ וַיִּנְתַּחֶהָ לַעֲצֻמָּה לְשָׁנִים עֶשֶׂר נְתָחִים וַיִּשְׁלַחֶהָ
 בְּכָל גְּבוּל יִשְׂרָאֵל: וַיֵּצֵאוּ הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר שָׁלַח לֵאמֹר כֹּה תֹאמְרוּ לְכָל אִישׁ יִשְׂרָאֵל 3
 הַנִּהְיִיתָה כְּדַבֵּר הַזֶּה לְמִיּוֹם עֲלוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד הַיּוֹם הַזֶּה: [שִׁמּוֹ
 לָכֶם עֲלֶיהָ עֲצָה וּדְבָרוּ] וְהָיָה כָּל הָרִיָּאָה וְאָמַר לֹא נִהְיִיתָה וְלֹא נִרְאִיתָ כֹּזֵאת
 לְמִיּוֹם עֲלוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד הַיּוֹם הַזֶּה: []

וַיֵּצֵאוּ כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַתִּקְהַל הָעֵדָה כְּאִישׁ אֶחָד לְמִדָּן וְעַד בָּאָר שִׁבְעָה וְאֶרֶץ 20,א
 הַגִּלְעָד אֶל יְהוָה הַמִּצְפָּה: וַיִּתְּצֻבוּ פָּנוֹת כָּל הָעָם וְ-כָל שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל בָּקְהָל עִם 15
 הָאֱלֹהִים אַרְבַּע מֵאוֹת אֶלֶף אִישׁ רִגְלֵי שְׁוֹלֵף חֶרֶב: וַיִּשְׁמְעוּ בְּנֵי בְנִימִן כִּי עָלוּ 3
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַמִּצְפָּה: וַיֹּאמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דְּבָרוּ אִיכָּה נִהְיִיתָה הָרַעָה הַזֹּאת וַיִּעַן 4
 הָאִישׁ הַלֵּוִי אִישׁ הָאִשָּׁה הַנִּרְצָחָה וַיֹּאמֶר הִנֵּבְעָתָה אֲשֶׁר לְבְנִימִן בְּאִתִּי אֲנִי וּפִלְגָּשִׁי
 לָלוּן: וַיִּקְוִימוּ עָלַי בְּעֵלֵי הַנִּבְעָה וַיִּסְבּוּ עָלַי אֶת הַבַּיִת לַיְלָה אוֹתִי דָּמוֹ לְהַרְגֹּ וְאֵת 5
 פִּלְגָּשִׁי עָנוּ וְתַמְתִּי: וְאֵתָּה בְּפִלְגָּשִׁי וְאַנְתָּחָה וְאַשְׁלַחְהָ בְּכָל שְׂדֵה נִחְלָת יִשְׂרָאֵל כִּי 6
 עָשׂוּ נִבְלָה בְּיִשְׂרָאֵל: הִנֵּה כָּלְכֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָבוּ לָכֶם דְּבַר וְעֲצָה הַלֵּם: וַיָּקָם 7
 כָּל הָעָם כְּאִישׁ אֶחָד לֵאמֹר לֹא נִלְךְ אִישׁ לְאַהֲלוֹ וְלֹא נִסּוֹר אִישׁ לְבֵיתוֹ: וְעַתָּה זֶה 9
 הַדְּבַר אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה לְגִבְעָה ^אנַעֲלָה עֲלֶיהָ בְּגוֹרֵל: וְלִקְחָנוּ עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים לְמֵאָה לְכָל 1
 שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל וּמֵאָה לְאֶלֶף וְאֶלֶף לְרִבְבָּה לְקַחַת צִדָּה לְעַם לַעֲשׂוֹת ^בלְגִבְעָתָה בְּנִימִן
 כָּל הַנִּבְלָה אֲשֶׁר עָשׂוּ: בְּיִשְׂרָאֵל: וַיֹּאסֶף כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֶל הָעִיר כְּאִישׁ אֶחָד 11
 חֲבֵרִים: וַיִּשְׁלַחוּ שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל אֲנָשִׁים בְּכָל שְׁבֵט בְּנִימִן לֵאמֹר מַה הָרַעָה הַזֹּאת 12
 אֲשֶׁר נִהְיִיתָה בָּכֶם: וְעַתָּה תֵּנוּ אֶת הָאֲנָשִׁים בְּנֵי בְלִיעַל אֲשֶׁר בְּגִבְעָה וְנִמְיָתָם 13
 וְנִבְעָרָה ^אהָרַעָה מִיִּשְׂרָאֵל וְלֹא אָבוּ ^בבְּנֵי בְנִימִן לִשְׁמַע בְּקוֹל אַחֵיהֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
 וַיֹּאסְפוּ בְנֵי בְנִימִן מִן הָעִירִים הַנִּבְעָתָה לְצַאת לְמִלְחָמָה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיִּתְּקְדּוּ 14
 בְּנֵי בְנִימִן בַּיּוֹם הַהוּא מִהָעִירִים עֲשָׂרִים וְחָמֵשֶׁה אֶלֶף אִישׁ שְׁוֹלֵף חֶרֶב לְבַד 30
 מִיִּשְׁבֵּי הַנִּבְעָה הַתְּפָקְדוּ שִׁבְעַת מֵאוֹת אִישׁ בַּחוּר: וְ-זָכַל זֶה קִיּוּלַע בְּאֶבֶן אֶל 16
 הַשְּׁעָרָה וְלֹא יִחָטֵא: וְאִישׁ יִשְׂרָאֵל הַתְּפָקְדוּ לְבַד מִבְּנִימִן אַרְבַּע מֵאוֹת אֶלֶף אִישׁ 17
 שְׁוֹלֵף חֶרֶב כָּל זֶה אִישׁ מִלְחָמָה: וַיִּקְוִימוּ וַיַּעֲלוּ בִּיתָאֵל וַיִּשְׁאֲלוּ בְּאֱלֹהִים וַיֹּאמְרוּ 18
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִי יַעֲלֶה לָּנוּ בַּתְּחִלָּה לְמִלְחָמָה עִם בְּנֵי בְנִימִן וַיֹּאמֶר יְהוָה יְהוָה 19
^איַעֲלֶה בַּתְּחִלָּה: וַיִּקְוִימוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּבֹּקֶר וַיִּחָזְקוּ עַל הַנִּבְעָה: וַיֵּצֵא אִישׁ יִשְׂרָאֵל 35
 לְמִלְחָמָה עִם בְּנִימִן וַיַּעֲרְכוּ אִתָּם אִישׁ יִשְׂרָאֵל מִלְחָמָה אֶל הַנִּבְעָה: וַיֵּצֵאוּ בְנֵי 21
 בְּנִימִן מִן הַנִּבְעָה וַיִּשְׁחִיתוּ בְּיִשְׂרָאֵל בַּיּוֹם הַהוּא שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אִישׁ אֲרָצָה:
 וַיִּתְּחַזֵּק ^אאִישׁ יִשְׂרָאֵל וַיִּיָּסְפוּ לַעֲרֹךְ מִלְחָמָה בְּמִקּוֹם אֲשֶׁר עָרְכוּ שָׁם בַּיּוֹם 22
 הָרִאשׁוֹן: וַיַּעֲלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בִּיתָאֵל וַיִּבְכּוּ לִפְנֵי יְהוָה עַד הָעֶרֶב וַיִּשְׁאֲלוּ בַיהוָה 23
 לֵאמֹר הָאֲוִסִּיף לָגֶשֶׁת לְמִלְחָמָה עִם בְּנֵי בְנִימִן אֲחִי וַיֹּאמֶר יְהוָה עָלָיו: וַיִּקְרְבוּ 24
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל בְּנֵי בְנִימִן בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי: וַיֵּצֵא בְּנִימִן לְקִרְאָתָם מִן הַנִּבְעָה בַּיּוֹם 36
 הַשֵּׁנִי וַיִּשְׁחִיתוּ בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל עוֹד שְׁמֹנֶת עֶשְׂרֵי אֶלֶף אִישׁ אֲרָצָה כָּל אֱלֹהֵי שְׁוֹלְפֵי

18,24 למיכה מה לך כי נזעקת: ויאמר את אלהי אשר עשיתי לקחתם ואת הכהן
 כה ותלכו ומה לי עוד ומה זה תאמרו אלי מה לך: ויאמרו אליו בני דן אל תשמע
 26 קולך עמנו פן יפגעו בכם אנשים מרי נפש ואספת נפשך ונפש ביתך: וילכו
 27 בני דן לדרכם וירא מיכה כי חזקים המה ממנו ויפן וישב אל ביתו: והמה לקחו
 5 את הפסל אשר עשה מיכה ואת המזבח אשר היה לו ויבאו על ליש על עם
 28 שיקט ובויתם ויבאו אותם לפי חרב ואת העיר שרפו באש: ואין מציל כי רחוקה
 היא מצידון ודבר אין להם עם אדם והיא בעמק אשר לבית רחוב ויבנו את
 29 העיר וישבו בה: ויקראו שם העיר דן בשם דן אביהם אשר יולד לישראל ואולם
 ל ליש שם העיר לראשנה: ויקמו להם בני דן את הפסל ויהונתן בן גרשם בן
 31 ים-שה הוא ובניו היו כוהנים לשבט הדני עד יום גלות הארץ: וישמו להם
 10 את פסל מיכה אשר עשה כל ימי היות בית האלהים בשלה:

19,א ויהי בימים ההם ומלך אין בישראל ויהי איש לוי גר בירכתי הר אפרים
 2 ויקח לו אשה פלגש מבית לחם יהודה: ותז-עף- עליו פלגשו ותלך מאתו אל
 3 בית אביה אל בית לחם יהודה ותהי שם ארבעה חדשים: ויקם אישה וילך
 אחריה לדבר על לבה להשיבה ונערו עמו וצמד חמורים ויב-א- בית אביה
 4 ויראהו אבי הנערה וישמח לקראתו: ויחזק בו חיתנו אבי הנערה וישב אתו
 ה שלשת ימים ויאכלו וישתו וילינו שם: ויהי ביום הרביעי וישכמו בבקר ויקם
 6 ללכת ויאמר אבי הנערה אל חתנו סעד לבך פת לחם ואחר תלכו: וישבו ויאכלו
 7 שניהם יחדו וישתו ויאמר אבי הנערה אל האיש הואל נא ולין וייטב לבך: ויקם
 8 האיש ללכת ויפצר בו חיתנו וישב וילן שם: וישכם בבקר ביום החמישי ללכת
 ויאמר אבי הנערה סעד נא לבבך ויתמהמהו עד נמות היום ויאכלו שניהם:
 9 ויקם האיש ללכת הוא ופלגשו ונערו ויאמר לו חיתנו אבי הנערה הנה נא
 25 גמ-ה היום לער-ב <4.3.1> <6> לין <נא <פח <עוד <היום וייטב לבבך והשכמתם מחר
 י לדרככם והלכת לאחריך: ולא אבה האיש ללון ויקם וילך ויבא עד נכח יבוס
 11 היא ירושלם ועמו צמד חמורים חבושים ופלגשו עמו: הם עם יבוס והיום ירד
 מאד ויאמר הנער אל אדניו לכה נא ונסורה אל עיר היבוס והוא וגלן בה:
 12 ויאמר אליו אדניו לא נסור אל עיר נכרים: אשר לא מבני ישראל ה-מה ועברנו
 13 עד גבעה: ויאמר לנערו לכה ונקרבה באחת המקומות ולנו בנבעה או כרמה:
 14.10 ויעברו וילכו ותבא להם השמש אצל הגבעה אשר לבקמן: ויסירו שם לבוא
 ללון בנבעה ויבא וישב ברחוב העיר ואין איש מאסף אותם הביתה ללון:
 16 והנה איש זקן בא מן מעשהו מן השדה בערב והאיש מהר אפרים והוא גר
 17 בנבעה ואנשי המקום בני ימיני: וישא עיניו וירא את האיש האורח ברחוב
 18 העיר ויאמר האיש הזקן אנה תלך ומאין תב-א: ויאמר אליו עיברים אנחנו
 35 מבית לחם יהודה עד ירכתי הר אפרים משם אנכי ואלך עד בית לחם יהודה
 19 וא-ל- בית-א- אני הולך ואין איש מאסף אותי הביתה: וגם תבן גם מקפוא יש
 לחמורינו וגם לחם ויין יש לי ולאמתך ולנער עם עבד-ך אין מחסור כל דבר:
 כ ויאמר האיש הזקן שלום לך רק כל מחסורך עלי רק ברחוב אל תלן:
 22.21 ויביאהו לביתו ויב-ל לחמורים וירחצו רגליהם ויאכלו וישתו: המה מיטיבים את
 לבם והנה אנשי העיר אנשים בני בליעל נסבו את הבית מתדפקים על הדלת
 ויאמרו אל האיש בעל הבית הזקן לאמר הוצא את האיש אשר בא אל ביתך
 23 ונדענו: ויצא אליהם האיש בעל הבית ויאמר אליהם אל אחי אל תרעו נא אחרי
 24 אשר בא האיש הזה אל ביתי אל תעשו את הנבלה הזאת: הנה בתי הבתולה

- ותתנהו לצורף ויעשהו פסל ומסכה ויהי בבית מיכהו: והאיש מיכה לו בית ה' 17,
 אלהים ויעש אפוד ותרפים וימלא את יד אחד מבניו ויהי לו לכיהן: בימים 6
 ההם אין מלך בישראל איש הישר בעיניו יעשה: ויהי נער מבית לחם יהודה 7
 ממשפחת יהודה והוא לוי והוא נר שם: וילך האיש מהעיר מבית לחם יהודה 8
 לגור באשר ימצא ויבא הר אפרים עד בית מיכה לעשות דרכו: ויאמר לו מיכה 5
 מאין תבוא ויאמר אליו לוי אנכי מבית לחם יהודה ואנכי הילך לגור באשר
 אמצא: ויאמר לו מיכה שבה עמדי והנה לי לאב ולכיהן ואנכי אתן לך עשרת 9
 כסף לימים וערך בגדים ומחתך: ויואל הלוי לשבת את האיש ויהי הנער לו 11
 כאחד מבניו: וימלא מיכה את יד הלוי ויהי לו הנער לכיהן ויהי בבית מיכה: 12
 ויאמר מיכה עתה ידעתי כי ייטיב יהוה לי כי היה לי הלוי לכיהן: בימים ההם 10
 אין מלך בישראל
- 18,א
 ובימים ההם שבט הדני מבקש לו נחלה לשבת כי לא נפלה לו עד היום
 ההוא בתוך שבטי ישראל בנחלה: וישלחו בני דן ממשפחתם חמשה אנשים 2
 מקצותם אנשים בני חיל מצרעה ומאשקתאל לרגל את הארץ ולחקרה ויאמרו 15
 אליהם לכו תקרו את הארץ ויבאו הר אפרים עד בית מיכה וילינו שם: המה עם
 בית מיכה והמה הכירו את קול הנער הלוי ויסורו שם ויאמרו לו מי הביאך 3
 הלם ומה אתה עושה בזה ומה לך פה: ויאמר אליהם כזה וכזה עשה לי מיכה 4
 וישכרני ואהי לו לכיהן: ויאמרו לו שאל נא באלהים ונדעה ה' צלח דרכנו 5
 אשר אנחנו הולכים עליה: ויאמר להם הכיהן לכו לשלום נכח יהוה דרככם 6
 אשר תלכו בה: וילכו חמשת האנשים ויבאו לישה ויראו את העם אשר בקרבה 7
 יושבת לבטח כמשפט צידונים שיקט וביטח ואין מחסור כל: דבר אל-אשר 20
 יבארך... ורחוקים המה מצידונים ודבר אין להם עם אדם: ויבאו אל אחיהם 8
 צרעה ואשקתאל ויאמרו להם אחיהם מה אתם משיבים: ויאמרו קמו-ו ונעלה 9
 עליהם כי ראינו את הארץ והנה טובה מאד ואתם מחשבים אל תעצלו ללכת 25
 לבוא לרשת את הארץ: כביאכם תבאו אל עם ביטח והארץ רחבת ידים כי 1
 נתנה אלהים בידכם מקום אשר אין שם מחסור כל דבר אשר בארץ:
 ויסעו משם ממשפחת הדני מצרעה ומאשקתאל שש מאות איש חגור כלי 11
 מלחמה: ויעלו ויתנו בקרית יערים ביהודה על כן קראו למקום ההוא מחנה דן 12
 עד היום הזה הנה אחרי קרית יערים: ויעברו משם הר אפרים ויבאו עד בית 13
 מיכה: ויענו חמשת האנשים ההולכים לרגל את הארץ-א: ויאמרו אל אחיהם 14
 תודעתם כי יש בבתים האלה אפוד ותרפים ופסל ומסכה ועתה דעו מה תעשו:
 ויסורו שמה ויבאו אל בית הנער הלוי בית מיכה וישאלו לו שלום: ושש מאות 16,10
 ה-איש ה-חגורים כלי מלחמתם נצבים פתח השער אשר מבני דן: ויעלו חמשת 17
 האנשים ההולכים לרגל את הארץ באו שמה לקחו את הפסל ואת האפוד ואת 35
 התרפים ואת המסכה והכיהן נצב פתח השער ושש מאות האיש החגור כלי
 המלחמה: ואלה באו בית מיכה ויקחו את פסל האפוד ואת התרפים ואת המסכה 18
 ויאמר אליהם הכיהן מה אתם עושים: ויאמרו לו החרש שים ירך על פיך 19
 ולך עמנו והנה לנו לאב ולכיהן הטוב היותך כיהן לבית איש אחד או היותך 2
 כיהן לשבט ולמשפחה בישראל: וייטב לב הכיהן ויקח את האפוד ואת 3
 התרפים ואת הפסל ויבא בקרב העם: ויפנו וילכו וישימו את הטף ואת המקנה 21
 ואת הכבודה לפניהם: המה הרחיקו מבית מיכה והאנשים אשר בכתים אשר 22
 עם בית מיכה נזקקו וידיבקו את בני דן: ויקראו אל בני דן ויסבו פניהם ויאמרו 23

- 16 בחדר ותאמר אליו פלשתים עליך שמשון וינתק את היתרים כאשר ינתק פתיל
 1 הנערת בהריחו אש ולא נודע כחו: ותאמר דלילה אל שמשון הנה תתלת בי
 11 ותדבר אלי כזבים עתה הגידה נא לי בְּמָה תֵּאסֵר: ויאמר אליה אם אסור
 יאסרוני בעבתיים חדשים אשר לא נעשה בהם מלאכה וחליתי והייתי כאחד
 12 האדם: ותקח דלילה עבתיים חדשים ותאסרהו בהם ותאמר אליו פלשתים עליך
 13 שמשון והאויב יושב בחדר וינתקם מעל זרועותיו כחוט: ותאמר דלילה
 אל שמשון עד הנה תתלת בי ותדבר אלי כזבים הגידה לי בְּמָה תֵּאסֵר ויאמר
 אליה אם תארגני את שבע מחלפות ראשי עם המסכת ותקעת ביתד וחליתי
 14 והייתי כאחד האדם: ויהי בשכבו ותקח דלילה את שבע מחלפות ראשו ותארג
 עם המסכת ותתקע ביתד ותאמר אליו פלשתים עליך שמשון וייקץ משנתו
 15 ויפסע את הארג ואת המסכת: ותאמר אליו איך תאמר אהבתיך ולבך אין אתי
 זה שלש פעמים תתלת בי ולא הגדת לי בְּמָה פָּחַד גדול: ויהי כי הציקה לו
 17 בדבריה כל הימים ותאלצהו ותקצר נפשו למות: ויגד לה את כל לבו ויאמר לה
 מוכה לא עלה על ראשי כי גִּזֵּר אלהים אני מבמן אמי אם גִּלַחתי וסר ממני
 18 כחי וחליתי והייתי ככל האדם: וירא דלילה כי הגיד לה את כל לבו ותשלח
 ותקרא לסרני פלשתים לאמר עלו הפעם כי הגיד לִי את כל לבו ויעלו אליה
 19 סרני פלשתים ויעלו הכסף בידם: ותישנהו על ברכיה ותקרא לאיש ויִגְלַח את
 כ שבע מחלפות ראשו ויִחַל לִעֲנוֹת ויסר כחו מעליו: ותאמר פלשתים עליך
 שמשון וייקץ משנתו ויאמר אצא כפעם בפעם ואנער והוא לא ידע כי יהיה סר
 21 מעליו: ויאחזהו פלשתים וינקרו את עיניו ויורידו אותו ויאסרוהו בנֶחֱשָׁתִים
 22 ויהי טוחן בבית האסירים: ויחל שָׁעַר ראשו לצמח כאשר גִּלַח:
 23 וסרני פלשתים נאספו לזבח זבח גדול לדגון אלהיהם ולשמחה ויאמרו נתן
 24 אלהינו בידנו את שמשון אויבנו: ויראו אותו העם ויחללו את אלהיהם כי
 אמרו נתן אלהינו בידנו את אויבנו ואת מחריב ארצנו ואשר הרבה את חללינו:
 25 כה ויהי כי טוב לבם ויאמרו קראו לשמשון וישחק לנו ויקראו לשמשון מבית
 26 האסירים וישחק לפניהם ויעמידו אותו בין העמודים: ויאמר שמשון אל הנער
 המחזיק בידו הניחה אותי והִסְכַּח־שְׁנִי את העמודים אשר הבית נכון עליהם
 27 ואשען עליהם: והבית מלא האנשים והנשים ושמה כל סרני פלשתים ועל הגג
 28 כשֵׁלֶשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ ואשה הריחאים בשחית שמשון: ויקרא שמשון אל יהוה
 ויאמר אדני יהוה זָכְרָנִי נָא וְחֻזְקִי נָא אֵךְ הפעם הַאֱלֹהִים ואֲנַקְמָה נָקָם אחת
 29 משתי עיני מפלשתים: וילפת שמשון את שני עמודי הַתָּוֶךְ אשר הבית נכון
 ל עליהם ויסמך עליהם אחד בימינו ואחד בשמאלו: ויאמר שמשון תמות נפשי עם
 פלשתים וְיִט בְּכַח ויפל הבית על הסרנים ועל כל העם אשר בו ויהיו המתים
 31 אשר המית במותו רבים מאשר המית בחייו: וירדו אחיו וכל בית אביו
 35 וישאו אותו ויעלו ויקברו אותו בין צָרְעָה ובין אֶשְׁתָּאֵל בקבר מנוח אביו והוא
 שפט את ישראל עשרים שנה:

- 17,2a7 א ויהי איש מהר אפרים ושמו מִיכָה: ויאמר לאמו אלף ומאה הכסף אשר
 40 לָקַח לך ואֶתֶּם אליה וגם אמרת באוני הַקֹּדֶשׁ הקדשתי את הכסף ליהוה מירי
 לב־דָּ לַעֲשׂוֹת פֶּסֶל וּמַסֵּכָה הנה הכסף אתי אני לקחתיו ועתה אשיבנו לך:
 ותאמר אמו ברוך בני ליהוה: ויָשָׁב את הכסף לאמו ותקח אמו מאתיים כסף
 4.2b

ויהי מימים בימי קציר חטים ויפקד שמשון את אשתו בגדי עדים ויאמר א, 15
 אבאה אל אשתי החדרה ולא נתנו אביה לבוא: ויאמר אביה אמור אמרתי כי
 שניוא שנאתה ואתננה למרעך הלא אחותה הקטנה טובה ממנה תהי נא לך
 תחתיה: ויאמר להם שמשון נקיתי הפעם מפלשתים כי עישה אני עמם רעה: 3
 וילך שמשון וילכד שלש מאות שועלים ויקח לפידיהם ויפן זנב אל זנב וישם 5
 לפיד אחד בין שני הזנבות בקוץ: ויבער אש בלפידים וישלח בקמות פלשתים ה
 ויבער מגדיש ועד קמה ועד כרם וזית:
 ויאמרו פלשתים מי עשה זאת ויאמרו שמשון חתן התמני כי לקח את אשתו 6
 ויתנה למרעהו ויעלו פלשתים וישרפו אותה ואת בית- אביה באש: ויאמר להם 7
 שמשון אם תעשון כזאת כי אם נקמתי בכם ואחר אחרל: ויך אותם שוק על 10
 ירך מפה גדולה וירד וישב בקיף סלע ציפס: ויעלו פלשתים ויחנו ביהודה 9
 וינמשו בלחי: ויאמרו איש יהודה למה עליכם עלינו ויאמרו לאסור את שמשון י
 עלינו לעשות לו כאשר עשה לנו: וירדו שלשת אלפים איש מיהודה אל סעיף 11
 סלע ציפס ויאמרו לשמשון הלא ידעת כי מיושלים בנו פלשתים ומה זאת עשית
 לנו ויאמר להם כאשר עשו לי כן עשיתי להם: ויאמרו לו לאסרך וירדנו לתתך 15
 ביד פלשתים ויאמר להם שמשון השבעו לי פן תפגעון בי אתם: ויאמרו לו לאמר
 לא כי אסור נאסרך ונתנוך בידם והמת לא נמיתך ויאסרוהו בשנים עבתיים 12
 חדשים ויעלוהו מן הסלע: הוא בא עד לחי ופלשתים הריעו לקראתו ותצלח 14
 עליו רוח יהוה ותהיינה העבתיים אשר על זרועותיו כפשתים אשר פָּערו באש 16
 ויפסו אסוריו מעל ידיו: וימצא לחי חמור מריה וישלח ידו ויקחך ויך בה אלף 20
 איש: ויאמר שמשון 16

בלחי החמור יחמור יחמרתים
 בלחי החמור הכיתי אלף איש:

ויהי ככלותו לךבר וישלך הלחי מידו ויקרא למקום ההוא רמת לחי: ויצא 18,17
 מאד ויקרא אל יהוה ויאמר אתה נתת ביד עבדך את התשועה הגדולה הזאת
 ועתה אמות בצָמָא ונפילתי ביד הערלים: ויבקע אלהים את המִקְמָשׁ אשר בלחי 19
 ויצאו ממנו מים וישת ותִּשָּׁב רוחו ויחי על כן קרא שמה עין הקורא אשר בלחי
 עד היום הזה: וישפט את ישראל בימי פלשתים עשרים שנה: 30

וילך שמשון משם- עזתה וירא שם אשה זונה ויבא אליה: ויגד- לעזתים 16,2,א
 לאמר בא שמשון הנה ויסבו ויארבו לו כל הלילה בשער העיר ויתחרשו כל
 הלילה לאמר עד אור הבקר נחכה- והרגנוהו: וישכב שמשון עד חצי הלילה 3
 ויקם בחצי הלילה ויאחו בדלתות שער העיר ובשתי המזוזות ויסעם עם הכרית 35
 וישם על כתפיו ויעלם אל ראש ההר אשר על פני חברון:

ויהי אחרי כן ויאהב אשה בנחל שרק ושמה דלילה: ויעלו אליה סרני 4,ה
 פלשתים ויאמרו לה פתי אותו וראי במה פחו גדול ובמה נוכל לו ואסרנוהו 40
 לענותו ואנחנו נתן לך איש אלף ומאה כסף: ותאמר דלילה אל שמשון הגידה
 נא לי במה פחו גדול ובמה תאסר לענותך: ויאמר אליה שמשון אם יאסרוני 7
 בשבעה יתרים לחים אשר לא חרבו וחליתי והייתי כאחד האדם: ויעלו לה סרני 8
 פלשתים שבעה יתרים לחים אשר לא חרבו ותאסרה בהם: והאדירב יושב לה 9

13,19 והוא יִפְלֹאֵם: ויקח מנוח את גדי העיזים ואת המנחה ויעל על הצור ליהוה
 כ ה-מפלאים לעשות: ויהי בעלות הלהב מעל המזבח השמימה ויעל מלאך יהוה
 21 בלהב המזבח ומנוח ואשתו רחמים ויפלו על פניהם ארצה: ולא יסף עוד מלאך
 22 יהוה להקרא אל מנוח ואל אשתו אז ידע מנוח כי מלאך יהוה הוא: ויאמר מנוח
 23 אל אשתו מות נמות כי אלהים ראינו: ותאמר לו אשתו לו חפץ יהוה להמיתנו
 לא לקח מידינו עלה ומנחה ולא הראנו את כל אלה וכעת לא השמיענו כזאת:
 24 כה ותלד האשה בן ותקרא את שמו שמשון ויגדל הנער ויברכהו יהוה: ותקחל רוח
 יהוה לפעמו במחנה דן בין צָרעה ובין אֲשָׁתָאֵל:

10

14,2.א וירד שמשון תִּמְנַתָּה וירא אשה בתמנת: מבנות פלשתים: ויעל ויגד לאביו
 ולאמו ויאמר אשה ראיתי בתמנת: מבנות פלשתים ועתה קחו אותה לי לאשה:
 3 ויאמר לו אביו ואמו האין בבנות אחיך ובכל עמי אשה כי אתה הולך לקחת
 אשה מפלשתים הערלים ויאמר שמשון אל אביו אותה קח לי כי היא ישרה
 4 בעיני: ואביו ואמו לא ידעו כי מיהוה היא כי תאנה הוא מבקש מפלשתים
 ה ובעת ההיא פלשתים מושלים בישראל: וירד שמשון ואביו ואמו תִּמְנַתָּה ויבאו
 6 עד כרמי תמנת: והנה כפיר אריות שואג לקראתו: ותצלח עליו רוח יהוה
 וישעקהו כשפע הגדי ומאומה אין בידו ולא הגיד לאביו ולאמו את אשר עשה:
 7 וירד ויזכר לאשה ותישר בעיני שמשון: וישב מימים לקחתה ויסר לראות את
 9 מפלת הארניה והנה עדת דבירים בגיית הארניה ודבש: וירדהו אל כפיו וילך
 10 הלוח ואכיל וילך אל אביו ואל אמו ויתן להם ויאכלו ולא הגיד להם כי מגיית
 הארניה רדה הרבש: וירד אביהו אל האשה ויעש שם שמשון משתה כי כן יעשו
 11 הבחורים: ויהי כראותם אותו ויקחו שלשים מַרְעִים ויהיו אתו: ויאמר להם
 שמשון אחודה נא לכם חידה אם הגיד תגידו אותה לי שבעת ימי המשתה
 13 ומצאתם ונתתי לכם שלשים סדינים ושלשים חלִיפֹת אִיפֹת בגדים: ואם לא תוכלו
 25 להגיד לי ונתתם אתם לי שלשים סדינים ושלשים חליפות בגדים ויאמרו לו חודה
 14 חידתך ונשמענה: ויאמר להם

מִהֲאִיכֹל יֵצֵא מֵאֵכֶל
 וּמִעֵז יֵצֵא מֵעֵז

30

טו ולא יכלו להגיד החידה שֶׁ-שֵׁת ימים: ויהי ביום השביעי ויאמרו לאשת שמשון
 פתי את אישך ויגד לנו את החידה פן נשרף אותך ואת בית אביך באש
 16 הַלִּירְשֵׁנו קראתם לנו הִלֵּם: ותבך אשת שמשון עליו ותאמר רק שגאנתי ולא
 אהבתי החידה חדתי לבני עמי ולי לא הגדתי: ויאמר לה הנה לאביו ולאמו
 17 לא הגדתי ולך אגיד: ותבך עליו שבעת הימים אשר היה להם המשתה ויהי
 18 ביום השביעי ויגד לה כי הציקתהו ותגד החידה לבני עמה: ויאמרו לו אנשי
 העיר ביום השביעי בטרם יבא החידה מה מתוק מדבש ומה עז מארי ויאמר
 להם

לֹא חֲרַשְׁתָּם בַּעֲגֻלְתִּי
 לֹא מִצַּאתֶם חִידָתִי:

40

19 ותצלח עליו רוח יהוה וירד אשקלון ויך מהם שלשים איש ויקח את חליצותם
 כ ויתן החליפות למגיד החידה ויחר אפו ויעל בית אביו: ותהי אשת שמשון
 למַרְעָהוּ אשר רעה לו:

- ויצעק איש אפרים ויעבר צפונה ויאמרו ליפתח מדוע עברת להלחם בבני
 עמון ולנו לא קראת ללכת עמך ביתך גשרך עליך באש: ויאמר יפתח אליהם
 איש ריב הייתי אני ועמי ובני עמון -ענוני- מאד ואזעק אל-כם ולא הושעתם
 אותי מידם: ואראה כי אינך מושיע ואשימה נפשי בכפי ואעברה אל בני עמון
 ויתנם יהיה בידי ולמה עליהם אלי היום הזה להלחם בי: ויקבץ יפתח את כל
 אנשי גלעד וילחם את אפרים ויפו אנשי גלעד את אפרים - :
 וילכד גלעד את מעברות הירדן לאפרים והיה כי יאמרו פליטי אפרים אעברה
 ויאמרו לו אנשי גלעד האפרתי אתה ויאמר לא: ויאמרו לו אמר נא שבלת
 ויאמר סבלת ולא יכל לדרב כן ויאחזו אותו וישחטוהו אל מעברות הירדן ויפל
 בעת ההיא מאפרים ארבעים ושנים אלף: וישפט יפתח את ישראל שש שנים
 וימת יפתח הגלעדי ויקבר בעיר¹ - במצפה גלעד:
 וישפט אחריו את ישראל אֶבְרָם מִבֵּית לַחֵם: ויהי לו שלשים בנים ושלשים
 בנות שלח החוצה ושלשים בנות הביא לבניו מן החוץ וישפט את ישראל שבע
 שנים: וימת אֶבְרָם ויקבר בבית לַחֵם:
 וישפט אחריו את ישראל אֶלְלֹן הִזְבּוּלִי וישפט את ישראל עשר שנים:
 וימת אֶלְלֹן הִזְבּוּלִי ויקבר בֵּאֶלְלֹן בארץ זבולן:
 וישפט אחריו את ישראל עבדון בן הֶלֶל הַפְּרָעִי־נִי: ויהי לו ארבעים בנים
 ושלשים בני בנים רִיכְכִים על שבעים עָרִים וישפט את ישראל שמונה שנים:
 וימת עבדון בן הֶלֶל הַפְּרָעִי־נִי ויקבר בַּפְּרָעִתוֹן³ - בְּהַר אֲפֵרַיִם בְּאֶרֶץ שֶׁעַל־יָם:¹⁴

- ויוסיפו בני ישראל לעשות הרע בעיני יהוה ויתנם יהוה ביד פלשתים
 ארבעים שנה: ויהי איש אחד מִצָּרְעָה מִמִּשְׁפַּחַת הַרְנִי ושמו מִנּוֹחַ ואשתו עֶקְרָה
 ולא ילדה: וירא מלאך יהוה אל האשה ויאמר אליה הנה נא את עֶקְרָה ולא
 ילדת והרית וילדת בן: ועתה הִשְׁמְרִי נא ואל תשתי יין ושכר ואל תאכלי כל
 טָמֵא: כי הִנֵּךְ הָרָה ויִלְדֶּךָ בן ומוֹרָה לא יעלה על ראשו כי גִּזּוּר אֱלֹהִים יהיה
 הנער מן הבטן והוא יִחַל להושיע את ישראל מיד פלשתים: ותבא האשה ותאמר
 לאישה לאמר איש האלהים בא אלי ומראתו כמראה מלאך האלהים נורא מאד
 ולא שאלתיהו אי מזה הוא ואת שמו לא הגיד לי: ויאמר לי הִנֵּךְ הָרָה ויִלְדֶּךָ
 בן ועתה אל תשתי יין ושכר ואל תאכלי כל טָמֵא כי גִּזּוּר אֱלֹהִים יהיה הנער
 מן הבטן עד יום מותו: ויִעָתֶר מִנּוֹחַ אל יהוה ויאמר בי אֲדֹנָיִי איש האלהים
 אשר שלחת יבֵּא נא עוד אלינו ויורנו מה נעשה לנער הַיּוֹלֵד: וישמע האלהים
 בקול מִנּוֹחַ ויבא מלאך האלהים עוד אל האשה והיא יושבת בשדה ומִנּוֹחַ אישה
 אין עמה: ותמהר האשה ותרץ וּמָגֵד לאישה ותאמר אליו הנה נראה אלי האיש
 אשר בא ביום אלי: ויקם וילך מִנּוֹחַ אחרי אשתו ויבא אל האיש ויאמר לו האתה
 האיש אשר דברת אל האשה ויאמר אני: ויאמר מִנּוֹחַ עתה יבא דְּבַר־ךָ מה
 יהיה משפט הנער ומעשהו: ויאמר מלאך יהוה אל מִנּוֹחַ מכל אשר אמרתי אל
 האשה תשמר: מכל אשר יצא מִגֶּפֶן היין לא תאכל ויין ושכר אל תשת וכל
 טָמֵא אל תאכל כל אשר צִוִּיתִיךָ תשמר: ויאמר מִנּוֹחַ אל מלאך יהוה נעצרה
 נא אותך ונעשה לפניך גְּדִי עִזִּים: ויאמר מלאך יהוה אל מִנּוֹחַ אִם תַּעֲצֹרֵנִי לא
 אכל בלחמך ואם תַּעֲשֶׂה עֲלַי לַיהוָה תַּעֲלֶנָּה: ויאמר מִנּוֹחַ אל מלאך יהוה
 מי שִׁמְךָ כי יבא דְּבַר־ךָ^א וכבר נוד^א: ויאמר לו מלאך יהוה למה זה תשאל לשמי

- II,8 באתם אלי עתה כאשר צר לכם: ויאמרו זקני גלעד אל יפתח לכן עתה שבנו אליך והלכת עמנו ונלחמת בבני עמון והיית לנו לראש לכל יושבי גלעד: ויאמר יפתח אל זקני גלעד אם משיבים אתם אותי להלחם בבני עמון ונתן יהוה אותם לפני אנכי אהיה לכם לראש: ויאמרו זקני גלעד אל יפתח יהוה יהיה שוימנע בינותינו אם לא כדברך כן נעשה: וילך יפתח עם זקני גלעד וישימו העם אותו עליהם לראש ולקצין וידבר יפתח את כל דבריו לפני יהוה במצפה: וישלח יפתח מלאכים אל מלך בני עמון לאמר מה לי ולך כי באת אלי להלחם בארצי: ויאמר מלך בני עמון אל מלאכי יפתח כי לקח ישראל את ארצו בעלותו ממצרים מארנון ועד הניבק ועד הירדן ועתה השיבה אותה בשלום: ויוסף עוד יפתח וישלח מלאכים אל מלך בני עמון: ויאמר לו כה אמר יפתח לא לקח ישראל את ארץ מואב ואת ארץ בני עמון: כי בעלותם ממצרים וילך ישראל במדבר עד ים סוף ויבא קדשה: וישלח ישראל מלאכים אל מלך אדום לאמר אעברה נא בארצך ולא שמע מלך אדום וגם אל מלך מואב שלח ולא אבה וישב ישראל בקדש: וילך במדבר ויסב את ארץ אדום ואת ארץ מואב ויבא ממזרח שמש לארץ מואב ויחנו בעבר ארנון ולא באו בגבול מואב כי ארנון גבול מואב: וישלח ישראל מלאכים אל סחון מלך האמרי מלך חשבון ויאמר לו ישראל נעברה נא בארצך עד מקומי: וימאן סחון את ישראל עבר בגבולו ויאסף סחון את כל עמו ויחנו ביהצה וילחם עם ישראל: ויתן יהוה אלתי ישראל את סחון ואת כל עמו ביד ישראל ויפוס וירש ישראל את כל ארץ האמרי וישב הארץ ההיא: ויירשו את כל גבול האמרי מארנון ועד הניבק ומן המדבר ועד הירדן: ועתה יהוה אלתי ישראל הוריש את האמרי מפני עמו ישראל ואתה תירשנו: הלא את אשר יורישו קמוש אלהיך אותו תירש ואת כל אשר הוריש יהוה אלהינו מפנינו אותו נירש: ועתה הטוב - אתה מבלק בן צפור מלך מואב הרוב רב עם ישראל אם נלחם נלחם בם: בשבת ישראל בחשבון ובבנותיה וב-ע-ר ובבנותיה ובכל הערים אשר על ידי -ה-ר-דן שלש מאות שנה ומדוע לא הצלתם בעת ההיא: ואנכי לא חטאתי לך ואתה עושה אתי רעה להלחם בי ישפט יהוה השופט היום בין בני ישראל ובין בני עמון: ולא שמע מלך בני עמון אל דברי יפתח אשר שלח אליו: ותהי על יפתח רוח יהוה ויעבר את הגלעד ואת מנשה ויעבר את מצפה גלעד וממצפה גלעד עבר אל בני עמון: וידר יפתח נדר ליהוה ויאמר אם נתן לתן את בני עמון בירי: והיה היוצא אשר יצא מדלתי בתי לקראתי בשובי בשלום מבני עמון והיה ליהוה והעליתיהו עלה: ויעבר יפתח אל בני עמון להלחם בם ויתנם יהוה בידו: ויפס מעלער ועד בואך מנית עשרים עיר ועד אכל כרמים מפה גדולה מאד ויפגעו בני עמון מפני בני ישראל: ויבא יפתח המצפה אל ביתו והנה בתו יוצאת לקראתו בתפים ובמהלות לה ורק היא יחידה אין לו ממנה בן או בת: והי כראותו אותה ויקרע את בגדיו ויאמר אהה בתי הכרע הכרעני ואף היית בעיני כרי ואנכי פציתי פי אל יהוה ולא אוכל לשוב: ותאמר אליו אבי פציתי את פיך אל יהוה עשה לי כאשר יצא מפך אחרי אשר עשה לך יהוה נקמות מאויביך מבני עמון: ותאמר אל אביה נעשה לי הדבר הזה הרפה ממני שנים חדשים ואלכה וירדתי על ההרים ואבכה על בתולי אנכי ורעיתי: ויאמר לך וישלח אותה שנים חדשים ותלך היא ורעותיה ותבך על בתוליה על ההרים: ויהי מקץ שנים חדשים ותשב אל אביה ויעש לה את נדרו אשר נדר והיא לא ידעה איש: ותהי חק בישראל מימים ימימה תלכנה בנות ישראל לתנות לבת יפתח הגלעדי ארבעת ימים בשנה:

המגדל: ויבא אבימלך עד המגדל וילחם בו ויגש עד פתח המגדל לשרפו באש: 9,52
 ותשלך אשה אחת פלח רכב על ראש אבימלך ותקדץ את גלגלתו: ויקרא מקרה 54-53
 אל הנער ניושא כליו ויאמר לו שלף חרבך ומותתני פן יאמרו לי אשה הרגתהו
 וידקרהו נערו וימת: ויראו איש ישראל כי מת אבימלך וילכו איש למקומו: 54
 וישב אלהים את רעת אבימלך אשר עשה לאביו להרג את שבעים אחיו: 56
 ואת כל רעת אנשי שכם השיב אלהים בראשם ותבא אליהם קללת יותם בן 57
 ירבעל:

ויקם אחרי אבימלך להושיע את ישראל תולע בן פואה בן דודו איש 10,א
 ימישׁכר והוא יושב בשמיר בהר אפרים: וישפט את ישראל עשרים ושלוש 2
 שנה וימת ויקבר בשמיר:
 ויקם אחרייו יאיר הגלעדי וישפט את ישראל עשרים ושנים שנה: ויהי לו 4,3
 שלשים בנים ריכבים על שלשים ערים: ושלושים יצארים להם להם יקראו חות 15
 יאיר עד היום הזה אשר בארץ הגלעד: וימת יאיר ויקבר בקמון: ה

ויוסיפו בני ישראל לעשות הרע בעיני יהוה ויעבדו את הבעלים ואת 6
 העשתרות ואת אלהי ארם ואת אלהי צידון ואת אלהי מואב ואת אלהי בני 7
 עמון ואת אלהי פלשתים ויעובו את יהוה ולא עבדוהו: ויחר אף יהוה בישראל 20
 וימכרם ביד פלשתים וביד בני עמון: וירעצו את בני ישראל בשנה ההיא 8
 שמנה עשרה שנה את כל בני ישראל אשר בעבר הירדן בארץ האמרי אשר 9
 בגלעד: ויעברו בני עמון את הירדן להלחם גם ביהודה ובבנימין ובבית אפרים 9
 ותצר לישראל מאד: ויזעקו בני ישראל אל יהוה לאמר חטאנו לך כי עזבנו את 1
 יהוה אלהינו ונעבד את הבעלים: ויאמר יהוה אל בני ישראל הלא מצרים 25
 והאמרי ובני עמון ופלשתים: וצידנים ועמלק ומדין לחצו אתכם ותצקו 12
 אלי ואושיעה אתכם מידם: ואתם עזבתם אותי ותעבדו אלהים אחרים לכן לא 13
 אוסיף להושיע אתכם: לכו וזעקו אל האלהים אשר בחרתם בם המה יושיעו לכם 14
 בעת צרתכם: ויאמרו בני ישראל אל יהוה חטאנו עשה אתה לנו ככל הטוב 15
 בעיניך אך הצילנו נא היום הזה: ויסירו את אלהי הנכר מקרבם ויעבדו את 16
 יהוה ותקצר נפשו בעמל ישראל: ויצעקו בני עמון ויחנו בגלעד ויאספו בני 17
 ישראל ויחנו במצפה: ויאמרו העם איש אל רעהו מי האיש אשר יתל להלחם 18
 בבני עמון יהיה לראש לכל יושבי גלעד:

ויפתח הגלעדי היה גבור חיל והוא בן אשה זונה וילד גלעד את יפתח: 11,א
 ותלד אשת גלעד לו בנים ויגדלו בני האשה ויגרשו את יפתח ויאמרו לו לא 2
 תנחל בבית אבינו כי בן אשה אתרת אתה: ויברח יפתח מפני אחיו וישב 3
 בארץ טוב ויתלקמו אל יפתח אנשים ריקים ויצאו עמו: ויהי מימים וילחמו בני 4
 עמון עם ישראל: ויהי כאשר נלחמו בני עמון עם ישראל וילכו זקני גלעד לקחת 40
 את יפתח מארץ טוב: ויאמרו ליפתח לכה והיית לנו לקצין ונלחמה בבני עמון: 6
 ויאמר יפתח לזקני גלעד הלא אתם שגאתם אותי ותגרשוני מבית אבי ומדוע 7

- 9,19 בעלי שכם כי אחיכם הוא: ואם באמת ובתמים עשיתם עם ירבעל ועם ביתו כ היום הזה שמהו באבימלך וישמה גם הוא בכם: ואם אין תצא אש מאבימלך ותאכל את בעלי שכם ואת בית מלוא ותצא אש מבעלי שכם ומבית מלוא ותאכל את אבימלך: וינס יותם ויברח וילך באַרה וישב שם מפני אבימלך אחיו:
- 23,22 וישר אבימלך על ישראל שלש שנים: וישלח אלהים רוח רעה בין אבימלך ובין בעלי שכם ויבגדו בעלי שכם באבימלך: לבוא חמס שבעים בני ירבעל ודמם על אבימלך אחיהם אשר הרג אותם ועל בעלי שכם אשר חזקו את ידיו כה להרג את אחיו: וישימו לו בעלי שכם מאַרבים על ראשי ההרים ויגזלו את כל אשר יעבר עליהם בדרך ויגד לאבימלך:
- 27,26 ויבא גַעל בן עֶבֶד ואחיו ויעברו בשכם ויבטחו בו בעלי שכם: ויצאו השדה ויבצרו את כרמיהם וידרכו ויעשו הָלוֹלִים ויבאו בית אלהיהם ויאכלו וישתו ויקללו את אבימלך: ויאמר גַעל בן עֶבֶד מי אבימלך ומוי שכם כי נעבדנו הלא בן ירבעל וזבל פקידו יַעֲבֹדוּ את אנשי חמור¹ ומדוע נעבדנו אנחנו: ומי יתן את העם הזה בידי ואסירה את אבימלך בן-אֶמֶר לאבימלך רִבְיָה צֶבֶךָ 15
- 31,1 וצֹאחַ: וישמע זבל שר העיר את דברי גַעל בן עֶבֶד ויחר אפו: וישלח מלאכים אל אבימלך באֶרְיָמָה לאמר הנה גַעל בן עֶבֶד ואחיו באים שְׂכָמָה והִנֵּם יַעֲבִידים את העיר עליך: ועתה קום לילה אתה והעם אשר אתך וארֶב בשדה: והיה בבקר כורח השמש תשכים ופשטת על העיר והנה הוא והעם אשר אתו יִיָּצְאוּ אליך ועשית לו כאשר תמצא ידך:
- 34 ויקם אבימלך וכל העם אשר עמו לָלֶלָה ויארבו על שכם ארבעה ראשים: לה ויצא גַעל בן עֶבֶד ויעמד פתח שער העיר ויקם אבימלך והעם אשר אתו מן המארב: וירא גַעל את העם ויאמר אל זבל הנה עם יורד מראשי ההרים ויאמר אליו זבל את צל ההרים אתה רִי-יָאֵה כאנשים: ויוסף עוד גַעל לדבר ויאמר הנה עם יורדים מֵעַם טָבוֹר הארץ וראש אחד בא מדרך אֶלֶן מעונגים: ויאמר אליו זבל אִיָּה אָפּוֹא פִּיךָ אשר תאמר מי אבימלך כי נעבדנו הלא זה העם אשר מאסתי² בו צֹא נא עתה והלחם בו: ויצא גַעל לפני בעלי שכם וילחם באבימלך: 41,1 וירדפהו אבימלך וינס מפניו ויפלו חללים רבים עד פתח השער: וַיָּשָׁב אֶבְיָמֶלֶךְ יָיִשָׁב בארומה ויָגֶרֶשׁ זָבֵל את גַעל ואת אחיו מִשֵּׁבֶת בשכם:
- 43,42 ויהי ממחרת ויצא העם השדה ויגידו לאבימלך: ויקח את העם ויִחָצֵם לשלשה ראשים ויארב בשדה וירא והנה העם יִיָּצֵא מן העיר ויקם עליהם ויָכֵם: ואבימלך והראש- אשר עמו פשטו ויעמדו פתח שער העיר ושני הראשים פשטו מה על כל אשר בשדה ויָפּוּם: ואבימלך נלחם בעיר כל היום ההוא וילכד את העיר ואת העם אשר בה הרג ויתֵן את העיר ויזרעה מֶלַח:
- 47,46 וישמעו כל בעלי מגדל שכם ויבאו אל צריח בית אל ברית: ויגד לאבימלך כי התקבצו כל בעלי מגדל שכם: ויעל אבימלך הר צֶלְמוֹן הוא וכל העם אשר אתו ויקח אבימלך את קֶרְדֶּמוֹ בידו ויכרת שזכת עצים וישאָה וישם על שכמו ויאמר אל העם אשר עמו מה ראיתם עשיתי מֵהָרוּ עֲשׂוּ כְמוֹנִי: ויכרתו גם כל העם איש שזכתו ויילכו אחרי אבימלך וישימו על הצריח ויציתו עליהם את הצריח באש וימיתו גם כל אנשי מגדל שכם כאלף איש ואשה:
- 51,1 וילך אבימלך אל תִּבְעֵן ויָחֵן בתבֵּן וילכדה: ומגדל עז היה בתוך העיר ויניסו שמה כל האנשים והנשים כֹּל בעלי העיר ויסגרו בעדם ויעלו על גג

- וַיֹּאמֶר זֶבַח וּצְלֻמְנֶעַץ קוּם אֵתָּה וּפְנֵעַ בְּנוֹ כִּי כְּאִישׁ גְּבוּרָתוֹ וַיִּקֶּם גִּדְעוֹן וַיַּהַרֵּג אֶת 8,21
 זֶבַח וְאֵת צְלֻמְנֶעַץ וַיִּקַּח אֶת הַשְּׁהָרָנִים אֲשֶׁר בְּצִנְאֹרֵי גְמִלְיָהִם:
 וַיֹּאמְרוּ אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֵל גִּדְעוֹן מִשָּׁל בְּנוֹ גַּם אֵתָּה גַם בֶּנְךָ גַּם בֶּן בֶּנְךָ כִּי 22
 הוֹשַׁעְתָּנוּ מִיַּד מִדְיָן: וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵיהֶם גִּדְעוֹן לֹא אֲמַשֵּׁל אֲנִי בָכֶם וְלֹא יִמְשַׁל בְּנֵי בָכֶם 23
 יְהוָה יִמְשַׁל בָּכֶם: 5
 וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵיהֶם גִּדְעוֹן אֲשֶׁלָּה מִכֶּם שְׂאֵלָה וְתִנּוּ לִי אִישׁ נֹזֵם שִׁלְלוּ כִּי נֹזֵם 24
 זֶה־בָּ לָהֶם כִּי יִשְׁמַעְאֵלִים הֵם: וַיֹּאמְרוּ נָתַן נָתַן וַיִּפְרְשׁוּ אֶת הַשְּׁמָלָה וַיִּשְׁלִיכוּ שִׁמְהָ 25
 אִישׁ נֹזֵם שִׁלְלוּ: וַיְהִי מִשְׁקַל נֹזֵם הַזֶּה־בָּ אֲשֶׁר שָׂאֵל אֵלֶּף וּשְׁבַע מֵאוֹת זֶה־בָּ לְכָד 26
 מִן הַשְּׁהָרָנִים וְהַנְּטִיפּוֹת וּבְנֵי הָאֲרָגְמָן שֶׁעַל מַלְכֵי מִדְיָן וּלְכָד מִן הָעֲנָקוֹת אֲשֶׁר 10
 בְּצִנְאֹרֵי גְמִלְיָהִם: וַיַּעַשׂ אֱלֹהֵי גִדְעוֹן לְאִפְסוֹד וַיִּצַּג אֱלֹהֵי בְעִירוֹ בְּעֶפְרָה וַיִּזְנוּ כָּל יִשְׂרָאֵל 27
 אַחֲרָיו שֵׁם וַיְהִי לְגִדְעוֹן וּלְבִיתוֹ לְמוֹקֵשׁ: וַיִּפְנֵעַ מִדְיָן לִפְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא יִסְפוּ 28
 לְשָׂאת רֹאשׁם וּתְשַׁקֵּט הָאָרֶץ אַרְבָּעִים שָׁנָה בִּימֵי גִדְעוֹן:
 וַיֵּלֶךְ יִרְבֶּעֶל בֶּן יוֹאֵשׁ וַיֹּשֶׁב בְּבֵיתוֹ: וּלְגִדְעוֹן הָיוּ שִׁבְעִים בָּנִים יוֹצֵאֵי יָרֵכָה כִּי 29
 נָשִׁים רַבּוֹת הָיוּ לוֹ: וּפְלִגְשׁוֹ אֲשֶׁר בְּשָׂכָם יָלְדָה לוֹ גַּם הָיָא בֶּן וַיִּשֶׁם אֶת שְׁמוֹ 31
 אֲבִימֶלֶךְ: וַיָּמָת גִּדְעוֹן בֶּן יוֹאֵשׁ בְּשִׁיבָה טוֹבָה וַיִּקְבֵּר בְּקִבְרֵי יוֹאֵשׁ אָבִיו בְּעֶפְרָה: 15
 וַיְהִי כֹאשֶׁר מָת גִּדְעוֹן וַיִּשׁוּבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּזְנוּ אַחֲרֵי הַבַּעֲלִים וַיִּשְׁמְצוּ לָהֶם בַּעַל 33
 בְּרִית לֵאלֹהִים: וְלֹא זָכְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם הַמַּצִּיל אוֹתָם מִיַּד כָּל 34
 אֱוִיבֵיהֶם מִסְבִּיב: וְלֹא עָשׂוּ חֶסֶד עִם בֵּית יִרְבֶּעֶל^ב כְּכֹל הַטּוֹבָה אֲשֶׁר עָשָׂה עִם יִשְׂרָאֵל: לֹא
- וַיֵּלֶךְ אֲבִימֶלֶךְ בֶּן יִרְבֶּעֶל שָׂכְמָה אֶל אָחִיו אָמֹן וַיְדַבֵּר אֵלֵיהֶם וְאֵל כָּל מִשְׁפַּחַת 9, א
 בֵּית אָבִי אָמֹן לֵאמֹר: דַּבְּרוּ נָא בְּאָזְנִי כָּל בְּעֵלֵי שָׂכָם מִה טוֹב לָכֶם הַמִּשָּׁל בָּכֶם 2
 שִׁבְעִים אִישׁ כָּל בְּנֵי יִרְבֶּעֶל אִם מִשָּׁל בָּכֶם אִישׁ אֶחָד וּזְכַרְתֶּם כִּי עֲצַמְכֶם וּבִשְׂרָכֶם 3
 אֲנִי: וַיַּדְּבְרוּ אָחִיו אָמֹן עֲלָיו בְּאָזְנֵי כָּל בְּעֵלֵי שָׂכָם אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֵּצֵא 3
 לָבָם אַחֲרֵי אֲבִימֶלֶךְ כִּי אָמְרוּ אָחִינוּ הוּא: וַיִּתְּנוּ לוֹ שִׁבְעִים כֶּסֶף מִבֵּית בַּעַל בְּרִית 4
 וַיִּשְׁכֹּר בָּהֶם אֲבִימֶלֶךְ אֲנָשִׁים רְיָקִים וּפְיִיחֻזִּים וַיִּלְכוּ אַחֲרָיו: וַיָּבֹא בֵּית אָבִיו 5
 עֶפְרָתָה וַיַּהַרֵּג אֶת אָחִיו בְּנֵי יִרְבֶּעֶל שִׁבְעִים אִישׁ עַל אַבְן אֶחָת וַיִּתֵּר יוֹתָם בֶּן 6
 יִרְבֶּעֶל הַקָּטָן כִּי נִחְבָּא: וַיֹּאסְפוּ כָּל בְּעֵלֵי שָׂכָם וְכָל בֵּית מְלֹא וַיִּלְכוּ וַיִּמְלִיכוּ אֶת 6
 אֲבִימֶלֶךְ לְמֶלֶךְ עִם אֶלּוֹן הַמִּצְבֵּה אֲשֶׁר בְּשָׂכָם: וַיִּגְדְּלוּ לְיוֹתָם וַיֵּלֶךְ וַיַּעֲמֵד 7
 בְּרֹאשׁ הַר גְּרִזִּים וַיִּשָּׂא קוֹלוֹ וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר לָהֶם שְׁמַעוּ אֵלַי בְּעֵלֵי שָׂכָם וַיִּשְׁמַע 30
 אֱלֹהִים: הֲלוֹךְ הִלְכוּ הָעַצִּים לְמַשַּׁח עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר מֶלֶךְ עֲלֵינוּ: 8
 וַיֹּאמֶר לָהֶם הֵיחָדְלָתִי אֶת דְּשֻׁנִּי אֲשֶׁר בְּיָדִי יִכְבְּדוּ אֱלֹהִים וְאֲנָשִׁים וְהִלְכָתִי 9
 לְנוֹעַ עַל הָעַצִּים: וַיֹּאמְרוּ הָעַצִּים לְתַאֲנָה לְכִי אִתָּךְ מְלָכִי עֲלֵינוּ: וְתֹאמַר לָהֶם 11, 1
 הַתַּאֲנָה הֵיחָדְלָתִי אֶת מִתְקִי וְאֵת תְּנוּבָתִי הַטּוֹבָה וְהִלְכָתִי לְנוֹעַ עַל הָעַצִּים:
 וַיֹּאמְרוּ הָעַצִּים לְגִפְּנָן לְכִי אִתָּךְ מְלָכִי עֲלֵינוּ: וְתֹאמַר לָהֶם הַגִּפְּנָן הֵיחָדְלָתִי אֶת 13, 12
 תִּירוֹשֵׁי הַמִּשְׁמָחָה אֱלֹהִים וְאֲנָשִׁים וְהִלְכָתִי לְנוֹעַ עַל הָעַצִּים: וַיֹּאמְרוּ כָּל הָעַצִּים אֶל 14
 הָאֶמֶד לֵךְ אֵתָּה מֶלֶךְ עֲלֵינוּ: וַיֹּאמֶר הָאֶמֶד אֶל הָעַצִּים אִם כֹּאמַת אֲתָם מִיִּשְׁחִים 15
 אֱלֹהֵי מֶלֶךְ עֲלֵיכֶם בָּאוּ חֶסֶד בְּצִלִּי וְאִם אֵין תַּצֵּא אִשׁ מִן הָאֶמֶד וְתֹאכַל אֶת 16
 אֲרֻזֵּי הַלִּבְנוֹן: וְעַתָּה אִם כֹּאמַת וּבִתְמִים עֲשִׂיתֶם וְתִמְלִיכוּ אֶת אֲבִימֶלֶךְ וְאִם טוֹבָה 16
 עֲשִׂיתֶם עִם יִרְבֶּעֶל וְעִם בֵּיתוֹ וְאִם כְּגִמּוּל יָדָיו עֲשִׂיתֶם לוֹ: אֲשֶׁר נָלַח אָבִי עֲלֵיכֶם 17
 וַיִּשְׁלַךְ אֶת גִּפְּשׁוֹ מִגֵּד וַיִּצֵּל אֶתְכֶם מִיַּד מִדְיָן: וְאַתֶּם קָמַתֶם עַל בֵּית אָבִי הַיּוֹם 18
 וְתַהַרְגוּ אֶת בְּנֵי שִׁבְעִים אִישׁ עַל אַבְן אֶחָת וְתִמְלִיכוּ אֶת אֲבִימֶלֶךְ בֶּן אִמְתּוֹ עַל

- 7,16 ויחץ את שלש מאות האיש שלשה ראשים ויתן שופרות ביד כלם וכדים
 17 ריקים ולפיתים בתוך הכדים: ויאמר אליהם ממני תראו וכן תעשו והנה אנכי
 18 בא בקצה המחנה והיה כאשר אעשה כן תעשון: ותקעתי בשופר אנכי וכל אשר
 אתי ותקעתם בשופרות גם אתם סביבות כל המחנה ואמרתם ליהוה ולגדעון:
 19 ויבא גדעון ומאה יהאיש אשר אתו בקצה המחנה ראש האשמרת התיכונה אך
 כ הקם הקימו את השומרים ויתקעו בשופרות ונפוץ הכדים אשר בידם: ויתקעו
 שלשת הראשים בשופרות וישברו הכדים ויחזיקו ביד שמאלם בלפיתים וביד
 21 ימנם השופרות לתקוע ויקראו ליהוה ולגדעון: ויעמדו איש תחתיו סביב
 22 למחנה וייקץ כל המחנה וירעו ויניסו: ויתקעו שלש המאות השופרות וישם
 10 יהוה את חרב איש ברעהו בכל המחנה וינס המחנה עד בית השפה צרדיתה
 23 ועד שפת אכל מחולה על טבת: ויצעק איש ישראל מנפתלי ומן אשר זמן כל
 24 מנשה וירדפו אחרי מדין: ומלאכים שלח גדעון בכל הר אפרים לאמר רדו
 לקראת מדין ולכדו להם את המים עד בית ברה ואת הירדן ויצעק כל איש
 כה אפרים וילכדו את המים עד בית ברה ואת הירדן: וילכדו שני שרי מדין את
 15 עזירב ואת זאב ויהרגו את עזירב בצור עזירב ואת זאב הרגו בקרב זאב וירדפו
 את- מדין וראש עזירב וזאב הביאו אל גדעון מעבר לירדן:
 8,א ויאמרו אליו איש אפרים מה הדבר הזה עשית לנו לבלתי קראת לנו כי
 2 הלכת להלחם במדין ויריבון אותו בתוקה: ויאמר אליהם מה עשיתי עתה ככם
 3 הלא טוב עללות אפרים מבציר אביעור: בידכם נתן אלהים את שרי מדין את
 20 עזירב ואת זאב ומה יללתי עשות ככם אז רפתה רוחם מעליו בדברו הדבר
 הזה:
 4 ויבא גדעון הירדנה הוא ושלש מאות האיש אשר אתו ענפים וראיפים:
 ה ויאמר לאנשי סבות תנו נא פקרות לחם לעם אשר ברגלי כי ענפים הם ואנכי
 6 ריודף אחרי זבח וצלמנע מלכי מדין: ויאמרו שרי סבות הכף זבח וצלמנע
 7 עתה בידך כי נתן לצבאך לחם: ויאמר גדעון לכן בתת יהוה את זבח ואת
 25 צלמנע בידי ודשתי את בשרכם את קוצי המדבר ואת הברקנים:
 8 ויעל משם פנואל וידבר אליהם כזאת ויענו אותו אנשי פנואל כאשר ענו
 9 אנשי סבות: ויאמר גם לאנשי פנואל לאמר בשובי בשלום אתן את המגדל
 הזה:
 י וזבח וצלמנע בקרקר ומחניהם עמם כחמשת עשר אלף כל הנותרים מכל
 30 מחנה בני קדם והגופלים מאה ועשרים אלף איש שולף חרב: ויעל גדעון
 דרך מקדם לנכח וינבחה ויך את המחנה והמחנה היה
 12 בטח: ויניסו זבח וצלמנע וירדף אחריהם וילכד את שני מלכי מדין את זבח
 13 ואת צלמנע וכל המחנה החריד: וישב גדעון בן יואש מן המלחמה
 14: וילכד נער מאנשי סבות וישאלהו ויכתב אליו את שרי סבות ואת זקניה
 35 טו שבעים ושבעה איש: ויבא אל אנשי סבות ויאמר הנה זבח וצלמנע אשר חרפתם
 16 אותי לאמר הכף זבח וצלמנע עתה בידך כי נתן לאנשיך הענפים לחם: ויקח
 את זקני העיר ואת קוצי המדבר ואת הברקנים וידיש בהם את אנשי סבות:
 18,17 ואת מגדל פנואל נתן ויהרג את אנשי העיר: ויאמר אל זבח ואל צלמנע מי
 40 איפוא האנשים אשר הרגתם בתבור ויאמרו כמוהם ככל אחד כתאר בני
 19 המלך: ויאמר אחי בני אמי הם חי יהוה לו החיתם אותם לא הרגתי אתכם:
 כ ויאמר ליתר בכורו קום הרג אותם ולא שלף הנער חרבו כי ירא כי עודנו נער:

- וַיֹּאמֶר זִבְחָה וְצִלְמֶנֶץ קוֹם אִתָּהּ וּפְגַע בָּנוּ כִּי כְּאִישׁ נְבוֹרָתוֹ וַיִּקֶּם גִּדְעוֹן וַיַּהַרְגֵם אֶת 8,21
 זִבְחָה וְאֶת צִלְמֶנֶץ וַיִּקַּח אֶת הַשְּׁהֲלָנִים אֲשֶׁר בְּצִנְאִירֵי גְמִלְיָהֶם:
 וַיֹּאמְרוּ אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֵל גִּדְעוֹן מִשָּׁל בָּנוּ גַם אִתָּהּ גַם בִּנְךָ גַם בֶּן בְּנֶכֶד כִּי 22
 הוֹשַׁעְתָּנוּ מִיַּד מִדְיָן: וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵיהֶם גִּדְעוֹן לֹא אֲמַשֵּׁל אֲנִי בָכֶם וְלֹא יִמְשַׁל בָּנִי בָכֶם 23
 יְהוֹה יִמְשַׁל בָּכֶם: 5
 וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵיהֶם גִּדְעוֹן אֲשֶׁלָּה מִכֶּם שְׂאֵלָה וְתָנוּ לִי אִישׁ נֹזֵם שְׁלָלוּ כִּי נֹזֵם 24
 זֶה־בֵּן לָהֶם כִּי יִשְׁמַעְעָלִים הֵם: וַיֹּאמְרוּ נָתַן וַיִּפְרְשׁוּ אֶת הַשְּׁמָלָה וַיִּשְׁלִיכּוּ שָׁמָּה 25
 אִישׁ נֹזֵם שְׁלָלוּ: וַיְהִי מִשְׁקַל נֹזֵם הַזֶּה־בֵּן אֲשֶׁר שָׂאֵל אֵלָּף וְשֶׁבַע מֵאוֹת וְהֵב לִבְדֹּ 26
 מִן הַשְּׁהֲלָנִים וְהַנְּטִיפוֹת וּבְגָדֵי הָאֲרָגָמָן שֶׁעַל מַלְכֵי מִדְיָן וְלִבְדֹּ מִן הָעֲנָקוֹת אֲשֶׁר 27
 בְּצִנְאִירֵי גְמִלְיָהֶם: וַיַּעַשׂ אֲוִיתוֹ גִּדְעוֹן לְאֶפֶד וַיִּצַּג אֲוִיתוֹ בַּעֲרִיו בְּעֶפְרָה וַיִּזְנוּ כָּל יִשְׂרָאֵל 10
 אַחֲרָיו שֵׁם וַיְהִי לְגִדְעוֹן וּלְבִיתוֹ לְמוֹקֵשׁ: וַיִּפְגַּע מִדְיָן לִפְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא יִסְפוּ 28
 לְשַׂאת רֹאשָׁם וּתְשַׁקֵּם הָאָרֶץ אַרְבָּעִים שָׁנָה בִּימֵי גִדְעוֹן:
 וַיֵּלֶךְ יִרְבֶּעֶל בֶּן יוֹאָשׁ וַיֵּשֶׁב בְּבֵיתוֹ: וּלְגִדְעוֹן הָיוּ שִׁבְעִים בָּנִים יוֹצֵאֵי יָרֵכוֹ כִּי 29
 נָשִׁים רַבּוֹת הָיוּ לוֹ: וּפִילָגְשׁוֹ אֲשֶׁר בָּשָׁבָם יִלְדָה לוֹ גַם הָיָא בֶּן וַיִּשֶׁם אֶת שְׁמוֹ 31
 אֲבִימֶלֶךְ: וַיָּמָת גִּדְעוֹן בֶּן יוֹאָשׁ בְּשִׁיבָה טוֹבָה וַיִּקְבֵּר בְּקִבְרֵי יוֹאָשׁ אָבִיו בְּעֶפְרָה: 15
 וַיְהִי כֹאֲשֶׁר מָת גִּדְעוֹן וַיָּשׁוּבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּזְנוּ אַחֲרֵי הַבַּעֲלִים וַיִּשְׁמְצוּ לָהֶם בַּעַל 33
 בְּרִית לֵאלֹהִים: וְלֹא זָכְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת יְהוֹה אֱלֹהֵיהֶם הַמַּצִּיל אוֹתָם מִיַּד כָּל 34
 אֹיְבֵיהֶם מִסָּבִיב: וְלֹא עָשׂוּ חֶסֶד עִם בֵּית יִרְבֶּעֶל כְּכֹל הַטּוֹבָה אֲשֶׁר עָשָׂה עִם יִשְׂרָאֵל: 16
 20
 וַיֵּלֶךְ אֲבִימֶלֶךְ בֶּן יִרְבֶּעֶל שָׂכְמָה אֶל אָחִיו אָמֹן וַיְדַבֵּר אֵלֵיהֶם וְאֵל כָּל מִשְׁפַּחַת 9,1
 בֵּית אָבִי אָמֹן לֵאמֹר: דַּבְּרוּ נָא בְּאָזְנִי כָּל בַּעֲלֵי שָׂכָם מִה טוֹב לָכֶם הִמְשַׁל בָּכֶם 2
 שִׁבְעִים אִישׁ כָּל בְּנֵי יִרְבֶּעֶל אִם מִשָּׁל בָּכֶם אִישׁ אֶחָד וּזְכַרְתֶּם כִּי עֲצַמְכֶם וּבִשְׂרָכֶם 3
 אֲנִי: וַיִּדְּבְרוּ אָחִיו אָמֹן עֲלָיו בְּאָזְנֵי כָּל בַּעֲלֵי שָׂכָם אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּצַּח 4
 לָבָם אַחֲרֵי אֲבִימֶלֶךְ כִּי אָמְרוּ אַחֲזִינוּ הוּא: וַיִּתְּנוּ לוֹ שִׁבְעִים כֶּסֶף מִכֵּית בַּעַל בְּרִית 25
 וַיִּשְׁכַּר בָּהֶם אֲבִימֶלֶךְ אֲנָשִׁים רַקִּים וּפְוִיחִיּוֹת וַיִּלְכוּ אַחֲרָיו: וַיָּבֹא בֵּית אָבִיו 5
 עֶפְרָתָה וַיַּהַרְגֵם אֶת אָחִיו בְּנֵי יִרְבֶּעֶל שִׁבְעִים אִישׁ עַל אַבְנָן אַחַת וַיִּתֵּר יוֹתָם בֶּן 6
 יִרְבֶּעֶל הַקָּמֶן כִּי נִחְבָּא: וַיֵּאֲסֹפוּ כָּל בַּעֲלֵי שָׂכָם וְכָל בֵּית מְלֹאָא וַיִּלְכוּ וַיִּמְלִיכוּ אֶת 30
 אֲבִימֶלֶךְ לְמֶלֶךְ עִם אֶלּוֹן הַמִּצְבֵּה אֲשֶׁר בְּשָׂכָם: וַיִּגִּדּוּ לְיוֹתָם וַיֵּלֶךְ וַיַּעֲמֵד 7
 בְּרֹאשׁ הַר גִּרָּזִים וַיִּשָּׂא קוֹלוֹ וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר לָהֶם שְׁמַעוּ אֵלַי בַּעֲלֵי שָׂכָם וַיִּשְׁמַע 31
 אֲלֵיכֶם אֱלֹהִים: הַלֹּךְ הִלְכּוּ הָעֲצִים לְמֹשֶׁה עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר מֶלֶךְ עָלֵינוּ: 8
 וַיֹּאמֶר לָהֶם הָיִיתָ הֵיחָדְלָתִי אֶת דְּשָׁנִי אֲשֶׁר בְּ- יִכְבְּדוּ אֱלֹהִים וְאֲנָשִׁים וְהִלְכָתִי 9
 לְנוֹעַ עַל הָעֲצִים: וַיֹּאמְרוּ הָעֲצִים לְתַאֲנָה לֵכִי אֶת מְלָכִי עָלֵינוּ: וְתֹאמַר לָהֶם 11,1
 הַתַּאֲנָה הֵיחָדְלָתִי אֶת מְתָקִי וְאֶת תְּנוּבָתִי הַטּוֹבָה וְהִלְכָתִי לְנוֹעַ עַל הָעֲצִים:
 וַיֹּאמְרוּ הָעֲצִים לְגַפְּנָן לֵכִי אֶת מְלָכִי עָלֵינוּ: וְתֹאמַר לָהֶם הַגִּפְּנָן הֵיחָדְלָתִי אֶת 13,12
 תִּירוֹשֵׁי הַמִּשְׁמָחָה אֱלֹהִים וְאֲנָשִׁים וְהִלְכָתִי לְנוֹעַ עַל הָעֲצִים: וַיֹּאמְרוּ כָּל הָעֲצִים אֶל 14
 הָאֶמֶד לֵךְ אִתָּהּ מֶלֶךְ עָלֵינוּ: וַיֹּאמֶר הָאֶמֶד אֶל הָעֲצִים אִם בָּאֵמֶת אַתֶּם מִיִּשְׁחִים 15
 אֲוִיתִי לְמֶלֶךְ עָלֵיכֶם בָּאוּ חֲסוֹ בְּצִלִּי וְאִם אֵין תַּצֵּא אֶשׁ מִן הָאֶמֶד וְתֹאכַל אֶת 16
 אֲרֹזֵי הַלְּבָנוֹן: וְעַתָּה אִם בָּאֵמֶת וּבְתִמִּים עֲשִׂיתֶם וְתִמְלִיכוּ אֶת אֲבִימֶלֶךְ וְאִם טוֹבָה 17
 עֲשִׂיתֶם עִם יִרְבֶּעֶל וְעִם בֵּיתוֹ וְאִם כְּגִמּוּל יָדָיו עֲשִׂיתֶם לוֹ: אֲשֶׁר נָלַחַם אֲבִי עָלֵיכֶם 40
 וַיִּשְׁלַךְ אֶת נַפְשׁוֹ מִגִּדְעוֹן וַיִּצַּל אֶתְכֶם מִיַּד מִדְיָן: וְאַתֶּם קָמַתֶּם עַל בֵּית אָבִי הַיּוֹם 18
 וְתַהַרְגוּ אֶת בְּנֵי שִׁבְעִים אִישׁ עַל אַבְנָן אַחַת וְתִמְלִיכוּ אֶת אֲבִימֶלֶךְ בֶּן אָמֹן עַל

- 7,16 ויחץ את שלש מאות האיש שלשה ראשים ויתן שופרות ביד כלם וכדים
 17 ריקים ולפידים בתוך הכדים: ויאמר אליהם ממני תראו וכן תעשו והנה אנכי
 18 בא בקצה המחנה והיה כאשר אעשה כן תעשון: ותקעתי בשופר אנכי וכל אשר
 אתי ותקעתם בשופרות גם אתם סביבות כל המחנה ואמרתם ליהוה ולגדעון:
 19 ויבא גדעון ומאה יהאיש אשר אתו בקצה המחנה ראש האשמרת התיכונה אך
 כ הקם הקימו את השומרים ויתקעו בשופרות ונפוץ הכדים אשר בידם: ויתקעו
 20 שלשת הראשים בשופרות וישברו הכדים ויחזיקו ביד שמאלם בלפידים וביד
 21 ימנם השופרות לתקוע ויקראו ליהוה ולגדעון: ויעמדו איש תחתיו סביב
 22 למחנה ויטקין כל המחנה וירעו ויניסו: ויתקעו שלש המאות השופרות וישם
 10 יהוה את חרב איש ברעהו וינס המחנה וינס המחנה עד בית השפה צרדיתה
 23 עד שפת אכל מחולה על ספת: ויצעק איש ישראל מנפתלי ומן אשר ומן כל
 24 מנשה וירדפו אחרי מדין: ומלאכים שלח גדעון בכל הר אפרים לאמר רדו
 לקראת מדין ולכדו להם את המים עד בית ברה ואת הירדן ויצעק כל איש
 כה אפרים וילכדו את המים עד בית ברה ואת הירדן: וילכדו שני שרי מדין את
 15 עורב ואת זאב ויהרגו את עורב בצור עורב ואת זאב הרגו בקרב זאב וירדפו
 את- מדין וראש עורב וזאב הביאו אל גדעון מעבר לירדן:
 8,א ויאמרו אליו איש אפרים מה הדבר הזה עשית לנו לבלתי קראת לנו כי
 2 הלכת להלחם במדין ויריבון אתו בתוקה: ויאמר אליהם מה עשיתי עתה ככם
 3 הלא טוב עללות אפרים מבציר אביעזר: בידכם נתן אלהים את שרי מדין את
 20 עורב ואת זאב ומה יכלתי עשות ככם אז רפתה רוחם מעליו בדברו הדבר
 הזה:
 4 ויבא גדעון הירדנה הוא ושלש מאות האיש אשר אתו ענפים וראידיפים:
 ה ויאמר לאנשי סבות תנו נא פקרות לחם לעם אשר ברגלי כי ענפים הם ואנכי
 6 הירדף אחרי זבח וצלמנע מלכי מדין: ויאמר-ו שרי סבות הכף זבח וצלמנע
 7 עתה בידך כי נתן לצבאך לחם: ויאמר גדעון לכן בתת יהוה את זבח ואת
 25 צלמנע בידי ודשתי את בשרכם את קוצי המדבר ואת הברקנים:
 8 ויעל משם פנואל וידבר אליהם כזאת ויענו אתו אנשי פנואל כאשר ענו
 9 אנשי סבות: ויאמר גם לאנשי פנואל לאמר בשובי בשלום אתך את המגדל
 הזה:
 י וזבח וצלמנע בקרקר ומחניהם עמם כחמשת עשר אלף כל הנותרים מכל
 30 מחנה בני קדם והנופלים מאה ועשרים אלף איש שולף חרב: ויעל גדעון
 דרך מקדם לגב ויגבהה ויך את המחנה והמחנה היה
 12 בטח: ויניסו זבח וצלמנע וירדף אחריהם וילכד את שני מלכי מדין את זבח
 13 ואת צלמנע וכל המחנה החריד: וישב גדעון בן יואש מן המלחמה
 14 וילכד נער מאנשי סבות וישאלהו ויכתב אליו את שרי סבות ואת זקניה
 35 שבעים ושבעה איש: ויבא אל אנשי סבות ויאמר הנה זבח וצלמנע אשר חרפתם
 16 אותי לאמר הכף זבח וצלמנע עתה בידך כי נתן לאנשיך הענפים לחם: ויקח
 את זקני העיר ואת קוצי המדבר ואת הברקנים וידיש בהם את אנשי סבות:
 18,17 ואת מגדל פנואל נתן ויהרג את אנשי העיר: ויאמר אל זבח ואל צלמנע מי
 40 איפוא האנשים אשר הרגתם בתבור ויאמרו כמוך כמוהם כל אחד כתאר בני
 19 המלך: ויאמר אחי בני אמי הם חי יהוה לו החיתם אותם לא הרגתי אתכם:
 כ ויאמר ליתר בכורו קום הרג אותם ולא שלף הנער חרבו כי ירא כי עורגו נער:

- וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ מִי עָשָׂה הַדָּבָר הַזֶּה וַיִּדְרְשׁוּ וַיִּבְקְשׁוּ וַיֹּאמְרוּ גִדְעוֹן בֶּן יוֹאֵשׁ²⁹ 6
 עָשָׂה הַדָּבָר הַזֶּה: וַיֹּאמְרוּ אֲנָשֵׁי הָעִיר אֶל יוֹאֵשׁ הֲצֵא אֶת בִּנְךָ וַיָּמָת כִּי נָתַן אֶת ל
 מִזְבֵּחַ הַבַּעַל וְכִי כָרַת הָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר עָלָיו: וַיֹּאמֶר יוֹאֵשׁ לְכָל אֲשֶׁר עֲמָדוֹ עָלָיו³¹
 הָאֵתָם תִּרְיֹכֶן לְבַעַל אִם אַתֶּם תּוֹשִׁיעוֹן אֶתְּכֶם אֲשֶׁר יָרִיב לָּו יוֹמָת עַד הַבֹּקֶר אִם⁵
 אֱלֹהִים הוּא יִרְבֶּה לֹא: וַיִּקְרָא לֹו בַּיּוֹם הַהוּא יִרְבַּעַל לֹאמַר יִרְבֶּה בֹו הַבַּעַל כִּי נָתַן³²
 אֶת מִזְבְּחֹו:
 וְכָל מִדְּיָן וְעַמְלָק וּבְנֵי קָדָם נֹאסְפֻ יָחִדּוּ וַיַּעֲבְרוּ וַיַּחֲנוּ בְּעֶמֶק יִזְרְעֵאל: וְרוּחַ³⁴⁻³³
 יְהוָה לָבָשָׁה אֶת גִּדְעוֹן וַיִּתְקַע בְּשׁוֹפָר וַיִּזְעַק אֲבִיעִזָּר אַחֲרָיו: וּמַלְאכִים שָׁלַח בְּכָל לֵה
 מִנְּשָׁה וַיִּזְעַק גַּם הוּא אַחֲרָיו וּמַלְאכִים שָׁלַח בְּאֲשֶׁר וּבִזְבוּלָן וּבְנַפְתָּלִי וַיַּעֲלֹ¹⁰
 לְקִרְיָתָם:
 וַיֹּאמֶר גִּדְעוֹן אֶל הָאֱלֹהִים אִם יִשְׁךָ מוֹשִׁיעַ בְּיָדִי אֶת יִשְׂרָאֵל כְּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ:³⁶
 הִנֵּה אֲנֹכִי מַצִּיג אֶת גִּזְתְּ הַצֹּמֵר בְּגֵרָן אִם טַל יִהְיֶה עַל הַגֶּזֶה לְבִדָּה וְעַל כָּל הָאָרֶץ³⁷
 חָרֵב וַיִּדְעֹתִי כִּי תוֹשִׁיעַ בְּיָדִי אֶת יִשְׂרָאֵל כְּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ: וַיְהִי כֵן וַיִּשְׁכֶּם מִמָּחֶרֶת³⁸
 וַיִּזְרֹר אֶת הַגֶּזֶה וַיִּמָּץ טַל מִן הַגֶּזֶה מִלֵּילָה: וַיֹּאמֶר גִּדְעוֹן אֶל הָאֱלֹהִים³⁹
 אֵל יְחִיר אֲפָךְ בִּי וְאִדְּבָרָה אֶךְ הַפֶּעַם אֲנִסָּה נָא רַק הַפֶּעַם בְּגִזְתְּ יְהִי נָא חָרֵב יְעִיל¹⁵
 הַגֶּזֶה לְבִדָּה וְעַל כָּל הָאָרֶץ יִהְיֶה טַל: וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים כֵּן בְּלִילָה הַהוּא וַיְהִי חָרֵב
 יְעִיל הַגֶּזֶה לְבִדָּה וְעַל כָּל הָאָרֶץ יִהְיֶה טַל:
 וַיִּשְׁכֶּם יִרְבַּעַל הוּא גִדְעוֹן וְכָל הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ וַיַּחֲנוּ עַל עֵין חָרֹד וּמַחֲנֶה א.⁷
 מִדְּיָן הָיָה * מִצְפּוֹן לְגִבְעַת הַמּוֹרָה * וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל גִּדְעוֹן רַב הָעָם אֲשֶׁר²
 אַתָּה מַתִּית אֶת מִדְּיָן בְּיָדֶם כֵּן יִתְפָּאֵר עָלַי יִשְׂרָאֵל לֹאמַר יְדִי הוֹשִׁיעָה לִּי: וַעֲתָה³
 קִרָּא נָא בְּאוֹזְנֵי הָעָם לֹאמַר מִי יֵרָא וַחֲרָד יֵשֶׁב * * * * * וַיֵּשֶׁב מִן
 הָעָם עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם אֲלָף וְעֶשְׂרֵת אֲלָפִים נִשְׁאָרוּ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל גִּדְעוֹן עוֹד הָעָם⁴
 רַב הַרְדָּה אוֹתָם אֶל הַמַּיִם וַאֲצַרְפְּנוּ לָךְ שָׁם וְהָיָה אֲשֶׁר אָמַר אֵלֶיךָ זֶה יֵלֶךְ אַתָּה
 הוּא יֵלֶךְ אַמָּךְ וְכָל אֲשֶׁר אָמַר אֵלֶיךָ זֶה לֹא יֵלֶךְ עִמָּךְ הוּא לֹא יֵלֶךְ: וַיּוֹרֵד אֶת ה
 הָעָם אֶל הַמַּיִם וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל גִּדְעוֹן כָּל אֲשֶׁר יֵלֶךְ בְּלִשְׁוֹנוֹ מִן הַמַּיִם כְּאֲשֶׁר יֵלֶךְ²⁵
 הַכָּל תִּצְיֹן אוֹתוֹ לְבַד וְכָל אֲשֶׁר יִכְרַע עַל בְּרִכְיוֹ לִשְׁתוֹת * תִּצְיֹן אוֹתוֹ לְבַד *:
 וַיְהִי מִסְפַּר הַמַּלְקָקִים * שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אִישׁ וְכָל יֵתֵר הָעָם כָּרְעוּ עַל בְּרִכְיָהֶם לִשְׁתוֹת⁶
 מִיַּם * * * * *: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל גִּדְעוֹן בְּשֹׁלֶשׁ מֵאוֹת הָאִישׁ הַמַּלְקָקִים אוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם⁷
 וְנִתְּתִי אֶת מִדְּיָן בְּיָדְךָ וְכָל הָעָם יֵלְכוּ אִישׁ לְמִקְוֵמוֹ: וַיִּקְחוּ אֶת כִּידֹ * הָעָם בִּידֵם⁸
 וְאֶת שׁוֹפְרֵיהֶם וְאֶת כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל שָׁלַח אִישׁ לְאַהֲלָיו וּבְשֹׁלֶשׁ מֵאוֹת הָאִישׁ³⁰
 הַחוּצִיק וּמַחֲנֶה מִדְּיָן הָיָה לוֹ מִתַּחַת בְּעֶמֶק:
 וַיְהִי בְּלִילָה הַהוּא וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוָה קוּם רֵד בְּמַחֲנֶה כִּי נִתְּתִי בְיָדְךָ: וְאִם⁹
 יֵרָא אֶתְּךָ לִרְדֹת רֵד אִתָּה וּפְרָה נַעֲרָךְ אֶל הַמַּחֲנֶה: וּשְׁמַעַת מָה יִדְּבָרוּ וְאַחֵר¹¹
 תַּחֲזֹקְנָה יְדֶיךָ וַיִּרְדֹת בְּמַחֲנֶה וַיִּרֶד הוּא וּפְרָה נַעֲרֹו אֶל קֶצֶה הַחֲמִשִּׁים אֲשֶׁר
 בְּמַחֲנֶה: וּמִדְּיָן וְעַמְלָק וְכָל בְּנֵי קָדָם נִזְפְּלִים בְּעֶמֶק קָאֲרָבָה לְרֹב וּלְגִמְלִיהֶם אֵין¹²
 מִסְפָּר כָּחוֹל שְׁעַל שְׁפַת הַיָּם לְרֹב: וַיָּבֹא גִדְעוֹן וְהָנָה אִישׁ מִסְפָּר לְרַעְהוֹ חֲלוּם¹³
 וַיֹּאמֶר הִנֵּה חֲלוּם חֲלָמְתִי וְהָנָה צִלְּאֵל לֶחֶם שְׁעָרִים מִתְּהַפֵּךְ בְּמַחֲנֶה מִדְּיָן וַיָּבֹא
 עַד הָאֵהָל וַיִּפְּחוּ וַיִּהַפְּכוּ לְמַעֲלָה * * * * *: וַיַּעַן רַעְהוֹ וַיֹּאמֶר אֵין זֹאת בְּלִתִּי אִם חָרֵב¹⁴
 גִּדְעוֹן בֶּן יוֹאֵשׁ אִישׁ יִשְׂרָאֵל נָתַן הָאֱלֹהִים בְּיָדוֹ אֶת מִדְּיָן וְאֶת כָּל הַמַּחֲנֶה: וַיְהִי¹⁵
 כַּשְׁמֹעַ גִּדְעוֹן אֶת מִסְפַּר הַחֲלוּם וְאֶת שְׁבָרוֹ וַיִּשְׁתַּחוּ וַיֵּשֶׁב אֶל מַחֲנֶה יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר⁴⁰
 קוּמוּ כִּי נָתַן יְהוָה בְּיָדְכֶם אֶת מַחֲנֶה מִדְּיָן:

וואו-הביך- כצאת השמש בנגברתו

5,31 כן יאבדו כל אויביך יהוה

ותשקט הארץ ארבעים שנה:

5

- 6,2.א ויעשו בני ישראל הרע בעיני יהוה ויתנם יהוה ביד מדין שבע שנים: ותעז
יד מדין על ישראל מפני מדין עשו להם בני ישראל את המנהרות אשר בהרים
3 ואת המערות ואת המצודות: והיה אם זרע ישראל ועלה מדין ועמלק ובני קדם
4 ועלו עליו: ויחנו עליהם וישחיתו את יבול הארץ עד בואך עזה ולא ישאירו
ה מקיה בישראל ושה ושור וחמור: כי הם ומקניהם יעלו ואהליהם ייבאו כני
6 תארבה לרב ולהם ולגמליהם אין מספר ויבאו בארץ לשחתה: וידל ישראל מאד
7 מפני מדין ויועקו בני ישראל אל יהוה: ויהי כי זעקו בני ישראל אל יהוה על
8 אדות מדין: וישלח יהוה איש נביא אל בני ישראל ויאמר להם כה אמר יהוה
9 אלהי ישראל אנכי העליתי אתכם ממצרים ואוציא אתכם מבית עבדים: ואציל
אתכם מיד מצרים ומיד כל לוחציכם ואגרש אותם מפניכם ואתנה לכם את
י ארצם: ואמרה לכם אני יהוה אלהיכם לא תיראו את אלהי האמרי אשר אתם
יושבים בארצם ולא שמעתם בקולי:
11 ויבא מלאך יהוה וישב תחת האלה אשר בעפרה אשר ליוזאש אבי העזרי
12 וגדעון בנו חיבט חטים בבת להנים מפני מדין: וירא אליו מלאך יהוה ויאמר
13 אליו יהוה עמך גבור החיל: ויאמר אליו גדעון בי אדני ויש יהוה עמנו ולמה
מצאתנו כל זאת ואת זאת כל נפלאותיו אשר ספרו לנו אבותינו לאמר הלא ממצרים
14 העלנו יהוה ועתה נטשנו יהוה ויתננו בכף מדין: ויפן אליו יהוה ויאמר לך
טו בלחך זה והושעת את ישראל מכף מדין הלא שלחתך: ויאמר אליו בי אדני
16 במה אושיע את ישראל הנה אלפי הדל במנשה ואנכי הצעיר בבית אבי: ויאמר
17 אליו יהוה כי אהיה עמך והפית את מדין כאיש אחד: ויאמר אליו אם נא
18 מצאתי חן בעיניך ועשית לי אות שאתה תמדבר עמי: אל נא תמש מזה עד
ביואי אליך והוצאתי את מנחתי והנחתי לפניך ויאמר אנכי אשב עד שובך:
19 וגדעון בא ויעש גדי עזים ואיפת קמח מצות הבשר שם בסל והמרק שם בפרור
כ ויוצא אליו אל תחת האלה ויגש: ויאמר אליו מלאך יהוה קח את הבשר ואת
21 המצות והנח אל הסלע הקל ואת המרק שפך ויעש כן: וישלח מלאך יהוה את
קצה המושענת אשר בידו ויגע בבשר ובמצות ותעל האש מן הצור ותאכל את
22 הבשר ואת המצות ומלאך יהוה הלך מעיניו: וירא גדעון כי מלאך יהוה הוא
23 ויאמר גדעון אהה אדני יהוה כי על כן ראיתי מלאך יהוה פנים אל פנים:
24,23 ויאמר לו יהוה שלום לך אל תירא לא תמות: ויבן שם גדעון מזבח ליהוה
ויקרא לו יהוה שלום עד היום הזה עודנו בעפרת אבי העזרי:
כה ויהי בלילה ההוא ויאמר לו יהוה קח את הפר השמן אשר לאביך . . .
26 תכרת: ובנית מזבח ליהוה אלהיך על ראש המעוז הזה במערכה ולקחת את
27 הפר השמן והעלית עלה בעצי האשרה אשר תכרת: ויקח גדעון עשרה אנשים
מעבדיו ויעש כאשר דבר אליו יהוה ויהי כאשר ירא את בית אביו ואת אנשי
28 העיר מעשות יומם ויעש לילה: וישכימו אנשי העיר בבקר והנה גתן מזבח
הבעל והאשרה אשר עליו כרתה ואת הפר השמן העלה על המזבח הבנוי:

- 5,17 גָּלַעַד בַּעֲבֵר הִירְדֵּן שָׁכַן
וְדָן לְמַה יִּגְוֹר אֲנִיּוֹת
אֲשֶׁר יֵשֵׁב לַחֹף יָמִים
וְעַל מִקְרָצֵיו יִשְׁכְּנוּ:
- 5 18 וְזֹלָן עִם חֶרֶף נִפְשׁוּ לְמוֹת
וּנִפְתְּלִי עַל מְרוֹמֵי שָׂדֶה:
19 בָּאוּ מַלְכִּים נִלְחָמוּ
אִזּוּ נִלְחָמוּ מַלְכֵי כְנָעַן
בַּתְּעַנָּךְ עַל מִי מִגְדֹּן
10 קָצַע כֶּסֶף לֹא לִקְחוּ:
כ מִן שָׁמַיִם נִלְחָמוּ הַכּוֹכָבִים
מִמִּסְלֹתָם נִלְחָמוּ עִם סִיסְרָא:
21 נָחַל קִישׁוֹן גִּרְפָּם
נָחַל יְקֻדְמוֹמִים נָחַל קִישׁוֹן
15 יִתְדַרְכִּי נִפְשֵׁי עֲוֹ:
22 אִזּוּ יִהְיֶה־לִּי עֶקְבִי סוֹס
מִן־הָרֹת דְּהָרוֹת אֲבִירָיו:
23 אֲבִירוֹ מְרוֹז אָמַר מֶלֶאךְ יְהוָה
20 אֲרוֹר יִישָׁבֵיָהּ
כִּי לֹא בָאוּ לַעְזֹרֶת יְהוָה
לַעְזֹרֶת יְהוָה בְּגִבּוֹרִים:
24 תִּבְרַךְ מְנַשִּׁים יַעֲלֶ֑ב
מְנַשִּׁים בָּאֵהֶל תִּבְרַךְ:
25 כֹּה מִיִּם שָׁאֵל חֶלֶב נִתְּנָה
בְּסָפֶל אֲדִירִים הִקְרִיבָה חֶמְאָה:
26 יְדָה לִיתֵּד תִּשְׁלַח־נָּה
וַיִּמְיֶנָה לְהִקְלֹמֹת עַמִּלִּים
וְהִלְמָהּ מַחֲקָה רֹאשׁוֹ
30 וּמַחֲצָה וַחֲלָפָה רִקְתּוּ:
27 בֵּין רִגְלֶיהָ כֶּרַע גָּפֶל שָׁכַב
בְּאֲשֶׁר כֶּרַע שָׁם גָּפֶל שָׁדוּד:
28 בְּעַד הַחֲלוֹן נִשְׁקָפָה וַתִּיַּבֵּב
אִם סִיסְרָא בַּעַד הָאֶשְׁנָב
35 מִדּוּעַ בִּישָׁשׁ רָכְבוֹ לְבוֹא
מִדּוּעַ אָחָר פַּעֲמֵי מַרְכָּבוֹתָיו:
29 חֲכָמוֹת שְׂרוּתֶיהָ תַּעֲנִי־נָה
אָף הִיא תִּשְׁיֵב אֲמִרָהּ לָהּ:
ל הֲלֹא יִמְצָאוּ יִחְלְקוּ שָׁלָל
40 רָחֵם רַחֲמָתָם לְרֹאשׁ גִּבּוֹר
שָׁלָל צִבְעִים לְסִיסְרָא
רַקְמָה רַקְמָתִים לְצִנְאָרִי . . .
- 5 אָמַר לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:
4 יְהוָה בְּצֹאתְךָ מִשְׁעִיר
בְּצִעְדְךָ מִשְׁדֶּה אָדוֹם
אֶרֶץ רַעֲשָׁה גַם שָׁמַיִם נִמְוָו
גַם עֲבִים נִטְפוּ מִיָּם:
ה הָרִים גָּזְלוּ מִפְּנֵי יְהוָה
מִפְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:
6 בִּימֵי שִׁמְשׁוֹר בֶּן עֲנָת
בִּימֵי יַעֲלֵ חֲדָלוּ יֶאֱרֹחֹת
וְהָיִלְכִי נְתִיבוֹת יִלְכוּ עֵקֶלְקֹלוֹת:
7 חֲדָלוּ פְרוֹזוֹן בִּישְׂרָאֵל * * * חֲדָלוּ
עַד שִׁקְמָתִי דְּבוּרָה
שִׁקְמָתִי אִם בִּישְׂרָאֵל:
8
מִן אִם יֵרָאֶה וְרֹמַח
בְּאַרְבָּעִים אֶלֶף בִּישְׂרָאֵל:
9 לְבִי לַחֲזוֹקֵי יִשְׂרָאֵל
הַמִּתְנַדְּבִים בְּעַם בְּרוּךְ יְהוָה:
י רִיבְכִי אֲתִיּוֹנוֹת צַהֲרוֹת
יִישָׁבֵי עַל יְמִדִּין וְהָיִלְכִי עַל דֶּרֶךְ
11 [וַיִּשְׁחָחוּ]:
שָׁם יִתְּנוּ צַדִּיקוֹת יְהוָה
צַדִּיקוֹת פְּרוֹזוֹנוֹ בִּישְׂרָאֵל
אִזּוּ יִרְדּוּ לְשַׁעְרִים עִם יְהוָה:
12 עוֹרֵי עוֹרֵי דְבוּרָה
עוֹרֵי עוֹרֵי דְבָרֵי שִׁיר
קוֹם בָּרֶק וְשִׁבְחָה שִׁבְחָךְ בֶּן אֲבִינָעָם:
13 אִזּוּ יִיָּרֵד יִשְׂרָאֵל יְבִאֲדִירִים
יָעִים יְהוָה יִיָּרֵד לִי בְּגִבּוֹרִים:
14 . . . אֲפָרִים
בְּנִימִין
מִנִּי מִכִּיר יִרְדּוּ מִחִיקָקִים
וּמִזְבוֹלָן מִיִּשְׁשִׁים בְּשִׁבְטֵי סִיפֵר:
טו וְשִׁירֵי יִשְׂרָאֵל עִם דְּבִיּוֹרָה
וּנִפְתְּלִי כֵן בָּרֶק
בַּעֲמָק שָׁלַח בְּרִגְלָיו
בַּפְּלָגוֹת רֹאבוֹן גְּדִלִים חֲקָרֵי לֵב:
16 לְמַה יִּשְׁבֹּת בֵּין הַמְּשָׁפְתִים
לִשְׁמַע שְׁרָקוֹת עֲדָרִים:

3. כל שמן וכל איש חיל ולא נמלט איש: ותכנע מואב ביום ההוא תחת יד ישראל ותשקט הארץ שמונים שנה:

31 ואחריו היה שמגר בן ענת ויד את פלשתים שש מאות איש במלמד הבקר ויושע גם הוא את ישראל:

- 4.2.א ויחסיפו בני ישראל לעשות הרע בעיני יהוה ואהוד מת: וימכרו יהוה ביד יבין מלך כנען אשר מלך בחצור ושר צבאו סיסרא והוא יושב בחרשת הגוים: ויצעקו בני ישראל אל יהוה כי תשע מאות רכב ברזל לו והוא לחץ את בני ישראל בחרקה עשרים שנה: ודבורה אשה נביאה אשת לפידות היא ישפטה את ישראל בעת ההיא: והיא יושבת תחת תמר דבורה בין הרמה ובין ביתאל בהר אפרים ויעלו אליה בני ישראל למשפט: ותשלח ותקרא לברק בן אבינעם מקדש נפתלי ותאמר אליו הלא צוה יהוה אלהי ישראל לך ומשכת בהר תבור ולקחת עמך עשרת אלפים איש מבני נפתלי ומבני זבולן: ומשכתי אליך אל נחל קישון את סיסרא שר צבא יבין ואת רכבו ואת המונו ונתתיהו בידך: ויאמר אליה ברק אם תלכי עמי והלכתי ואם לא תלכי עמי לא אלך: ותאמר הלך אלך עמך אפס כי לא תהיה תפארתך על הדרך אשר אתה הולך כי ביד אשה ימכר יהוה את סיסרא ותקם דבורה ותלך עם ברק קדשה: ויועק ברק את זבולן ואת נפתלי קדשה ויעל ברנליו עשרת אלפים איש ותעל עמו דבורה: וחבר הקיני נפרד מקין מבני חלב חיתן משה ויש אהלו עד אלון בצענים אשר את קדש: ויגידו לסיסרא כי עלה ברק בן אבינעם הר תבור: ויועק סיסרא את כל רכבו תשע מאות רכב ברזל ואת כל העם אשר אתו מחרשת הגוים אל נחל קישון: ותאמר דבורה אל ברק קום כי זה היום אשר נתן יהוה את סיסרא בידך הלא יהוה יצא לפניך וירד ברק מהר תבור ועשרת אלפים איש אחריו: ויהם יהוה את סיסרא ואת כל הרכב ואת כל המחנה: לפני ברק וירד סיסרא מעל המרכבה וינס ברנליו: וברק רדף אחרי הרכב ואחריו המחנה עד חרשת הגוים ויפל כל מחנה סיסרא לפי חרב לא נשאר עד אחד: וסיסרא גם ברנליו אל אהל יעל אשת חבר הקיני כי שלום בין יבין מלך חצור ובין בית חבר הקיני: ותצא יעל לקראת סיסרא ותאמר אליו סורה אדני סורה אלי אל תירא ויסר אליה האהלה ותכסהו בשמיכה: ויאמר אליה השקיני נא מעט מים כי צמאתי ותפתח את גאיך החלב ותשקהו ותכסהו: ויאמר אליה עמדי פתח האהל והיה אם איש יבא ושאלך ואמר היש פה איש ואמרת אין: ותקח יעל אשת חבר את יתר האהל ותשם את המקבת בידה ותביא אליו בליל ותתקע את היתד ברקתו ותצנח בארץ והוא גרדס יגיעף וימת: והנה ברק רודף את סיסרא ותצא יעל לקראתו ותאמר לו לך ואראך את האיש אשר אתה מבקש ויבא אליה והנה סיסרא גויפל מת והיתד ברקתו: ויכנע אלהים ביום ההוא את יבין מלך כנען לפני בני ישראל: ותלך יד בני ישראל הלך וקשה על יבין מלך כנען עד אשר הכריתו את יבין מלך כנען:

40

5.א ותשר דבורה וברק בן אבינעם ביום ההוא לאמר:

2 בפלע פרעות בישראל 5.3 שמעו מלכים האזינו ריזנים
בהתנדב עם ברכו יהוה: אנכי ליהוה אנכי אשירה

דרכי יהוה ללכת בם כאשר שמרו אבותם אם לא: וינח יהוה את הגוים האלה 2,23
לבית הורישם מהר לא נתנם ביד יהושע:

ואלה הגוים אשר הניח יהוה לנפות בם את ישראל את כל אשר לא ידעו 3,א
את כל מלחמות כנען: רק למען - דרות בני ישראל ללמדם מלחמה רק אשר 5
לפניהם לא ידעו: חמישה סרני פלשתים וכל הכנעני והצידני והחיתי וישוב הר 3
הלבנון מהר בעל חרמון עד לבוא חמת: ויהיו לנפות בם את ישראל לדעת 4
הישמעו את מצות יהוה אשר צוה את אבותם ביד משה: ובני ישראל ישבו ה
בקרב הכנעני החיתי והאמרי והפרזי והחזי והיבוסי: ויקחו את בנותיהם להם 6
לנשים ואת בנותיהם נתנו לבניהם ויעבדו את אלהיהם: 10

ויעשו בני ישראל את הרע בעיני יהוה וישכחו את יהוה אלהיהם ויעבדו 7
את הבעלים ואת האשרות: ויחר אף יהוה בישראל וימכרם ביד כושן רשעתים 8
מלך ארם נהרם ויעבדו בני ישראל את כושן רשעתים שמונה שנים: ויזעקו בני 15
ישראל אל יהוה ויקם יהוה מושיע לבני ישראל ויושיעם את עתניאל בן קנז אחי
כלב הקטן ממנו: ותחי עליו רוח יהוה וישפט את ישראל ויצא למלחמה ויתן
יהוה בידו את כושן רשעתים מלך ארם ותעו ידו על כושן רשעתים: ותשקט 11
הארץ ארבעים שנה

20

וימת עתניאל בן קנז: ויוסיפו בני ישראל לעשות הרע בעיני יהוה ויחזק 12
יהוה את עגלון מלך מואב על ישראל על כי עשו את הרע בעיני יהוה: ויאסף 13
אליו את בני עמון ועמלק וילך ויד את ישראל ויירש- את עיר התמרים: ויעבדו 14
בני ישראל את עגלון מלך מואב שמונה עשרה שנה: ויזעקו בני ישראל אל 25
יהוה ויקם יהוה מושיע את אהוד בן גרא בן ימיני איש אפר יד ימיני
וישלחו בני ישראל בידו מנחה לעגלון מלך מואב: ויעש לו אהוד חרב ולה שני 16
פיות גמדי ארכה ויחגר אותה מתחת למדידו על ירך ימינו: ויקרב את המנחה 17
לעגלון מלך מואב []: והיה כאשר כלה להקריב את המנחה וישלח את העם 18
נושאי המנחה: והוא שב מן הפסילים אשר את הגלגל ויאמר דבר סתר לי 30
אליך המלך ויאמר הם ויצאו מעליו כל העומדים עליו: ואהוד בא אליו והוא
יושב בעלית המקרה אשר לו לבדו ויאמר אהוד דבר אלהים לי אליך ויקם
מעל הכפא: וישלח אהוד את יד שמאלו ויקח את החרב מעל ירך ימינו ויתקעה 21
בבטנו: ויבא גם הנצב אחר הלהב ויסגר החלב בעד הלהב [א] כי לא שלף 22
החרב מבטנו: ויצא אהוד המסדרונה ויסגר דלתות העליה בעדו: והוא יצא 24,23
ועבדיו באו ויראו והנה דלתות העליה נעולות ויאמרו אך מים-יך הוא את
רגליו בחדר המקרה: ויחילו עד בוש והנה איננו פותח דלתות העליה ויקחו כה
את המקפת ופתחו והנה אדניהם גופל ארצה מת: ואהוד נמלט עד התמהמהם 26
והוא עבר את הפסילים וימלט השעירותה: והיה בבואו ויתקע בשופר בהר אפרים 27
וירדו עמו בני ישראל מן תהר והוא לפניהם: ויאמר אליהם רד-ו אחרי כי נתן 28
יהוה את אייביכם את מואב בידכם וירדו אחריו וילכדו את מעברות הירדן
למואב ולא נתנו איש לעבר: ויבן את מואב בעת ההיא כעשרת אלפים איש 29

I,29.28 ויהי כי חזק ישראל וישם את הכנעני למם והוריש לא הורישו: ואפרים לא הוריש את הכנעני היושב בגזר וישב הכנעני בקרבו בגזר:

ל זבולון לא הוריש את יושבי קמרון ואת יושבי גללל וישב הכנעני בקרבו
31 ויהיו למם: אשר לא הוריש את יושבי עכו ואת יושבי צידון ואת אחלב ואת
32 אכזיב ואת חלבה ואת אפיק ואת רחוב: וישב האשרי בקרב הכנעני וישבי הארץ
33 כי לא הורישו: נפתלי לא הוריש את יושבי בית שמש ואת יושבי בית ענת
וישב בקרב הכנעני וישבי הארץ וישבי בית שמש ובית ענת היו להם
למם:

34.לה וילחצו האמרי את בני דן ההרה כי לא נתנו לרדת לעמק: ויואל האמרי
לשבת בהר חרם באילון ובשעלבים ותכבד יד בית יוסף ויהיו <להם> למם: 10
36 וגבול הארץ ממעלה עקרבם הסלע ומעלה:

2,א ויעל מלאך יהוה מן הגלגל אל יתאל ויאמר * * * יאעלה אתכם ממצרים
ואביא אתכם אל הארץ אשר נשבעתי לאבותיכם ואמר לא אפר בריתי אתכם
לעולם: ואתם לא תכרתו ברית ליושבי הארץ הזאת מובחותיהם תתצון ולא
15 שמעתם בקולי מה זאת עשיתם: וגם אמרתי לא אגרש אותם מפניכם והיו לכם
לצירים ולאחיהם יהיו לכם למוקש: ויהי כדבר מלאך יהוה את הדברים האלה
ה אל כל בני ישראל וישאו העם את קולם ויבכו: ויקראו שם המקום ההוא פכים
ויובחו שם ליהוה:

20

6 וישלח יהושע את העם וילכו בני ישראל איש לנחלתו לרשת את הארץ:
7 ויעבדו העם את יהוה כל ימי יהושע וכל ימי הזקנים אשר האריכו ימים אחרי
8 יהושע אשר ראו את כל מעשה יהוה הגדול אשר עשה לישראל: וימת יהושע
9 בן נון עבד יהוה בן מאה ועשר שנים: ויקברו אותו בנכול נחלתו בתמנת חרם
י בהר אפרים מצפון להר געש: וגם כל הדור ההוא נאספו אל אבותיו ויקם דור
אחר אחריהם אשר לא ידעו את יהוה וגם את המעשה אשר עשה לישראל:
12.11 ויעשו בני ישראל את הרע בעיני יהוה ויעבדו את הבעלים: ויעזבו את
יהוה אלהי אבותם המוציא אותם מארץ מצרים וילכו אחרי אלהים אחרים מאלהי
13 העמים אשר סביבותיהם וישתחוו להם ויכעיסו את יהוה: ויעזבו את יהוה
ויקטרו לבעל ולעשתרת:
14 ויחר אף יהוה בישראל ויתנם ביד שוים וישפו אותם וימכרם ביד אויביהם
טו מסביב ולא יכלו עוד לעמד לפני אויביהם: בכל אשר יצאו יד יהוה היתה במ
16 לרעה כאשר דבר יהוה וכאשר נשבע יהוה להם ויצר להם מאד: ויקם יהוה
35 שופטים ויושעו מיד שופטים: וגם אל שופטים לא שמעו כי זנו אחרי
17 אלהים אחרים וישתחוו להם סרו מדרך אשר הלכו אבותם לשמע מצות
18 יהוה לא עשו כן: וכי הקים יהוה להם שופטים והיה יהוה עם השופט
והושעם מיד אויביהם כל ימי השופט כי ינחם יהוה מנאקתם מפני לוחציהם
19 ודוחקיהם: והיה במות השופט ישובו והשחיתו מאבותם ללכת אחרי אלהים
40 אחרים לעבדם ולהשתחות להם לא הפילו מפעלליהם ומדרכם הקשה:
כ ויחר אף יהוה בישראל ויאמר יען אשר עברו הגוי הזה את בריתי אשר
21 צויתי את אבותם ולא שמעו לקולי: גם אני לא אוסיף להוריש איש מפניהם מן
22 הגוים אשר עזב יהושע וימת: למען נסות במ את ישראל השומרים הם את

שופטים

- 1 יהי אחרי מות יהושע וישאלו בני ישראל ביהוה לאמר מי יעלה לנו א.
2 אל הכנעני בתחלה להלחם בו: ויאמר יהוה יהודה יעלה הנה נתתי
3 את הארץ בידו: ויאמר יהודה לשמעון אחיו עלה אתי בנימילי ונלחמה
4 בכנעני והלכתי גם אני אתך בנורך וילך אתו שמעון: ויעל יהודה
5 ויתן יהוה את הכנעני והפריז בידם ויכוס בכזק עשרת אלפים איש:
6 וימצאו את אדני בוק בבוק וילחמו בו ויבו את הכנעני ואת הפריז: ה
7 ויגס אדני בוק וירדפו אחריו ויאחזו אותו ויקצצו את בהנות ידיו ורגליו: ויאמר
8 אדני בוק שבעים מלכים בהנות ידיהם ורגליהם מקצצים היו מלקטים תחת שלחני
9 כאשר עשיתי כן שלם לי אלהים ויביאיהו ירושלם וימת שם: וילחמו בני יהודה
10 בירושלם וילכדו אותה ויפוה לפי חרב ואת העיר שלחו באש:
11 ואחר ירדו בני יהודה להלחם בכנעני יושב ההר והנגב והשפלה: וילך
12 יהודה אל הכנעני היושב בקברון ושם חברון לפנים קרית ארבע ויפו את שש
13 ואת אחימן ואת תלמי: וייעל משם אל יושבי דביר ושם דביר לפנים קרית ספר:
14 ויאמר כלב אשר יפה את קרית ספר ולכדה ונתתי לו את עכסה בתי לאשה:
15 וילכדה עתניאל בן קנז אחי כלב הקטן ממנו ויתן לו את עכסה בתו לאשה:
16 ויהי בבואה ויסיתיה לשאל מאת אביה שדה ותצנח מעל החמור ויאמר לה
17 כלב מה לך: ותאמר לו הבה לי ברכה כי ארצה הנגב נתתני ונתת לי גלית
18 מים ויתן לה כלב את גלית עליה ואת גלית תחתית:
19 ויחבב הקיני חיותן משה עליה מעיר התמרים את בני יהודה מדבר ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰ ¹⁰⁰¹ ¹⁰⁰² ¹⁰⁰³ ¹⁰⁰⁴ ¹⁰⁰⁵ ¹⁰⁰⁶ ¹⁰⁰⁷ ¹⁰⁰⁸ ¹⁰⁰⁹ ¹⁰¹⁰ ¹⁰¹¹ ¹⁰¹² ¹⁰¹³ ¹⁰¹⁴ ¹⁰¹⁵ ¹⁰¹⁶ ¹⁰¹⁷ ¹⁰¹⁸ ¹⁰¹⁹ ¹⁰²⁰ ¹⁰²¹ ¹⁰²² ¹⁰²³ ¹⁰²⁴ ¹⁰²⁵ ¹⁰²⁶ ¹⁰²⁷ ¹⁰²⁸ ¹⁰²⁹ ¹⁰³⁰ ¹⁰³¹ ¹⁰³² ¹⁰³³ ¹⁰³⁴ ¹⁰³⁵ ¹⁰³⁶ ¹⁰³⁷ ¹⁰³⁸ ¹⁰³⁹ ¹⁰⁴⁰ ¹⁰⁴¹ ¹⁰⁴² ¹⁰⁴³ ¹⁰⁴⁴ ¹⁰⁴⁵ ¹⁰⁴⁶ ¹⁰⁴⁷ ¹⁰⁴⁸ ¹⁰⁴⁹ ¹⁰⁵⁰ ¹⁰⁵¹ ¹⁰⁵² ¹⁰⁵³ ¹⁰⁵⁴ ¹⁰⁵⁵ ¹⁰⁵⁶ ¹⁰⁵⁷ ¹⁰⁵⁸ ¹⁰⁵⁹ ¹⁰⁶⁰ ¹⁰⁶¹ ¹⁰⁶² ¹⁰⁶³ ¹⁰⁶⁴ ¹⁰⁶⁵ ¹⁰⁶⁶ ¹⁰⁶⁷ ¹⁰⁶⁸ ¹⁰⁶⁹ ¹⁰⁷⁰ ¹⁰⁷¹ ¹⁰⁷² ¹⁰⁷³ ¹⁰⁷⁴ ¹⁰⁷⁵ ¹⁰⁷⁶ ¹⁰⁷⁷ ¹⁰⁷⁸ ¹⁰⁷⁹ ¹⁰⁸⁰ ¹⁰⁸¹ ¹⁰⁸² ¹⁰⁸³ ¹⁰⁸⁴ ¹⁰⁸⁵ ¹⁰⁸⁶ ¹⁰⁸⁷ ¹⁰⁸⁸ ¹⁰⁸⁹ ¹⁰⁹⁰ ¹⁰⁹¹ ¹⁰⁹² ¹⁰⁹³ ¹⁰⁹⁴ ¹⁰⁹⁵ ¹⁰⁹⁶ ¹⁰⁹⁷ ¹⁰⁹⁸ ¹⁰⁹⁹ ¹¹⁰⁰ ¹¹⁰¹ ¹¹⁰² ¹¹⁰³ ¹¹⁰⁴ ¹¹⁰⁵ ¹¹⁰⁶ ¹¹⁰⁷ ¹¹⁰⁸ ¹¹⁰⁹ ¹¹¹⁰ ¹¹¹¹ ¹¹¹² ¹¹¹³ ¹¹¹⁴ ¹¹¹⁵ ¹¹¹⁶ ¹¹¹⁷ ¹¹¹⁸ ¹¹¹⁹ ¹¹²⁰ ¹¹²¹ ¹¹²² ¹¹²³ ¹¹²⁴ ¹¹²⁵ ¹¹²⁶ ¹¹²⁷ ¹¹²⁸ ¹¹²⁹ ¹¹³⁰ ¹¹³¹ ¹¹³² ¹¹³³ ¹¹³⁴ ¹¹³⁵ ¹¹³⁶ ¹¹³⁷ ¹¹³⁸ ¹¹³⁹ ¹¹⁴⁰ ¹¹⁴¹ ¹¹⁴² ¹¹⁴³ ¹¹⁴⁴ ¹¹⁴⁵ ¹¹⁴⁶ ¹¹⁴⁷ ¹¹⁴⁸ ¹¹⁴⁹ ¹¹⁵⁰ ¹¹⁵¹ ¹¹⁵² ¹¹⁵³ ¹¹⁵⁴ ¹¹⁵⁵ ¹¹⁵⁶ ¹¹⁵⁷ ¹¹⁵⁸ ¹¹⁵⁹ ¹¹⁶⁰ ¹¹⁶¹ ¹¹⁶² ¹¹⁶³ ¹¹⁶⁴ ¹¹⁶⁵ ¹¹⁶⁶ ¹¹⁶⁷ ¹¹⁶⁸ ¹¹⁶⁹ ¹¹⁷⁰ ¹¹⁷¹ ¹¹⁷² ¹¹⁷³ ¹¹⁷⁴ ¹¹⁷⁵ ¹¹⁷⁶ ¹¹⁷⁷ ¹¹⁷⁸ ¹¹⁷⁹ ¹¹⁸⁰ ¹¹⁸¹ ¹¹⁸² ¹¹⁸³ ¹¹⁸⁴ ¹¹⁸⁵ ¹¹⁸⁶ ¹¹⁸⁷ ¹¹⁸⁸ ¹¹⁸⁹ ¹¹⁹⁰ ¹¹⁹¹ ¹¹⁹² ¹¹⁹³ ¹¹⁹⁴ ¹¹⁹⁵ ¹¹⁹⁶ ¹¹⁹⁷ ¹¹⁹⁸ ¹¹⁹⁹ ¹²⁰⁰ ¹²⁰¹ ¹²⁰² ¹²⁰³ ¹²⁰⁴ ¹²⁰⁵ ¹²⁰⁶ ¹²⁰⁷ ¹²⁰⁸ ¹²⁰⁹ ¹²¹⁰ ¹²¹¹ ¹²¹² ¹²¹³ ¹²¹⁴ ¹²¹⁵ ¹²¹⁶ ¹²¹⁷ ¹²¹⁸ ¹²¹⁹ ¹²²⁰ ¹²²¹ ¹²²² ¹²²³ ¹²²⁴ ¹²²⁵ ¹²²⁶ ¹²²⁷ ¹²²⁸ ¹²²⁹ ¹²³⁰ ¹²³¹ ¹²³² ¹²³³ ¹²³⁴ ¹²³⁵ ¹²³⁶ ¹²³⁷ ¹²³⁸ ¹²³⁹ ¹²⁴⁰ ¹²⁴¹ ¹²⁴² ¹²⁴³ ¹²⁴⁴ ¹²⁴⁵ ¹²⁴⁶ ¹²⁴⁷ ¹²⁴⁸ ¹²⁴⁹ ¹²⁵⁰ ¹²⁵¹ ¹²⁵² ¹²⁵³ ¹²⁵⁴ ¹²⁵⁵ ¹²⁵⁶ ¹²⁵⁷ ¹²⁵⁸ ¹²⁵⁹ ¹²⁶⁰ ¹²⁶¹ ¹²⁶² ¹²⁶³ ¹²⁶⁴ ¹²⁶⁵ ¹²⁶⁶ ¹²⁶⁷ ¹²⁶⁸ ¹²⁶⁹ ¹²⁷⁰ ¹²⁷¹ ¹²⁷² ¹²⁷³ ¹²⁷⁴ ¹²⁷⁵ ¹²⁷⁶ ¹²⁷⁷ ¹²⁷⁸ ¹²⁷⁹ ¹²⁸⁰ ¹²⁸¹

BS
1302
M6

Bible. O. T. Judges. Hebrew. 1900.

The book of Judges; critical edition of the Hebrew text printed in colors exhibiting the composite structure of the book, with notes by the Rev. G. F. Moore ... Leipzig, J. C. Hinrichs; Baltimore, The Johns Hopkins press; etc., etc., 1900.

2 p. l., 72 p. 26^{cm}. (*Added t.-p.*: The sacred books of the Old Testament ... prepared ... under the editorial direction of Paul Haupt ... pt. 7)

Text on lining-papers.

1. Bible. O. T. Judges—Criticism, Textual. 2. Bible—Criticism, Textual—O. T. Judges. I. Bible. Hebrew. O. T. Judges. 1900. II. Moore, George Foot, 1851-1931, ed.

34-42076

Library of Congress

BS715 1893 pt. 7

(2)

(221.44) 222.3

A3838.

—••••• Explanation of Colors •••••

DARK PURPLE (*e.g.* 10, 1) represents the composite document JE (about 640 B. C.), that is, those parts of the *Prophetical Narrative* of the Hexateuch, in which the *Judaic Document* (J, B. C. 850 ff.) and the *Ephraimitic Document* (E, B. C. 750 ff.) are so intimately fused that they cannot be separated by literary analysis. — **LIGHT PURPLE** (*e.g.* 7, 2) indicates additions of the redactor of JE (RJE) who interwove the two documents with one another. — **DARK BLUE** (*e.g.* 4, 6) is used for *Older Strata of E* (E¹, about 750 B. C.), while **LIGHT BLUE** (*e.g.* 2, 6) is employed for *Later Additions to E* (E², about 650 B. C.) — Parts derived from J are printed on a white background without any additional coloring (*e.g.* 1, 5—7). — **LIGHT GREEN** (*e.g.* 2, 7) indicates *Deuteronomistic Expansions* (R^D, about 570—540 B. C.) which in many cases overlie RJE. — **YELLOW** (*e.g.* 1, 4) is used for additions of post-Exilic authors or editors.

OVERLINING indicates the latest strata of the respective documents, especially *Redactional Changes or Additions*, made in the process of uniting and harmonizing 55 different sources, or in adjusting the narrative to the point of view of the editor or glossator, or under the influence of a parallel passage. *Cf.* the English Translation of *Judges* in *The Polychrome Bible* (London, New York, Stuttgart, 1898), p. 46.

—••••• List of Contributors •••••

Genesis: C. J. BALL (London). Exodus: H. E. RYLE (Cambridge). Leviticus: S. R. DRIVER and H. A. WHITE ^a (Oxford). Numbers: J. A. PATERSON (Edinburgh). 5 Deuteronomy: G. A. SMITH (Glasgow). Joshua: W. H. BENNETT (London). Judges: Geo. F. MOORE (Andover). Samuel: K. BUDDE (Strassburg). Kings: BERNHARD STADE (Giessen) and F. SCHWALLY (Strassburg). 10 Isaiah: T. K. CHEYNE (Oxford). Jeremiah: C. H. CORNILL (Breslau). Ezekiel: C. H. TOY (Cambridge, Mass.). Hosea: ALBERT SOCIN ^β (Leipzig) and KARL MARTI (Bern). Joel: FRANCIS BROWN (New York). 15 Amos: JOHN TAYLOR (Winchcombe). Obadiah: A. HARPER (Melbourne). Jonah: FRIEDRICH DELITZSCH (Berlin). Micah: J. F. McCURDY (Toronto).	Nahum: ALFRED JEREMIAS (Leipzig). Habakkuk: W. H. WARD (New York). 20 Zephaniah: E. L. CURTIS (New Haven). Haggai: G. A. COOKE (Oxford). Zechariah: W. R. HARPER (Chicago). Malachi: CLAUDE G. MONTEFIORE and I. ABRAHAMS (London). Psalms: J. WELLHAUSEN (Göttingen). 25 Proverbs: AUGUST MÜLLER ^γ and EMIL KAUTZSCH (Halle.) Job: C. SIEGFRIED (Jena). Song of Songs: R. MARTINEAU ^δ (London) and J. P. PETERS (New York). Ruth: C. A. BRIGGS (New York). Lamentations: MORRIS JASTROW, Jr. 30 (Philadelphia). ^ε Ecclesiastes: PAUL HAUPT (Baltimore). Esther: T. K. ABBOTT (Dublin). Daniel: A. KAMPHAUSEN (Bonn). Ezra-Nehemiah: H. GUTHE (Leipzig). Chronicles: R. KITTEL (Leipzig). 35

^a Died vii/30'98. * ^β Died vi/24'99. * ^γ Died ix/12'92. * ^δ Died xii/14'98.
* Professor ABRAHAM KUENEN who had agreed to do the Book died xii/10'91.

